

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΠΑΡΑΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Λίσχόλου «Πέρσαι», μετὰ εἰκοσιπέντε εἰκόνας τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας (Γ. Παχτικός). — Ἑλληνικαὶ ἡμέραι ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ Ἀμερικῆς. Ἀνταπόκρισις μετὰ εἰκόνας (Γεώργιος Φάβων). — Μουσικὴ χρονογραφία. Μουσικὴ μετὰ τῶν τηλεφώνων (Κρήσσα). — Ἡ παρὰ τῶν λαῶν διάδοσις τῆς μουσικῆς. — Ἡ συναυλία Ἑλπίδος Καλογεροπούλου, μετὰ εἰκόνας. — Οἱ μαλλιαροὶ κατὰ τῶν δημοτικῶν ᾠδῶν. — Ἀσματολογικὰ (ἦτοι κείμενα καὶ ἐξηγήσεις 13 ᾠδῶν), μετ' εἰκόνων. — Παγκόσμιος μουσικὴ ἑπιθεώρησις. — Ἡ Μουσικὴ ἀνά τὸν Ἑλληνισμόν. (Ἐγχαῖρια, ἐπαρχίαι, ἔξω Ἑλληνισμός). — Ἡ Μουσικὴ ἀνά τοὺς συνοίκους λαοὺς. — Πωσαϊκόν. — Κρίσεις περὶ τῆς «Μουσικῆς». — Νέα Βιβλία.

Β' ΑΙΣΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ (Ἀριθ. 204—210).

Τῆς μετανοίας ἀνοιξὸν, ᾠδὴ ἐκκλ. (Α. Σύρκας). — Σὲ ὕμνοῦμεν (Δημ. Μοῦρρ). — Μηλίσσα μ', πούσαι στὸν κρεμνὸν, δημῶδες Καππαδοκικὸν ᾠδὴ (Συλλογὴ Ἀκρ. Ἀδάμ). — Πέντε ποντικοὶ καὶ δεκαοχτὼ νυφίτσαις, δημῶδες ἀποκριάτικον ᾠδὴ τῆς Βιθυνίας. — ὦ χαῖρε, ὦραία ἐσπέρα, ᾠδὴ διφώνων. — ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἔτε. — Χαῖρε νόμφη ἀνύμφευτε = Ἀλληλούϊα, ἐκκλ. ᾠδὴ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνοῦ ἐν τριφωνίῳ. — Ἑσπρινὴ ἐσπέρα, ᾠδὴ μελοδραματικὸν διφώνων. — Κάλανθα, δημῶδες ἐπικλησιακὸν ᾠδὴ ἐν τριφωνίῳ (Π. Ν. Γερακόπουλος). — Πέντε ποντικοί, ᾠδὴ δημῶδες. — Σοφοκλέους «Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ», τρίφωνον χορικὸν ᾠδὴ (Φαρβόλδη-Μίνδελσων). — Λίσχόλου «Πέρσαι», ᾠδὴ καὶ κλειδοκύμβαλον (Γ. Παχτικός). — «Παρσιφάλη» διὰ κλειδοκύμβαλον (Ρίχ. Βάγνερ).

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ: Ἐσωτερικοῦ Γρ. 60. Ἐξωτερικοῦ Φρ. 15.

Τὸ φυλλάδιον Γρ. 5. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Γρ. 6. — Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Φρ. 1,50.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΔΩΝ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ἐκδιδόμενον πρὸς τὸ παρὸν ἀπαξ τοῦ μηνὸς μετὰ 16—32 σελίδων.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ἐν Πέτραι, Ὁδὸς Ἀχίρ, Ἀριθ. 41.

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ἐν Γαλατῇ, Ἰσχυρολόγων Χάν, Ἀριθ. 12—13.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἑσπεριακοῦ		ἐτησίᾳ	Γρόσια 60.		Ἑξωπεριακοῦ		ἐτησίᾳ	Φράγκα 15.
		ἑξαμήνου	» 35.				ἑξαμήνου	» 9.

Τιμὴ τοῦ φυλλαδίου ἐν Κων/πόλει Γρ. 5, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γρ. 6, ἐν τῷ ἑξωπεριακῷ Φρ. 1,50.

Αἱ συνδρομαί, ἀρχόμεναι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους, προπληρώνονται ἀπέναντι ἀποδείξεως, φερούσης τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Περιοδικοῦ. — Τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἑξωπεριακῷ συνδρομητῶν ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν Διευθυντὴν (Ὁδὸς Ἀχίρ, ἀρ. 41).

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ — COLLABORATEURS (Grecs et étrangers):

ΕΛΛΗΝΕΣ — Ὁ Θεοφιλέστατος Παμφίλου Μελισσηνός. — Κλεόδοτος Κ. Ἀρτεμίδης, καθηγητὴς τῆς μουσικῆς ἐν Κύπρῳ. — Μῆρκος Βασιλείου, πατριαρχικὸς γραμματεὺς καὶ μουσικολόγος. — Κωνσ. Σ. Βουτυρός. — Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης, μουσικολόγος. — Ἀνδρ. Καβαδάκης. — Μ. Καλδοκορέδης, μουσικολόγος ἐν Παρίσι. — Γ. Λαμπάκης, γραμματεὺς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας Ὀλγας καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας. — Δ. Λαυράκης, διευθυντὴς τοῦ ἑλληνικοῦ Μαλοδράματος. — Ἀν. Μάλτος, φιλόλογος καὶ μουσικός ἐν Ὁξωσφ. — Κ. Μακρίδης, διευθυντὴς τοῦ αὐτορικοῦ «Ἐμπρός» Κωνσταντινουπόλεως. — Γ. Ξαγδόπουλος, μουσικός ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Γ. Οἰκονομίδης. — Κόρινθα Σ. Κανούτα, πτυχιόχος τοῦ Ὑδαίου Βιάννης. — Ν. Σαλόπουλος, Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Σικάδῳ. — Μαίρη Ταυτέλη (Κρήσα). — Γ. Τσοκόπουλος, λόγιος ἐν Ἀθήναις κλπ.

ΞΕΝΟΙ — Bourdon A., Γάλλος μελοποιὸς καὶ μουσικολόγος, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ρουένης. — Büchner L., ἑλληνομάθης καθηγητὴς ἐν Μονάχῃ καὶ μουσικολόγος. — Kandjian Karnik, Ἀρμένιος καθηγητὴς καὶ ἀρχιμουσικός τοῦ ἐν Πέτραι κεντρικοῦ ἀρμενικοῦ ναοῦ. — Christoff Dobri, Βούλγαρος καθηγητὴς τῆς μουσικῆς ἐν Σόφει. — Lombardi A., Ἰταλὸς μελοποιὸς καὶ μουσικολόγος, μέλος πολλῶν τῆς Δύσεως Ἀκαδημιῶν. — Makhroff Nicolas, Ρώσος μουσικολόγος, διδάκτωρ τῆς Θεολογίας. — Reouf Yakta, Τούρκος μουσικολόγος ἐν Κων/πόλει. — Romagnoli Ettore, Ἰταλὸς μουσικολόγος, καθηγητὴς Πανεπιστημίου. — Schmid Andreas, Μουσικολόγος καθηγητὴς.

IIIme Année, — N° 26.

Constantinople

Février 1914

LA MUSIQUE

REVUE MUSICALE ET LITTÉRAIRE ILLUSTRÉE

avec le concours de collaborateurs grecs et étrangers.

I Partie. — Études musicales et littéraires sur la musique grecque, orientale et internationale.

II Partie. — Morceaux originaux de musique vocale et instrumentale grecs, orientaux et internationaux en notation ecclésiastique grecque (Byzantine) et européenne.

Directeur et propriétaire: G. D. PACHTIKOS, philologue et musicien.

ABONNEMENT:

Cons/ple et provinces		par an	Piastres 60.		Étranger		par an	Francs 15.
		six mois	» 35.				six mois	» 9.

Le Numéro: Piastres 5. — Provinces *Pices* 6. — Étranger: Francs 1,50.

Les abonnements partent du 1er Janvier et le montant doit être adressé à Mr G. D. Pachtikos (Rue Ahir, N° 41).

La «Musique» paraîtra pour le moment une fois par mois sur 16 à 32 pages.

Adresse { Direction: Péra, Rue Ahir, N° 41.
Bureaux: Galata, Ismyrloglou Han, N° 12—13

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ: ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΙΚΗ: ΠΑΡΑΣΗΜΑΝΤΙΚΗ: ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ

ΤΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ

ΟΙ "ΠΕΡΣΑΙ," ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

Αι πυρετώδεις ναυτικάι παρασκευαί τῶν συγχρόνων κρατῶν κατέστησαν, τελευταίως ἰδίως, τοσοῦτον μεγάλαι καὶ τοσοῦτον ἐκπληκτικαί, ὥστε δικαίως νὰ διεγείρωσι τὸ ἄμεσον διαφέρον τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς καὶ τελικῆς αὐτῶν κατειθύνσεως. Οἱ θαλάσσιοι κολοσσοί, ὡς παρουσιάζονται οἱ νεώτεροι στόλοι, φοβεροὶ καὶ τρομεροὶ τὴν ὄψιν ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου τὴν ἔκστασιν καὶ τὸν ὕλγυνον προκαλοῦντες, εἶνε ἡ ὑψίστη ἐκδήλωσις τῆς τολμηρᾶς ἀνθρωπίνης διανοίας πρὸς περιφρούρησιν τῶν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Πατρίδος προσπαθειῶν καὶ ἀγώνων. Ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος ὑπῆρξεν ἀείποτε τοσοῦτον μεγάλη καὶ τοσοῦτον ἱερά, ὥστε ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν αὐτῆς τὴν προσπάθειαν καὶ μέριμναν πρὸς ἄμυναν καὶ περιφρούρησιν τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς.

Τὴν περὶ Πατρίδος ἰδέαν οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀναφανέντων λαῶν κατενόησε βαθύτερον καὶ σπουδαιότερον ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ὁ σοφώτατος Σωκράτης ἐν τῷ «Κρίτωνι» τοῦ Πλάτωνος (ΠΓ') ὁμιλεῖ περὶ Πατρίδος μετὰ πυργωδῶν καὶ δημηλοφρόνων ρημάτων: «*Μηρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσιν καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσιν ἢ πατέρα, καὶ ἡ πείθειν ἢ ποιεῖν ἂν ἂν κελεύῃ, καὶ πᾶσχειν, ἐάν τι προσιάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι ἐάν τε δεῖσθαι ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθυσόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον*

ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἂν ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἡ πείθειν αὐτὴν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε, βιάζεσθαι δ' οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα, οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἥτιον τὴν πατρίδα.»

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων δὲ χρόνων μέχρι σήμερον οἱ λαοὶ οἱ ἔχοντες βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τῶν τῆς Πατρίδος ἀγαθῶν κατέβαλον φιλοτίμως ὑπεριτάς προσπάθειάς πρὸς προμήθειαν καὶ παρασκευὴν τῶν μέσων τῆς ἀμύνης καὶ περιφρουρήσεως αὐτῆς. Καὶ ἡ ξηρὰ μὲν, ἀλλ' ἰδίως ἡ θάλασσα διὰ τῶν πολυβόλων καὶ πολυτέχνων αὐτῆς στόλων ὑπῆρξεν ὁ κυριώτατος φορεὺς καὶ συντελεστής τῶν περὶ Πατρίδος προσπαθειῶν. Διὸ καὶ ὅτε οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζοντο τὸν κατὰ τῶν Περσῶν μέγαν καὶ ἄνισον ἀγῶνα, χάρις εἰς τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἐν τῇ ἐνδόξῳ τῆς Σαλαμῖνος θαλάσῃ γενναίως κατέβαλον τοὺς Ἀσιάτας, ἐπιβαλόντες τῷ τότε κόσμῳ, ἀντὶ τοῦ κράτους τῆς ὕλης καὶ τῆς κτηνώδους βίας, τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἑλληνικῆς διανοίας. Οὐχὶ λοιπὸν ἡ ὕλική, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ ἐπικράτης ἦτο ὁ πρωτίστος σκοπὸς τῶν πολεμικῶν ἀγώνων τῶν Ἑλλήνων. Ἄν δὲ καὶ εἰς τὰ σύγχρονα μεγάλα κράτη τοιαύτη ἐξανθρωπιστικὴ ἐπεκράτει ἀρχή, προφανῶς οἱ ναυτικοὶ αὐτῶν ἐξοπλισμοὶ θὰ εἶχον λογικὰ ὅρια καὶ δὲν θὰ συνέβαινον οἱ ἀδικοὶ καὶ ἀδελφοκτόνοι πόλεμοι, οἵτινες ἀμαυροῦσιν ὄντως τὸν σύγχρονον εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν.

Οἱ «Πέρσαι» τοῦ Αἰσχύλου, περὶ ὧν ὁ λόγος

ἐνταῦθα, εἶνε ὥσα εἰκὼν τῶν κατὰ θάλασσαν προσπαθειῶν τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας περὶ Πατρίδος ἰδέας, καθόσον παριστῶσι τὸν γίγαντα περσικὸν Γολιάθ συντριβόμενον καὶ καταποντιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνος Δαυὶδ ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Σαλαμῖνος. Εἶνε τὸ μόνον ἐναπολειφθὲν ἡμῖν ἱστορικὸν δράμα, ὅπερ, διδαχθὲν τὸ 472 π. Χ., ἦτοι πρὸ 2,386 ἐτῶν, ἀποτελεῖ τὸν πλέον ἐξοχὸν ὕμνον τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὁ Αἰσχύλος ἀνέκων εἰς τὴν γενεάν τῶν Σαλαμινομάχων καὶ Μαραθωνομάχων καὶ γνωρίζων ὅτι τὸ πρόσφατον τῆς ὑποθέσεως δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῷ τὴν δραματοποίησιν τῆς ἐνδόξου ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, πάνυ εὐφυῶς τὴν σκηνὴν ἔθηκεν οὐχὶ ἐν τῷ τόπῳ τῶν μεγάλων ναυτικῶν κατορθωμάτων, ἀλλ' ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Περσικοῦ κράτους, ὅπου ὁ Ξέρξης δι' αἰσχροῦς φυχῆς ἦλθε. Τὸ λίαν δὲ πρόσφατον ἐκάλυψε καὶ διὰ τοῦ νεφελώδους κόσμου τῶν Ἀσιατικῶν παραστάσεων καὶ ἔθιμων. Ἡ ὑπόθεσις τῆς Αἰσχυλείου τραγωδίας ἔχει ἐν συντόμῳ ὡς ἑξῆς:

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Δαρείου, βασιλέως τῆς Περσίας, τοῦ ὁποῖον τὰ στρατεύματα, ὀδηγούμενα ὑπὸ τοῦ Δατίδος καὶ Ἀρταφέρνης κατὰ τῆς Ἑλλάδος, κατεστράφησαν ἐν τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ξέρξης ἔξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος μετὰ στρατιᾶς ὃ ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν, διὰ τὸ πολὺν δὲ πλῆθος ἐπαιρούμενος οὗτος ἔλεγεν ὅτι ἀμαχητὶ θέλει κυριεύσει πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ σχετικὴ Αἰσχυλείου τραγωδία συνίσταται ἀπὸ τὰ ἑξῆς πρόσωπα ἀπὸ τὸν *Χορὸν γερόντων*, τὴν *Ἀτοσσαν*, τὸν *Ἀγγελον*, τὸ *Εἰδωλον τοῦ Δαρείου* καὶ τὸν *Ξέρξην*. Ἡ σκηνὴ δὲ ὑπόκειται ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Ἐν πρώτοις προλογίζει ὁ Χορὸς τῶν γερόντων, ὅστις συνιστάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν τοῦ Περσικοῦ κράτους, οὗς κατέλιπε φύλακας τῆς ἀρχῆς ὁ Ξέρξης, περιγράφει μὲν ἐν τῇ Παρόδῳ τὴν υπερβάλλονσαν δύναμιν τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἀλλὰ εὐχερόνως φοβεῖται ὅπως μὴ δυστυχίῃ ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐφοδος τοῦ βασιλέως. Εὐθὺς μετὰ τὴν Παρόδον ἀκολουθεῖ τὸ *Α' Στάσιμον*, ἐν ᾧ ὁ χορὸς περιγράφει παθητικώτερον τοὺς κοπιετοὺς καὶ τοὺς θρήνους, ἐφ' οὓς θὰ ὑποπέσωσι σύμπασαι αἱ πόλεις τοῦ Βασιλείου, ἂν ἀποτύχῃ ἡ ἐκστρατεία. Τὴν στιγμὴν δέ, καθ' ἣν βουλευόνται οἱ μεγιστάνες ἵνα καθίσωσιν εἰς συμβούλιον, εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἡ βασιλομήτωρ *Ἀτοσσα*, ἡ χήρα τοῦ πρόφην βασιλέως Δαρείου, ἣτις διηγεῖται εἰς τὸν χορὸν τὴν κατὰ πλῆξιν αὐτῆς καὶ τὸν τρόμον ἐκ τῆς ὄψεως ὄψεων, δεινὰ περὶ τοῦ βασιλέως οἰωνιζομένων.

Ὁ χορὸς, ἀκούσας ταῦτα, προτρέπει τὴν βασίλισσαν νὰ ἐκτεύσῃ τοὺς θεοὺς, μάλιστα δὲ τὴν σκιάν τοῦ τεθνεῶτος βασιλέως Δαρείου ὑπὲρ τε τοῦ Ξέρξου καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κράτους. Μετὰ τινὰ δὲ στιχομυθίαν σύντομον ἐρωτᾷ ἡ βασίλισσα, ποῦ γῆς κεῖνται αἱ Ἀθῆναι καὶ ἄλλα παρόμοια, ὁπότε εἰσέρχεται Ἀγγελὸς ἐξ Ἑλλάδος, ὅστις ἀγγέλλει τὴν πατωλεθρίαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ καὶ στόλου.

Ὡ πόλις πόλις ἔκκουσται τῆς χώρας τῆς Ἀσίας!
Ὡ γῆ μεγάλη Περσική, λιμὴν μεγάλου πλοῦτου!
Μ' ἐν κτόπημα ἔχαστε πᾶσαν τὴν εὐτυχίαν,
καὶ ἀπωλέσθη φονευθὲν τὸ ἄνθος τῆς Περσίας!
Οἱμοι! ὅπου εἶν' κακόν, ὡς πρῶτος ν' ἀναγγεῖλω
τὰς συμφορὰς! ἀλλ' εἰς ἐμὲ ἀνάγκη ἐπιτάσσει
ἀναλλοίπως τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς νὰ εἰπω.
Ἐχθρὸν, Πέρσαι, ὃ στρατὸς ἐν γένει τῶν βροδύων!

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ τραγικοῦ ἀγγέλματος ὁ Χορὸς ἐκρήγνυται εἰς θρήνους καὶ κοπιετοὺς, ἡ δὲ Ἀτοσσα μένει σκεδὸν ἀνανδρος.

Σιγῶσα μένω. Τὰ κακὰ μ' ἐξέπληξαν μεγάλως,
καὶ ἡ μέγιστη συμφορὰ τὴν γλῶσσάν μου δεσμεύει,
κι' ἀδυνατῶ ἐρωτησὶν καὶ λόγον ν' ἀποτείνω.
Κι' ὅμως ἐφέλουν οἱ θνητοὶ νὰ ὑποφέρουν πάντα.

Ἡ δὲ τοῦ Ἀγγέλου ἀφήγησις ἰδίως τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ἣν κατωτέρω παραθέτομεν, εἶνε θαυμασία καὶ φαντάζεται τις ὁποῖαν ἐντύπωσιν θὰ ἐνεποιῶν οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰς τοὺς θεατὰς τοῦ ἀθηναϊκοῦ θεάτρου, ὧν ἀφηγητὰ ἦσαν αὐτὰ τὰ δρῶντα πρόσωπα τῆς ἀθανάτου τραγωδίας.

ΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐν γένει ὑπεραίχμεν ἡμεῖς κατὰ τὸ πλῆθος,
διὰ τὸ ὅλος ἀριθμὸς τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων
δὲν ἦτο περισσότερος ἢ μόνον τριακοσίων.
Προσέτι δὲ καὶ ἀλλετὰ θὰ ἦσαν μόλις δέκα,
ἐν ᾧ τοῦ Ξέρξου χίλια ὄν' ἦσαν τὸ γνωρίζω.
Τὰ δὲ ἐξόχως εὐδρόμα τῶν διακοσίων ἄνω.
Τεῖχοςτος ἦν ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ὅμως μὴ νομίζεις
ἡμεῖς ὄν' ἀνικῆθμεν. Εἰπέ θεὸς τις μάλλον
πῶς τὸν στρατὸν μας ἐφθεῖραν, ὡς κλίνας ἀναντίον
ἡμῶν, οὐχὶ ἰσόρροπον τὴν πλάστιγγα τῆς τύχης.

ΑΤΟΣΣΑ

Εἶνε λοιπὸν ἀπόρρητος τῶν Ἀθηνῶν ἡ πόλις;

ΑΓΓΕΛΟΣ

Τὸς ἀνδρας ἔχει ὅντως ταίχος ἀσφαλές.

ΑΤΟΣΣΑ

Ἀλλὰ εἰπέ μας ἡ ἀρχὴ πῶς ἦν τῆς ναυμαχίας;
Τίνες τῆς μάχης ἤρξαντο; Οἱ Ἕλληνες ὡς πρῶτοι,
ἢ ὁ υἱὸς μου, πεποιθὼς εἰς τὸ πολὺ τοῦ πλῆθους;

ΑΓΓΕΛΟΣ

Κακὸς τις δαίμων ἤρξατο, ὃ θεοποιῶν, τοῦ ὅλου
κακοῦ, καὶ ἦν ὁ αἷτις τῆς συμφορᾶς μας ὅλης.

Ὅταν δὲ ἡ ἔχουσα διαφρὴν λευκὴν ἤμειρε
ἐχθρὴ πᾶν εἰς τὴν γῆν, ἡμεῖς οὖν τῶν Ἑλλήνων

ΓΛΥΚΕΑΣ

Ο ΘΕΡΗΣΘΗΣ ΘΕΩΜΕΝΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΤΗΝ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑΝ

τὸ ἄσπ' αὖ τὸν εὐφ' ἔμεινεν, κ' ἐκ τῆς πετρῶδους νήσου
οἱ βράχοι ἀντηλάλαζαν τὸν ὕμνον τῶν ἐκείνων·
ἰδόντες τὴν ἀπ' αὐτῆς τῶν οἱ βάρβαροι, οἱ πάντες
παροξυσμένοι ἔμειναν. Αὐτοὶ οἱ Παῖδες
ποῦ ἔφαλλον οἱ Ἕλληνας, φυγὴν δὲν προσέκλουν,
ἀλλὰ τοὺς ἔβριον ὁρμὴν εἰς μάχας νὰ ριφθῶσι.
Καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἑλόντων οἱ ἦχοι τῶν σελπίγγων.
Εὐθὺς δὲ τότε τὰ κουπιά, κελύσματα δοθέντες,
εἰς τὰ ἀφ' ὧν κύματα ἵπλ' ἀτάγῃσιν συγχρόνως,
καὶ πλέοντες σὺ φανερὸν ἐχώρουν κατὰ τάξιν.
Καὶ πρῶτον μὲν τὸ βασιλεὺς τὸ κέρας προηγείτο
εὐτάκτως, τοῦτον ἐπισθεὶς ὁ στόλος ἠκολούθει,
κ' ἠκούσμεν πολλὴν βοήν, μεγάλην πανταχόθεν·
«... ὦ παῖδες Ἕλληνας, ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ
παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶν ἔδη,
θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών».
(Ἠλιάδης Ἕλληνας, τρέξατε! Πατρίδα ἐλευθεροῦτε,
ἐλευθεροῦτε τοὺς νεκροὺς θεῶν τῶν ἐπεστίων,
τοὺς παῖδας, τὰς γυναῖκας, τοὺς τάφους τῶν προγόνων,
καὶ τὰς θήκας ἡμεῖς αὖτις ἀγώνος ὑπὲρ ὧν).
Καὶ βόμβος Περσικῆς φωνῆς ἀπήγαγε εἰς ἐκείνους
καὶ εἶχεν ἤδη ἡ σιγὴ τῶν ἔργων ἀπηχῆσαι.
Ἐν πλοῖον τότε παρεῖθε· ἄλλο χαλκὸν προσβάλλει,
Ἕλληνας δὲ ἤρξατο τῆς προσβολῆς τὸ πρῶτον
καὶ ρίπτει ἐνός φοινικικοῦ κτερίου καὶ ἰστία.
Καὶ τότε διεσπένονται κατ' ἄλλων κ' ἄλλα πλοῖα.
Ἐν πρώτοις μὲν ἀνθίστατο ἡ Περσικὴ στρατιὰ
ὡς ὅπως συνηθροίσθησαν εἰς τὸ στενὸν τὰ πλοῖα
καὶ οὐδὲ μὴν ἀρωγὴν πρὸς ἄλληλα μποροῦσαν
νὰ δώσουν, συνεκρέοντο τὰ σκάφη μεταξύ των
κ' ἐπέφερον καταστροφὴν τοῦ στόλου μας μεγάλην.
Καὶ μὲν μεγάλην φρόνησιν τὰ πλοῖα τῶν Ἕλληνων
ἀπὸ παντοῦ ἐπέπιπτον, ἐπιτυχῶς κυττώμενα,
κ' ἐδυσχερύνοντο αὐτὰνδρα τοῦ στόλου μας τὰ σκάφη
κ' ἐκάλυπτον τὰ κύματα τῆς ἁλμυρῆς θαλάσσης
τῶν πλοίων τὰ συντρίμματα καὶ τῶν νεκρῶν τὸ πλῆθος,
κ' ἦσαν γεμάται αἱ ἀνὰ καὶ οἱ βράχοι ἐκ πτωμάτων.
Καὶ τότε τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ τὰ πλοῖα ὅλα
κωπηλατοῦντα ἔφευγον χωρὶς κἀμμίαν τάξιν.
Οἱ δὲ ἄγροισι ὡς ἄγρευμα ἰχθύων διατρώων
μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τὰ κουπιά καὶ μ' ἐπεὶ ἄλλο εἶχον
ἐκτύπων πάντα φεύγοντα στήν ῥάγιν ἀπὸ πίσω.
Οἱ στεναγμοί, αἱ οἰμωγαὶ σὺ πλάτος τοῦ πελάγους
ἀντήχουν, ὥς οὐδ' ἡ νύξ τοὺς σκέπασεν ἡ μαύρη.
Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν κακῶν, ἡμέρας ὅλας δέκα
ἂν ἐμὲν ἀδύνατον ν' ἀπαριθμήσω ὅλον.
Ἦξευρε μόνον, δέσποινα, πῶς ἐν μὲν ἡμέρᾳ
οὐδέποτε τόσοι πολλοὶ ἀπέθανον ἄνθρωποι!

Κραυγὰς καὶ θρήνους ἔρρηξεν ὁ Ξέρξης, βλέπων ταῦτα
καθήμενος· εἰς ὕψλ' ὄρεα, πλῆσιον τῆς θαλάσσης,
θρόνον, ἐπὶ ᾧ ἐβίβαντο τὸ στρατεύμα του ὅλον.
Ξαγῆσας δὲ τοὺς πέπλους του κ' ὀλοφύρμους ἀφῆκε,
τὰς προσταγὰς του ἔστειλεν εἰς τὸν περὶ στρατὸν του,
δοτις νὰ φεύγῃ ἤρξατο καὶ οὗτος μ' ἀταξίαν.
Καὶ ταύτην μας τὴν συμφορὰν δευτέραν θὰ θρηνήσῃς.

Ἐκπληκτος ἀκούσασα ἡ βασιλομήτωρ Ἀτοσσα
τὴν πανωλεθρίαν τῶν Περσῶν προσφέρει ἐναγί-
σματα καὶ χοῦς εἰς τὸν τάφον τοῦ Δαρείου, ὅτε ὁ

Χορὸς τῶν γερόντων ψάλλει ᾠσματα θρηνώδη, ἐν
οἷς μετὰ πολλῆς θερμότητος καὶ ἀγάπης ἐγκωμιά-
ζει τὸν Δαρεῖον ὡς τὸν πλέον συνετὸν καὶ εὐδαί-
μονα βασιλέα, ὡς τὸν ἀγαθὸν πατέρα τοῦ λαοῦ καὶ
ἐπὶ τέλους παρακαλεῖ αὐτὸν ἵνα ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς
κορυφῆς τοῦ τύμβου καὶ συμβουλευθῇ καὶ βοη-
θήσῃ αὐτούς. Ὁ Δαρεῖος ἐπακούσας τῆς δεήσεως
ἐπιφαίνεται τῷ ὄντι ἐπὶ τοῦ τάφου, μαθὼν δὲ παρὰ
τῆς Ἀτόσσης περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Περσικῆς
δυνάμεως ἀποκρίνεται ὅτι τὰ δεινὰ, ἅπερ παλαιοὶ
καὶ ἱεροὶ χρησιμοὶ προεμήνουν κατὰ τῶν Περσῶν
βασιλέων, ἐπληρώθησαν ταχέως ἐπὶ τοῦ Ξέρξου,
ἐνεκα τῆς ὕβρεως καὶ ὑπερηφανείας αὐτοῦ, διότι ἡ
γεφύρωσις τοῦ Ἑλλησπόντου, γενομένη ἐναντίον
τῆς θεῆς βουλήσεως, ἦτο ὁ κύριος λόγος τῆς ὀρ-
γῆς τῶν θεῶν κατὰ τοῦ Ξέρξου. Ἐν γένει δὲ ἡ ἀσέ-
βεια τῶν Περσῶν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ὁ ἐμπρησμός
τῶν ἑλληνικῶν ἱερῶν ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ παντελοῦς
ὀλέθρου τῶν Περσῶν. Τέλος συμβουλεύει ὁ Δαρεῖος
ἵνα οἱ Πέρσαι ἀρκεσθῶσιν εἰς τὰ παρόντα, τὴν
κτῆσι δηλ. τῆς Ἀσίας καὶ ν' ἀπέχωνται τῶν ἐν Εὐ-
ρώπῃ τόπων καὶ κατακτῆσεων. Διότι

*Ζεὺς τοι κολαστὴς τῶν ὑπερκόπων ἄγαν
φρονημάτων ἔπειται, εὐθυνοὺς βαρύν.*

Τοιαῦτά τινα συμβουλεύσας ὁ Δαρεῖος ἐπανε-
ρχεται πάλιν εἰς τὸν τάφον, ὅτε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμ-
φανίζεται ὁ ἐκ τοῦ πολέμου φυγὰς Ξέρξης καταβε-
βλημένος καὶ θρηνῶν πρὸ τοῦ Χοροῦ τὸν ἀπολε-
σθέντα στρατὸν του καὶ δηλοῖ ὅτι δὲν εἶνε πλέον
βασιλεὺς, ἀφ' οὗ ἀπώλεσε τὸν στρατὸν του καὶ
τοσαῦτα κακὰ εἰς τὸν λαόν του ἐπέφερε καὶ ἐξακο-
λουθεῖ μέχρι τέλους τοὺς θρήνους του διὰ γόων καὶ
λυγμῶν, δι' ὧν καὶ τελευτᾷ ἡ θαυμασία Αἰσχύλειος
τραγωδία.

Τοιοῦτον ἐν συντόμῳ τὸ δραματικὸν ἀριστούρ-
μα τοῦ Αἰσχύλου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ μεγαλοεργὸς
ποιητὴς αὐτοῦ ἐνεφύσησεν ὅλην τὴν ψυχὴν του,
διότι ἀγωνισθεὶς, κραδάνας τὸ δόρυ καὶ χύσας αἷμα
εἰς τὰς μάχας, ὡς ὕμνεϊ φαίνεται ὅτι γράφει τὸ
δραμὰ του διὰ τοῦ ξίφους ἐπὶ τῆς ἀσπίδος του.

Ἀπὸ μεγαλαυχίας καὶ ἐπαρσεως ἀρχόμενον πε-
ραίνεται διὰ θρήνων καὶ οἰμωγῶν βαθυτάτων ἐπὶ
τῇ ἀγγελλομένῃ πανωλεθρίᾳ. Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ εὐσέ-
βεια, πτερυγίζόμεναι ὑπὸ τῆς θεᾶς Ἐλευθερίας,
καθυποτάσσουσι τὴν ὑπερήφανον βαρβαρότητα καὶ
τὴν κτηνώδη δύναμιν. Ἀλλ' ὁποῖα τις θὰ ἦτο ἡ
τύχη τοῦ κόσμου, ἂν ὁ Ξέρξης ἐπέστρεφε νικητὴς
εἰς τὰ ἀργεῖα καὶ πολύχρυσα ἀνάκτορά του! Χλιδὴ
καὶ τρυφή, ψεῦδος καὶ σκότος θὰ ἐκάλυπτε τὴν
γῆν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ τοῦ μεγαλορρήμονος ποιητοῦ
υπεραίθριος πτῆσις εἰς τὸν κόσμον τῆς εὐσεβείας

καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἀλλ' ἐκεῖνο, δι' ὃ μεγάλως θαυμάζουν οἱ κριτικοὶ τὸ μεγαλοπρεπές Αἰσχύλειον δράμα, εἶνε καὶ τὸ πρὸς τοὺς δυστυχισμένους ἐν πολέμοις σέβας τοῦ ποιητοῦ, ὅστις τὸν ἐχθρὸν τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἄνευ ὕβρεως καὶ ἄνευ προπηλακισμῶν φέρει ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον τὸ δραματικὸν τοῦτο ἀριστούργημα δύναται εὐχαρίστως καὶ διδακτικῶς ν' ἀναγνωσθῇ οὐ μόνον παρὰ τῶν φιλελλήνων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν φανατικωτάτων μισελλήνων.

Ὅπως μὴ δὲ ἐκληφθῇ παρὰ τινων καὶ ὡς ξένον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς «Μουσικῆς» τὸ δραματικὸν τοῦτο ἀριστούργημα, τοῦτο αὐτοῦς υπομνήσκωμεν, ὅτι ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτοῦ ποιητὴς παρουσίασεν αὐτὸ καὶ μετὰ μεγαλοπρεποῦς μουσικῆς περιβολῆς. Ἦτο δηλαδὴ καὶ τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἄλλα δράματα τῶν ἀρχαίων τραγικῶν, μᾶλλον μελόδραμα ἢ ἄνευ μέλους δράμα μετὰ σοβαρωτάτου καὶ διδακτικωτάτου περιεχομένου.

Τὸ τοιοῦτον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ ἰδίως τραγῳδία καταδήλως φαίνεται, καθόσον τὰ τρία σχεδόν τέταρτα αὐτῆς συνίστανται ἀπὸ μελικά μέρη, ἥτοι ἀπὸ χορικὰ ῥήματα, μονωδίας καὶ σκηνικά μέρη, ὅπερ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐνδεικνύει τὴν περὶ τῆς θείας τοῦ Ἀπόλλωνος τέχνης εὐφυεστάτην καλλιτεχνικὴν καὶ ἔθνην ἰδέαν καὶ ἀντίληψιν τῶν ἡμετέρων Προγόνων, ὡς καὶ τὴν διὰ τῆς μάγου καὶ θεσπεσίας μουσικῆς γλώσσης ἐκφορὰν τῶν ὑψηλοτάτων αὐτῶν ρημάτων καὶ διδαγματίων.

Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΕΝ ΑΓΙΩΙ ΦΡΑΓΚΙΣΚΩΙ

(Ἰδιαιτέρα ἀνταπόκρισις τῆς «Μουσικῆς»).

Τὴν ἐσπέραν τῆς Τετάρτης (3 Δεκεμβρίου) περὶ τὴν θεατῆς μᾶς ἐκ τῶν ὀρασιμωτάτων περὶ τῶν ἐξ ὧν εἶδόν ποτε μέχρι τοῦδε, εὐτυχήσας νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰς πομπὰς τῶν «Ἐπὶ Θαλασσῶν», τὰς ἡποίας εἶχε διοργανώσει Ἡ-Ἰπποτροπή ἀποτελουμένη ἐκ κυρίων τῆς ἀνταθῶν ἀριστοκρατίας, πρὸς κατὰ κράτος καὶ κεφαλαιῶν διὰ τὴν ἰδρυσιν Ἰνστι-τούτου πρὸς περὶ τῶν καὶ προστασίαν τῶν νεωτέρων πλῆθους ἐθνικότητος, θώσκακα δὲ αὐτὰς εἰς τρεῖς συνεχεῖς περὶ τῶν αἰς τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μέγα ἀμφιθέατρον.

Αἱ Πομπαὶ αὗται, «Pageants» ὡς ἀγγλιστὶ λέγονται, ἦσαν ζωντανὰ ἀναπαραστάσεις μεγάλων νεωτέρων κατω-θωμάτων, ἐπὶ γιγαντιαίας ἐπὶ τοῦτ' ἐκτετακτοῦ καὶ σκηνῆς μὲ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τόπου, χρόνου καὶ δράσεως οὕτως ὥστε ὁ θεατὴς νὰ μεταφέρηται τρέπον τινὰ εἰς τὸ μέρος καὶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ γεγονότα ταῦτα ἐλαβον χώραν.

Τὰ ἐπεισόδια ἦσαν: «Ἡ Ἀγροναυτικὴ Ἐκστρατεία», «Ἡ ἐπὶ ἀνάδοξος τοῦ Κολόμβου εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἰσπανίας μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς Ἀμερικῆς», «Ὁ Magellan εἰς τὰς Φιλιππίνas», «Ὁ ἔξερευνητὴς Drake», «Ὁ John Paul Jones εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δουδοβίκου καὶ «Μαρίας Ἀντουανέττας» καὶ τέλος ἡ παρέλασις τῶν προσώπων ἐλθόντων ἐπὶ τῶν ἐπεισοδίων, ἐν οἷς ἐλαβον μέρος πλέον τῶν 1500 ἐρασιτέχναι!

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν αὐθεντικότητά τῆς ἀναπαραστάσεως τῶν ἄλλων «ἐπεισοδίων», τὰ ὅποια ἐφαίνοντο λίαν ἐνδιαφέροντα, ὀλίγον ἐνδιαφερόμεθα. Ἰδωμεν ὁμῶς ὅποιον

Ἡ ἑλληνόφιλος Ἀμερικανὶς καλλιτέχνης Genevieve Harpending, ἥτις, καὶ πῶς ἐξετελέσθη τὸ ἑλληνικόν, τὴν αὐθεντικότητά καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ὅπου θὰ ἠδύνατο τις καὶ ἐκ τῶν προ-τέρων νὰ ἀποδεχθῇ, γνωστοῦ ἐντος, εἰ δὲ κατὰ κράτος αὐ-τοῦ ἐγένετο τῇ εἰσηγησίᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν λογίου κ. Γεωρ. Δ. Παπαγεωργίου, ἐν τῇ Ἡπποτροπῇ ἐπὶ ἐλάβετο πρὸς τοῦτο, κατόπιν συστάσεως ἐκ μέρους τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλλιφορνίας.

Ἡ ὥρα ἦτο 8 μ. μ. Τὸ ἀμφιθέατρον ἦτο ὑπὲρ πληρὲς. Ἡ Μουσικὴ, ἀποτελουμένη ἐξ 60 ὀργάνων, ὑπὸ διεθυντὴν τὸν καλλίτερον μουσικὸν τῆς πόλεως, τὸν κ. Strindorff, ἀρχί-

ζει παικνίζουσα τὸ «Μπάτα, κορίτσια, σὸ χορό», αἰρομένης ταυτοχρόνως τῆς ἀλλοίας. Ἐκ δεξιῶν εἰσέρχεται μεγάλη συνοδεία χωρικῶν καὶ πολλὰ νεάνιδες, εἰς ὧν μία κρατεῖ ἀνυψωμένον σάββαλον, διωκόμεναι ὑπὸ τῆς Ἀταλάντης. Φωναὶ ἔξωθεν. Εἰσέρχεται ὁ Ἰάσων, φέρων ἐπ' ὤμων τὴν Ἀθηνῶν μετμητισμένην εἰς γυλίκαν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀργεῦ.

Ἀνθὴ καὶ καρποὶ παρατίθενται πρὸ τοῦ εἰς τὸ μέσον τῆς σκηνῆς βωμοῦ, ἐφ' οὗ εὐρίσκειται εὐφραγμένος ἄνθρωπος.

Ἡ μουσικὴ τὴν ἀρχίζει παικνίζουσα τὸ «*Εγέρτα, μωρὸ παιδί*». Ἐξ ἀριστερῶν εἰσέρχονται εἰκοσὶν ἱέρειαι καὶ περιστοιχίζουσι τὸν βωμόν. Μετ' αὐτὰς εἰσέρχεται ὁ Πελλίας μετὰ βουλικῆς συνοδείας καὶ ἐνόπλιων ἀνδρῶν, χαίρει τὴν καὶ ἵσταται πρὸ τοῦ βωμοῦ. Τὸ πλῆθος ἐπευφημεῖ. Ὁ Πελλίας διατάσσει τὸν χορὸν τῆς θαλάσσης. Ἡ μουσικὴ ἀνακρούει τὸ «*Κάτω σὸ γυαλό*».

Ἐκ δεξιῶν, ἱπτάμεναι ἢ χορεύουσαι 40 νεάνιδες, ἀνδεδυμέναι δι' ἐσθῆτων θαλασσίου χρώματος, εἰσορμῶσαι εἰς τὴν σκηνὴν μετὰ ρυθμικὰς καὶ πλήρεις χάριτος κινήσεις. Ἰστανται ἐνθὺν τοῦ βωμοῦ, μετὰ τὴν γνωστὴν *Genevieve Harpending*, τὴν διδάσκουσαν καὶ τὰς ἄλλας τὸν θεῶν ἐκείνων χορὸν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἑλληνικῆς γυμναστικῆς τοῦ Raymond Duncan, εἰς τὸ μέσον φέρουσαν πάλλευσαν κλαστικὴν ἐσθῆτα ἐκ λεπτοτάτης μετὰξῃς. Τὸ θέαμα ἦτο ἀπείρως μαγευτικόν καὶ μεγαλοπρεπές. Ἡ μουσικὴ παίζει τὴν εἰσχωγὴν τοῦ «*Τσοπανόπουλου*», καὶ ἀκολουθῶς ἀρχίζει τὴν *Serenade* τοῦ Moszkoueski.

Ἡ miss Harpending, ἐμπροσθοποθεῖσα τὴν θεῶν θέτιδα, χορεύει μόνη τὴν τὸν θαυμάσιον ἐκείνων χορὸν, περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε ἔγραψα εἰς τὴν «*Μουσικὴν*» περιγράφων τὸ «*Ὀνειρον τοῦ Φειδίου*» — τῶν νηρηίδων, τῶν ἄλλων δηλ. χορευτῶν, κινουμένων πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των, οὕτως ὥστε, αὐταὶ μὲν ἐφαίνοντο ὡς κυμαινομένη θαλάσσοι, ἡ δὲ miss Harpending ὡς ὁ ἀπρὸς ταύτης ἐπὶ τῶν κυμάτων. Τὸ κάλλος καὶ ἡ γοητεία τοῦ χοροῦ τούτου δὲν περιγράφονται. Ἡ δὲ ὀνειρωδὴς φαντασμαγορικόν. Τελειώνει. Ὁ Πελλίας θάει τῇ Προϊδίῳ. Τὸ πλῆθος θερμεῖ ἀναγνωρίζον τὸν Ἰάσωνα τὸν «*μονοσάνδαλον*», καὶ φωναὶ ἀκούονται «*Ἡ προφητεία! Ἡ προφητεία!*». Ἡ Εὐρυδικὴ ψάλλει τὸ «*Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη*» τῆς συνοδείας τῆς ὀρχήστρας. Ὁ Πελλίας διατάσσει τὸν φόνον τοῦ Ἰάσονος. Ἡ Ἀθηνᾶ ἀποκαλυπτομένη τὸν θαυμάσιον. Τὸ πλῆθος ἐπευφημεῖ τὸν «*μονοσάνδαλον*». Τέλος ὁ Πελλίας ἀναθέτει αὐτῇ τὴν ἐντολὴν ὥπως φέρῃ ἐκ Κολχίδος τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Οἱ ἥρωες μετὰ τοῦ Ἀργεῦ προσέρχονται, τὸ πλῆθος μαίνεται, καὶ ἀρχίζει ἡ ἔξοδος, ἐν ᾗ ἡ μουσικὴ ἀνακρούει τὸ «*Κάτω σὸ γυαλό*». Τὸ ἐπεισόδιον ἔληξεν.

Αὐτὰ ἀπὸ ἀμερικανικῆς ἀπόψεως. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦς Ἕλληνας τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου δὲν ὑπέρχοντες εἰς προθυμίαν καὶ διαθέσιν ὁ κ. Παπαγεωργίου. Καταρτίσας θίασον, μὲς ἔδωκεν ἐν τῇ ἐνταύθῃ *Native Sons Halle* τὴν «*Γαλάττειαν*» τοῦ ἀειμνήστου Βασιλαΐδου, τὴν Κυριακὴν τῆς 30 Νοεμβρίου, ἀριστα ἐπιτυχέσθαι, μετὰ Γαλάττειαν τὴν miss Harpending, ἣν ἐδίδαξε τὴν Ἑλληνικὴν, λύσας οὕτω τὸ ἄλυτον πρόβλημα τῆς ἀλλειψῆς καταλλήλου γυναικείου προσώπου ἐν Ἀμερικῇ δι' ἑλληνικὰς παραστάσεις. Ἡ ἐξελιγμένη διανοητικὴ Harpending, ἡ πάντοτε «*ἐκλεκτὴ*» τῆς Τέχνης, εἶνα περιττὸν νὰ εἰπωμεν, ὅτι ὡς Γαλάττειαν ἐθροίσεν.

Ἀλλ' ἐν τῇ τοσοῦτῃ καρποφόρῳ εἶνε ἐν τῇ πόλει μας ἡ δράσις τοῦ κ. Παπαγεωργίου, δυστυχῶς οὗτος μὲς ἐγκαταλείπει λίαν προσεχῶς. Ἀνκλαδῶν ἐπίσημον ἐντολὴν μεγάλου ἐνταύθα Σωματείου, καταρτίζει «*Ἑλληνικὴν Ἑστρατείαν*» ὅπως περιοδεύων σπουδάζῃ καὶ περισυλλέξῃ τὰ δημοτικὰ ἔρατα καὶ τοῦς χοροὺς τῶν διαφόρων ἐθνῶν, ἐπιστρέφων δὲ κατόπιν, ἐκθέσῃ ταῦτα εἰς τὴν Παγκόσμιον ἐνταύθα Ἐκθεσὶν τοῦ 1915, μετ' ἀρχαίων ἑλληνικῶν θαυμάτων, διὰ τὰ ὅποια σκέπτεται νὰ καταρτίσῃ θίασον ἀντικείμενος εἰς Ἀθήνας. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κ. Παπαγεωργίου εἶνε ἀληθῶς λίαν πολυμὲρ καὶ ἀκινῆδες, ἀλλ' ἔχομεν πεποιθῆσθαι ἐπὶ τὴν ἱκανότητά τοῦ ἰδεώδους τούτου λάτρου τῆς κλασσικῆς Τέχνης, καὶ τῇ εὐχόμεθα πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀνθρωπιστικὰς αὐτοῦ προσπάθειάς, πρὸς δόξαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ θρίαμβον τῆς ἑλληνικῆς τέχνης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΑΩΝ
ΣΩΓΡΑΦΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΕ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Εἰς τὴν πόλιν Marion τῆς Πολιτείας Ἰνδιάνας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰσαγεία τις ὁρίζει ἐν αὐτόματον πιάνο.

Τώρα, ἐν αὐτόματον πιάνο δὲν εἶναι καὶ σπουδαῖον πρᾶγμα νὰ δοῖται κἀνείς στὰ χρόνια αὐτὰ στήν Ἀμερικὴν. «Ὅλοι αἱ μεγάλοι Ἀμερικανικοὶ Ἐταιρεῖται Μουσικῶν Ὀργάνων πωλοῦν καὶ ρεκλαμῶνουν τὴν πιάνο, τὰ ὅποια ἔχουν ἰδιαιτέρους μηχανισμοὺς διὰ τοὺς ἀδασίς περὶ τὴν μουσικὴν, καὶ παίζουν αὐτομάτως».

Καὶ ἔτσι ἕνας φίλος τῆς Μουσικῆς, ὁ ὅποιος δὲν ἠμπόρεσεν, ἐλλείψει χρόνον, εὐκαιρίας ἢ χρημάτων, νὰ μάθῃ νὰ παίζῃ ἐν ὄργανον — πιάνον λ. χ., ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ μεταρρύνεται στὰ ὑψηλὰ οὐράνια ἐκεῖ πού περιπλανῶνται καὶ αἱ ψυχὰς τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἐναργέτων, τὰ νέφη, ἡ φαντασία τῶν ποιητῶν καὶ . . . τὰ ἀεροπλάνα, — ἐφ' ὅσον οἱ γλυκεῖς τόνοι τοῦ πιάνου τὸν χαδεύουν, θὰ δύναται τὴν ν' ἀγοράζῃ ἕνα πιανάκι, — ἂν δὲν ἔχῃ νὰ τὸ πληρώσῃ ἀμέσως, τὸ πληρώνει μετὰ δύο, — τὸ τοποθετεῖ στὸ σαλονάκι του βάζει τὸν μηχανισμόν εἰς κίνησιν καὶ τὸ πιάνο παίζει χωρὶς ἀνθρώπινον δάκτυλον, καὶ ὁ ἄνθρωπος μας ἔχει τὴν μουσικὴν του χωρὶς νὰ σκοτίζεται καὶ νὰ ἰδρῶναι καὶ νὰ χάνῃ τὴν ὄραν του μανθάνων τὰς ἀτέλειωτες ἐκείνες κασοῦντες, τὰ μαστουρνάκια, τὰς τελείας, τὰς κοινούρας καὶ τὰς κοκκίδες πού κάμνουν τοὺς τεχνητοὺς τῆς μουσικῆς φθόγγους καὶ πού ἀπελπίζουν πολλοὺς τῆς μουσικῆς λάτρως πού «δὲν τοὺς παίρνει τὸ κεφάλι των», ὡς λέγομεν.

Ἐλέγαμεν λοιπόν; — Α, ναί. Πῶς ἡ εταιρεία ὀρίζει τὸ αὐτόματον πιάνο καὶ πῶς δὲν εἶναι καὶ σπονδαῖον πρᾶγμα αὐτὸ διὰ τὴν Ἀμερικὴν. Ὅχι βέβαια! — Ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ εἶναι πολὺ σπονδαῖον διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἠλεκτρισμοῦ κυρίως, εἶναι πῶς εἰς τὸ ἐν λόγῳ πιάνο, ἢ ἐν λόγῳ εταιρεία ἐκόλλησεν ἓνα μεταδότην τηλεφώνου, μὲ τὸν μεταδότην αὐτὸν ἤνωσε τὰ σύρματα τῶν τηλεφώνων τῶν βουλομένων καὶ οἱ βουλούμενοι ἔχουν τοιοῦτο-τρόπως μουσικὴν πιάνου μὲ τὸ τηλεφώνον.

Τὸ πρᾶγμα, ὅσον παράξενον καὶ ἂν φαίνεται εἶναι ἀληθές, ἡ ἐξηγήσις του δὲ ἀπλουσιότης. Ὅπως ὁ ἦχος τῆς φωνῆς μεταδίδεται διὰ τοῦ τηλεφώνου, εἴσι καὶ κάθε ἄλλος ἦχος τῆς φωνῆς ἡμπορεῖ νὰ μεταδοθῇ ἐπίσης. Καὶ τώρα μοῖρε κατεῖς νὰ κάθῃται στὸ σπιτάκι του, καὶ ἂν ἔχη τηλεφώνον, ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἔχη πιάνον (ἢ ἀξία τοῦ τηλεφώνου εἶναι ἐν κλάσμα τῆς ἀξίας τοῦ πιάνου) τηλεφωνεῖ σ' ἓνα θέατρον, ἢ σὲ μίαν εταιρείαν μουσικὴν, καὶ τοῦ παῖζον τὸ ἐννοούμενον κομμάτι του. Μὲ τὸ τηλεφώνον στὸ ὠϊόν, ἡμπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ τοὺς θεσπεσίους ἤχους χωρὶς νὰ κουνήσῃ βῆμα ἀπὸ τὴν καθέκλα του.

Μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πολλὰ καλὰ ποῦ ἔχῃ τὸ σύστημ' αὐτό, θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ διὰ γενικευθῇ καὶ ἀπὸ διαφόρους ποικιλοτρόπους κατεργασίης, οἱ ὅποιοι, πρὸς μεγάλην πάντοτε ἀπελπισίαν τῶν θυλακίων καὶ τῆς ἡρεμίας μας θέλουν νὰ μᾶς κάμουν νὰ πιστεύσωμεν πῶς εἶναι μουσικοί, εἴτε διότι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ πιστεύουν, ἢ διὰ νὰ μᾶς γελήσουν, σὺν αὐτὸν ποῦ θὰ σᾶς διηγῇ ἁμέσως παρακάτω.

Ὁ ἀνθρωπῶκος αὐτός, μὲ πολὺ ἀηλιτισμένην φυσιογνωμίαν, πολὺ κουρελιασμένα ἐνδύματα, πολὺ βραδὺ βῆμα καὶ μ' ἓνα πεπαλαιωμένον βιολὶ στὸ χέρι ἐπλησίασεν ἓνα ὄμιλον Ἀμερικανῶν ἔξωθεν ἐξοχικοῦ ξενοδοχείου πρὸ ἡμερῶν.

— Κύριοι, εἰπε, μοῦ ἐπιτρέπετε τοῦ πινοχοῦ νὰ παίζω;

— Ἀλλά, προσέθηκε, βλέπων δι' οὐδεὶς ἀπῆν-τησε σὴν προσφορὰν του, ἂν δὲν θέλετε νὰ με ἀκούσετε σὺν ἀπαλλάτῳ τῆς ἐνοχλήσεως.

Ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν ἀνθρώπων ἐπεφάνη ἐκφρασις ἀνακουφίσεως.

— Κύριοι, ἐξηκολούθησεν ὁ πινοχός, ἂν ἔπαιζα, καὶ θὰ μοῦ ἐδίδατε. Δώσατέ μὲν το καὶ τώρα, πινοκαλῶ, ἀφοῦ μὲ τὸ νὰ μὴ παίζω σᾶς προσξενῶ τὴν μεγαλειότητα ἐνχαριστήσιν.

Ὅλοι τοῦ ἔδωσαν ἀπὸ ἓνα νόμισμα καὶ ἔφυγεν ἐκεῖθεν ἐνχαριστημένος.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρουσιάσθη πρὸ τοῦ ἰδίου

ὀμίλου, μὲ τὴν ἴδιαν προσφορὰν καὶ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα. — Καὶ αὐτὸ ἐπανελήφθη πολλάκις.

Τέλος εἰς ἐκ τῶν φίλων του λέγει μίαν ἡμέραν.

— Ἐλα παῖξέ μας ἓνα κομματάκι σήμερον. Χθὲς ἤμουν πολὺ εὐθυμος καὶ σήμερα αἰσθάνομαι ἀνάγκην νὰ μελαγχολήσω ὀλίγον. Δώσέ μας ἓνα καλὸν δεῖγμα τῆς μουσικῆς. . . . ἀγριότητός σου.

Καὶ ὁ «μουσικός» ἀπομακρυνόμενος ἐν τάχει.

— Μὰ δὲν γνωρίζω, Κύριε, νὰ παίζω καθόλου, καὶ ἂν με ῥωτούσατε ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, θὰ σᾶς τῶλεγα

ΚΡΗΣΙΑ

Η ΠΑΡΑ ΤΩ ΛΑΩ ΔΙΑΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ἡ ἔγκριτος συνάδελφος «Ἔθνος» τῆς Βραΐλας (18 Δεκεμβρίου π. ἔ.) ἐν ὠραίῳ καὶ πλήρει ὀρθῶν ἐπιχειρημάτων μουσικῶ ἄρθρῳ διὰ τὴν μουσικὴν κακοδαμονίαν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους γράφει καὶ τὰ ἐξῆς ἀξιανάγνωστα, τὰ ὅποια ἐνχαρίστως μεταφέρομεν ἐνταῦθα, καθόσον προέρχονται καὶ ἀπὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἀγωνίζεται ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων τῶν ἀληθῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ἐν τῇ φιλοξενῳ Ρουμανικῇ γῇ.

« . . . Διότι ἀπελευθερωθέντες ἐκ μακραίωνος δουλείας ὁρμήσαμεν δι' ἀλμάτων εἰς τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν πρόοδον, χωρὶς νὰ πατήσωμεν ποτε τὸν πόδα καὶ ἐπὶ τῆς σταθερᾶς βάσεως τῆς μουσικῆς. Διότι περιφρονήσαμεν τὴν τέχνην ταύτην, θεωρήσαντες αὐτὴν περιορισμένην εἰς τὰ δημοτικὰ τραγούδια, τὰ ὅποια ἀπεκρυστάλλωσαν τὸν πόνον μᾶς ψυχῆς δουλευούσης εἰς τεράντους. Διότι δὲν ἠελησαμεν νὰ καλλιεργήσωμεν ὀριστικῶς τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας τῶν ἑλληνοπαίδων, αἵτινες εἰνε ἐκ τῶν μάλιστα μεταδιδόμενων κληρονομικῶς. Διότι περιορίσαμεν τὴν μουσικὴν ἐκπαίδευσιν μόνον εἰς τὰς ἀριστοκρατικὰς τάξεις καὶ ἀπεκλείσαμεν αὐτῆς τὸν λαόν, τὸ σύνολον αὐτὸ τῶν δυστυχῶν μεγάλων παιδίων. Διότι ἰδρύσαμεν Ὁδεῖον ἐν Ἀθήναις καὶ κατεστήσαμεν αὐτὸ σχολεῖον τῶν κορασίων τῆς ἀριστοκρατίας, τὰ ὅποια νομίζον πῶς μὲ ἐν εὐχολον ὄντα μὲν τῶν τραγουδῶν δακτύλων τῶν ἐπάνω εἰς τὰ λευκὰ κόκκαλα τοῦ πιάνου καὶ μὲ ἐν ἀγριοπεισιόοισμα τοῦ Μπετόν, ὅ' αὐξήσῃ τὴν προικὰ τῶν καὶ ἀπεκλείσαμεν τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ, προτιμήσαντες τοὺς χιλιούς καὶ περιφρονήσαντες τὰ ἑκατομμύρια. Διότι ἐνομήσαμεν δι' τέχνην τίνας εἰνε ἀδύνατον νὰ ἐπαρξώσιν ἐν περιορίῳ, ἐμὴ μόνον ἐν ὀρισμένῃ κοινωνικῇ τάξει. Διότι ἐθεωρήσαμεν ἐπιβλαβὲς καὶ ἐπικίνδυνον μάλιστα διὰ τὴν κοινωνικὴν τάξιν τὸ νὰ ἔχωσι πάντες τὸ δικαίωμα νὰ γένωσι καλλιτέχναι. Διότι ἐνομήσαμεν οἱ οἱ ἀποκλειστικοὶ θεράποντες τῆς μουσικῆς καὶ οκατανεῖς αὐτῆς ζῶσι μόνον εἰς τὰς ἀριστοκρατικὰς τάξεις καὶ ἡρνήθημεν τὸ δικαίωμα εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ νὰ κοινωνήσῃσι τῆς τέχνης.

Α! ὅχι, ὅχι! Εἶνε πλάναι αἱ θεωρίαι αὗται, πλάναι φρεναι καὶ ἀταίσιαι. Τὸ νὰ ἡρωτώμεν ἂν τὰ παιδία τοῦ λαοῦ δικαιοῦνται νὰ κοινωνήσῃσι τῆς τέχνης, εἰνε ὡσεὶ ἡρωτώμεν αὐτὰ ἂν ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ τρώγῃσι κρέας! Κάτω πλέον

οἱ μεσότητοι, καίτοι αἱ διακρίσεις καί τὰ προνόμια, διὰ τὰ διαδοθῇ ἡ μουσική μετὰ δὴ δὴ, τὰ κατακίση τὸν Ἕλληνα καὶ τὴν ἀφύπνιση τὸ ὑπάρχον ἐν αὐτῷ μουσικὸν συναίσθημα. Ἀς γένηται ἡ μουσικὴ ἡ πνευματικὴ τοῦ Ἕλληρος τροφή, δίδωσι τότε τὰ ἐννοήματα τὴν πενήχρητα αὐτῆς καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς καὶ τότε τὰ ὁμοίηται εἰς δημιουργίαν ἔθνικης μουσικῆς, τὴν ὅποιαν τὰ ἐννοήματα εἰς ἔθνικὴν ὁμοίηται, ὥς συμβαίνει ἐν Ἰταλίᾳ. Μίτωπα πολλὰ πλανῶνται εἰς τοὺς δρόμους. Καὶ ποῖος γνωρίζει ἂν δὲν θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ καλοῦμεθα νὰ ἀκούωμεν ἑλληνικὸν μελοδράμα μὲ ἑλληνικὴν μουσικὴν καὶ θὰ βλέπωμεν ἑλληνικὰ ὄνοματα πλοῦσι τοῦ Βέρδη καὶ τοῦ Στράους, τοῦ Ροσσίνι καὶ τοῦ Γκούνο, τοῦ Βάγνερ καὶ τοῦ Φωρτέ, τοῦ Μπετχόβεν καὶ τοῦ Ντεπουσύ; Ἀς εὐχρηθῶμεν διὰ τοῦτο, ὡς ἐλπίζωμεν καὶ ὡς ἐργασθῶμεν».

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΕΛΠΙΔΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ συναυλία τῆς διαπρεποῦς ἑλληνίδος ἀοιδῆς Ἐλπίδος Καλογεροπούλου (Speranza Calò), ἡ ὅποια ἐδόθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς «Γαλλικῆς Ἐνώσεως» τῇ 10/23 Ἰανουαρίου θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος. Ἡ αἰθούσα ἦτο πλήρης οὐ μόνον ἀπὸ ὁμογενῆ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐπίσημον διεθνή κόσμον. Τὸ Πρόγραμμα περιελάμβανε ἐν ὅλῳ 15 μουσουργήματα, διηρημένα εἰς τρία μέρη, πρὸς ταῦτα δὲ ἀνεγράφητο καὶ τινὰ ἑλληνικὰ δημοτικὰ ἔξομα.

Τὸ Α' Μέρος περιελάμβανε μουσουργήματα τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως, ἦτοι τοῦ Pergolese, Marcello Monteverde, Scarlatti, καὶ Caldara, εἰς τὰς μελωδίας τῶν ὁποίων διαβλέπει τις μορφὴν ἀρχαϊκὴν μὲ χροῖαν τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ Προγράμματος περιελάμβανον ἐκλεκτὰ τεμύχια ἐκ τοῦ Μπετχόβεν, Χαίνδελ, Μότσαρτ, Σοπέν, Brahms, Σούπερ, Dugarc, Grieg καὶ Debussy.

Εἰς τὰ τεμύχια ταῦτα ἀνεύρισκεν ὁ ἀκροατὴς οὐ μόνον διαφόρους τεχνικὸς ποικιλίας ἀπὸ ἀπόψεως μελικῆς καὶ ρυθμικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐντέχνους χρωματισμούς μετὰ ἀναλόγου ψυχολογικοῦ περιεχομένου. Ἡ ἑλληνὶς καλλιτέχνης, συνοδευομένη ἀπὸ ἕν ἀπλούστατον κλειδοκυμβάλον, διηρμήνευσε τὸν τεχνικὸν τούτων πλοῦτον μετ' ἐξαιρετικῆς ἐκφράσεως. Ἡ φωνὴ αὐτῆς, ἀλλαχοῦ μὲν μελωδική, ἀλλαχοῦ λοχυρὰ καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν θωπευτική, ἐπιχαριῶς συνήρπαζε τὸν ἀκροάμενον καὶ μετέφερεν αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον τῆς μουσικῆς μαγείας καὶ τῶν ἰδανικῶν καλλιτεχνικῶν ἀπολαύσεων. Ἐκαστον δὲ ἔσμα ἠρμήνευσε μετὰ τοσαύτης λεπτῆς ἡθοποιίας καὶ μιμητικῆς, ὥστε ταῦτα νὰ προσλάβωσι σάρκα καὶ ὅστα καὶ νὰ καταστῶσι ζῶντα καὶ ἀκαῖα. Τοῦ Grieg ἰδίως οἱ σοβαροὶ τόνοι, οἱ προσομοιάζοντες πρὸς τοὺς τοῦ Ὑμνου τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ θρησκευτικὸν τεμύχιον τοῦ Händel καὶ ἄ. παρόχον πλήρες τὸ μέτρον τῆς σοβαρᾶς ἀντιλήψεως καὶ ἐκτελέσεως τῶν κλασικῶν μουσουργημάτων ὑπὸ τῆς διαπρεποῦς ἑλληνίδος καλλιτέχνης.

Ἑλληνικὰ μουσουργήματα ἐξετελέσθησαν δημοτικὰ τινὰ ἔξομα καὶ ἐν ὄντι: ἑλληνοπρεπὲς μουσουργημα τοῦ κ. Μ. Καλομοίρη, τελειοφοῦτον τοῦ Ἑλληνογαλλικοῦ

Λυκαίου Κων/πόλεως καὶ νῦν καθηγητοῦ ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν. Τοῦ μουσουργήματος τούτου ἡ ἐν τῷ κλειδοκυμβάλῳ εἰσαγωγή εἶνε ἀπήχης δημοτικῆς μελωδίας τοῦ Α' ἤχου. Ἡ ἐπὶ τοῦ δ' δὲ φθόγγου περισσοτέρα ἐμμονὴ ὥς καὶ ἡ μετὰ διέσεως ἐκφορά τοῦ βου φθόγγου ἀνευ τοῦ αἰσθητικοῦ προσοδίδει ἀγνὴν ἑλληνοπρεπείαν. Περὶ τὰ μέσα ὁμοῦ τοῦ τεμαχίου προσλαμβάνει χαρακτῆρα εὐρωπαϊκῆς μελοδραματικῆς ἐκφράσεως, ἡ ὅποια ὁμοῦ περὶ τὸ τέλος ἐκμηδενίζεται διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀπηχέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ μέλους. Ἡ ἑλληνὶς ἀοιδὸς ἀπέδωκε τὸν χαρακτῆρα τοῦ μουσουργήματος μετὰ τεχνικοῦ πάθους, ὅπερ δικαίως προῦκάλεσε τὸς ἐπευφημίας τοῦ ἀκροατηρίου καὶ τὴν ἐπανάληψιν.

Ἡ διαπρεπὴς ἑλληνὶς ἀοιδὸς ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἐκ τῶν τριῶν δὲ δημοτικῶν ἔσμάτων, τῶν ψαλέντων ἄνευ συνοδείας κλειδοκυμβάλου, ἦτο ἐπόμενον τὸ δημοφιλὲς *Λάγι ἀρνὶ* νὰ διεγείρῃ θύελλαν χειροκροτημάτων. Ἀλλ' ὁ πρῶτος νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ παρασημαντικὴ τοῦ λαϊκοῦ τούτου μέλους, δὲν ἦτο, ὡς ἔπρεπε, ἀκριβής. Ἐλείπον ἰδίως τὰ χρωματικά διαστήματα, τὰ ὅποια προσοδίδουσιν ἑκφράσιν ἀνεπίκτου κάλλους καὶ ποικιλίας. Ἀλλ' ἡ μάγος ἀοιδὴ τῆς διαπρεποῦς καλλιτέχνης διὰ τῆς τεχνικῆς αὐτῆς ἐπιβολῆς κατεμάγευε καὶ ἠχηματώτιζε τὸν ἀκροατὴν, τοσοῦτον ἐναργῶς, ὥστε νὰ λησμονῇ οὗτος τῆς παρασημάνσεως τὸς λεπτομερείας.

Ἐν γένει δ' εἰπεῖν διὰ τῆς συναυλίας ταύτης τῆς κ. Καλογεροπούλου τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἰδιοφυία ἀνεπτόλησαν ἡμῖν ἐνδόξους καὶ εὐκλεεῖς παλαιῶν ἑλληνικῶν μουσικῶν κατορθωμάτων χρόνους.

Γ. Α. Π.

Ἡ ἑλπίς Καλογεροπούλου κατάγεται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Φοιτήσατο ἐπὶ διατίαν ἑλπὴν ἐν τῷ Ἑλληνογαλλικῷ Παρθενωνεῖῳ, ὅπερ εἶχεν. Ἰδρύει δ' ἄλλοτε πρῶτα

μενος Σταυροδρομίου και νυν Μητροπολίτης 'Αμασείας κ. Γερμανός Καραβαγγέλης, διδάχθη τας πρώτας αρχάς της μουσικής ως μαθητήρια υπό τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ κ. Παχτίκου, διδάσκοντος πρό 7—8 ἔτην ἐν τῷ ἐν λόγῳ Παρθενωγῶν. Κατόπιν κατὰ τὴν ἐν 'Αλεξανδρείᾳ διαμονὴν της ἀπεστάλη εἰς 'Ιταλίαν ὡς ὑπότροφος τῆς κ. Μπανάκη καὶ εἰτα εἰς Παρίσιους. Μετὰ τὴν ἐν τῇ μουσικῇ δὲ τελειοποιεῖν της κατέστη διὰ της ἀξίας της μόνης δημιουργοῦς της τύχης της.

Ὁ κ. Α. Mangeot, διευθυντὴς τοῦ περισπουδάστου μουσικοῦ περιοδικοῦ τῶν Παρισίων «Le Monde Musical» ἔγραφε τὰ ἔξης ἐν τῷ φύλλῳ της 30 Νοεμβρίου 1910 περὶ τῆς νεαρᾶς καλλιτέχνιδος:

«Πρὸ ἐνός ἔτους καὶ πλέον ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ γραφεῖά μας μία νεαρὰ κόρη καὶ μὲς παρεκάλετο νὰ τὴν ἀκούσωμεν. Δὲν εἶχε καμμίαν σύστασιν. Ἐλεγεν ὅτι εἶνε ἑλληνίς, ἐνομιζέται δὲ δεσποινὶς Καλογεροπούλου καὶ ὅτι εὐδαίμοντα ἔφαλεν ὅως τότε πρὸ τοῦ δημοσίου. Παρεδέχθη ἀρέσως τὴν πρότασιν της καὶ ἡ νεαρὰ κόρη κατ' αἰτησὶν μας ἔφαλε μερικὰς δημώδεις μελωδίας της πατρίδος της. Μὲς ἀναθυσίασαν ἀμέσως μὲ τὴν ὀρατότητα της φωνῆς της. Ἐπείσθημεν ἀμέσως ὅτι εἴμεθα ἀνώπιον μιᾶς ἀληθινῆς καλλιτέχνιδος καὶ μὲς αἰδοῖ ὑπερόχου.

Τὰ ἑλληνικὰ της ἔσματα ὑπῆρξαν δι' ὅλον τὸν χρόνον μὲς ἀποκάλυψις. Ἡ νεαρὰ ἀγνωστος προῆξενος βραβεῖαν ἐντύπωσιν, ἡ δὲ Κάμिलλος Chevallard ἀκούσας αὐτὴν κατόπιν τὴν προσέλαβεν ἀμέσως διὰ νὰ ψάλλῃ εἰς τὰς συναυλίας Lamoureux.

Ἐκτε ἔρρεσαν ἀληθινὴν ἐπιτυχίαν, ἰδίως εἰς τὸν Σωφίαν τοῦ Σομπέρτ, καὶ ἐν δικασίματι μικροτέρῳ ἐνός ἔτους ἡ δεσποινὶς Καλὸ προσελήθη διαδοχικῶς νὰ ψάλλῃ εἰς πολλὰς καλλιτεχνικὰς ἐσπερίδας. Ἰδοὺ, ἐπάγεται ὁ κ. Mangeot, μὲς περίφημος σταχυδρομία, ἥτις ἐχαράχθη αἰφνιδίως καὶ ἐξησφαλίσθη εἰς ὀλίγους μῆνας. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τίτλον, συστάσεις καὶ σχέσεις: ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ μίαν ἰδιοφυΐαν, καὶ αὕτη ἐπιβάλλεται».

ΟΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ἈΣΜΑΤΩΝ

Οἱ μαλλιαροί, οἱ ὁποῖοι συνήθως διακηρύττουσιν ἑαυτούς ὡς ἐνθέριμους της δημοτικῆς ἡμῶν γλώσσης καὶ ποιήσεως ὁπαδοὺς, περιέργως ἐν τῇ πράξει ἀποδεικνύονται οἱ σφοδρότατοι αὐτῆς πολέμοι. Οὕτως, ὅτε ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ ἐξεδόθη ὁ γνωστός τόμος τῶν «260 ἑλληνικῶν δημοτικῶν ἁσμάτων» ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μαρσαλῇ οἱ κορυφαῖοι τῶν μαλλιαρῶν τοσοῦτον ἐταράχθησαν, ὥστε διήγειραν σφοδρὰν κατ' αὐτοῦ πολεμικὴν μὲ σκοπὸν ν' ἀμυνώσων πάσῃ δυνάμει τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου. Ἐν πρώτοις πολυσελίδων πολεμικὴν ἔγραψε τὸ δημοσιογραφικὸν ἐν Ἀθήναις ὄργανον τοῦ μαλλιариμοῦ «Νουμάς». Μετ' οὗ πολὺ ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ Μέγας Ψυχάρης ἐν γαλλικῷ περιοδικῷ, διὰ νὰ ἀπολογηθῇ ἴσως πρὸ τῶν σοφῶν της διεθνοῦς ἐπιστήμης διὰ τὴν κατὰπτωσιν τοῦ γοήτρου αὐτοῦ, ὡς δεινοῦ δῆθεν γνωστοῦ της γλώσσης καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν προϊόντων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὃν παρακολουθεῖ ἐκ Παρισίων διὰ

φιλολογικοῦ τηλεσκοπίου. Ἰσως δὲ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι μαλλιαροὶ γράψαντες, οἷς ὁμως ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν.

Καὶ ἐν τούτοις τὰ οὕτω λυσσώδως πολεμούμενα δημοτικά ἔσματα τῆς Συλλογῆς τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ εἶνε πιστότατα της λαϊκῆς ποιήσεως καὶ μουσικῆς προϊόντα, παρ' αὐτῆς της πηγῆς συλλεγέμενα καὶ παρασημανθέντα. Διὰ τοῦτο ἡ κατὰ τῶν γνησίων τούτων λαϊκῶν προϊόντων σφοδρὰ τὸν ὡς δημοτικιστῶν ἐνασμενίζομένων μαλλιαρῶν ἐπίθεσις; Μὴ ἀρὰ γε τὰ ἀληθῆ δημ., ἔσματα τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων καταρρίπτουσι τὸ γόητρον καὶ τὸς σαθροὺς τοῦ μαλλιариμοῦ βάσεις;... Οὐδεὶς περὶ τούτου ἀμφιβαλέτω. Ἐχομεν τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ἡ πλήρης καὶ ἀκριβὴς τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἔσμάτων συλλογὴ θὰ εἶνε ὁ τάφος τοῦ μαλλιариμοῦ. (Παράβαλε περὶ τούτου καὶ τὰ Προλεγόμενα τῶν «260 δημοτικῶν ἁσμάτων»).

Ὡσεὶ μὴ ἦρχουν δὲ αἱ ἐπιθέσεις αὗται τῶν κορυφαίων τοῦ μαλλιариμοῦ ἰδοὺ ἀναφαίνεται καὶ ἄλλος μαλλιάρης, ἀλλ' αὐτὸς δεινότερος καὶ τολμηρότερος τῶν ἄλλων περὶ τὴν διστροφίην της ἀληθείας. Χρίστος Φεγγάρας καλεῖται ὁ ἀνὴρ. Οὗτος ἐν φυλλαδίῳ, ἐπιγραφομένῳ «Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ οἱ γαστριζήδες της Πόλης», ὅπερ μολὺς τελευταίως περιηλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν, γράφει (ἐν σελ. 15 καὶ ἔξης) τάδε:

«Ἀκοῦτε, κύριοι διευθυνταῖς της βιβλιοθήκης Μαρσαλῇ Ὁ Περνὸ (Hubert Pernot), ποὺ θὰ ζήτεῃ πολὺ καλὺτερα τὴ μουσικὴ ἀπὸ τὸ γελοῖο τὸν Παχτίκο, μὲ φωνογράφου πῆρε τὰ τραγούδια ἀπὸ τὸ σιόμα τοῦ λαοῦ, καὶ ὅχι ὅπως ἐκαμε ὁ ἀστειὸς τροβαδοῦρος της Βιβντίας, ποὺ κάθονταν στὴν κρασόκαλλα (!) καὶ ἔβαζε τοὺς κρασοῖδες καὶ τραγουδοῦσαν καὶ ἔγραφε τίς φωνητοῖτες του, καὶ λέει ἔπειτα ὅτι γύρισε ὅλη τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔγραψε τίς ἑλληνικὰς μελωδίας ἀπὸ τὸ σιόμα τοῦ λαοῦ, καὶ γράφει ὅτι τὸ πασίγνωστο ρομφιλιώτικο τραγούδι «Ποιὰ μὰνὰ ἔχει δυὸ παιδιὰ στὸν πόλεμο στελμένα» τὸ τραγουδοῦν σὺ Μιχαλῆται, ὅπου οἱ καημένοι οἱ ρομφίοι μας ἔχουν μητρικὴ γλώσσα τὴν τοῦρκικη (!) Κάθεθε ἐν τούτοις, Χριστιανοὶ μου, καὶ ξεδεύετε τὰ ἱερὰ χορῆματα τοῦ Μαρσαλῇ τυπώνοντας τέτοια μπαγαπόντικα ἀνεμομαζώματα!...»

Τὸ εἰρημένον ἄσμα, περὶ οὗ κάμνει τόσον κακόφημον μνεῖαν ὁ θρασὺς μαλλιάρης δὲν ψάλλεται, ὡς γράφει, εἰς τὸ Μιχαλῆταιον της Προύσης, τὸ ὅποιον εἶνε ὄντως τουρκόγλωσσον, ἀλλ' εἰς τὸ Μιχαλῆταιον της Νικομηδείας, τὸ ὅποιον, ἑλληνόφωνον ὃν, εὗρίσκεται Β' της Νικομηδείας, ἀριθμοῦν περὶ τὸς 300 ἑλληνοτροβαδούζους οἰκογενείας. Τὸ ἄσμα δὲ τοῦτο, ὅπερ δημοσιεύεται ἐν τῇ 123 σελίδι τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων της Συλλογῆς τοῦ διευθυντοῦ ἡμῶν, παρέχει τὰς δεούσας πληροφορίας περὶ της πατρίδος αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ διαστροφή της ἀληθείας ταύτης; Νὰ μὴ ἐνεπνεύσθη ταῦτα ὁ μαλλιάρης συγγραφεὺς «στὴν κρασόκαλλα»;

✱

Ἐπειδὴ δ' ἐγένετο μνεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ φιλέλληνο γάλλου κ. H. Pernot, διὰ τοῦτο παραθέτομεν τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ αὐτολεξι, ἣν οὗτος ἀπέστειλε τῷ ἡμετέρῳ διευθυντῇ ἅμα τῇ ἐκδόσει τοῦ Α' Τόμου τῶν «260 δημοτικῶν ἁσμάτων».

Ἀξιότιμε κύριε,

Παρίσι.

Σήμερον, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ταξίδι, ἦρα τὸ βιβλίον ποὺ εἶχατε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλετε, καὶ ἐν καὶ τοῦ ἔργου καὶ ματῆ, θέλω ἀμέσως νὰ σᾶς εὐχαριστήσω καὶ

νά σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὸ σπουδαῖον ἔργον σας. Εἶμαι ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ποὺ δοκίμασαν μὲ τί δυσκολία γίνεται τέτοια ἐργασία¹, καὶ χαίρουμαι ὄχι μόνο γιὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ποιικιλίαν τῶν τραγουδιῶν σας, μὰ καὶ γιὰ τὸ λαμπρὸν τύπωμα τοῦ βιβλίου. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι μὲ μεγάλην εὐγνωμοσύνην θὰ τὸ δεχθῶν οἱ πατριῶταί σας καὶ ὅλοι οἱ ξένοι μουσικοὶ καὶ φιλέλληνες...

Εἶμαι μὲ μεγάλη ὑπόληψη,

ὅλος δικός σας
HUBERT PERNOT.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

¹ Ἐξαγόρασις τοῦ τύπου ἐν Αὐστρίᾳ. — Ὁ ὀπνωτισμὸς καὶ ἡ Μουσική. — Ἡ παρασημοφορία τῆς Σάρρα Μπερνάρ. — Ὁ Ι. Ρενάκ περὶ τῶν προτερημάτων τῆς Ἑλλην. φυλῆς. — Ὁ «Παρσιφάλ» τοῦ Βάγκνερ. — Ἡ «Κέρκυρα» πρὸς τιμὴν τοῦ Βενιζέλου.

Αὐστρία.

Ὁ βαρὼνος Banffy, γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν θεάτρων τῆς Βουδαπέστης ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο διατεθειμένος ν' ἀναγράψῃ κατ' ἔτος διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν θεάτρων τοῦ τόπου τῶν 50.000 κορωνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Χορηγία εἰς τὸν τύπον». Ἡ Ἐταιρεία τῶν μουσικῶν κριτικῶν τῆς Βουδαπέστης μαθοῦσα τὸ πρᾶγμα διεμαρτυρήθη ἐντόνως διὰ τὴν ἔμμεσον ἐξαγορὰν τοῦ τύπου.

Ἀμερική.

Ἐν Νέα Ὑόρκη μαθηταὶ καὶ μαθήτριάς τῆς Μουσικῆς καὶ τοῦ ὅσματος κατακλύζουσιν τὰς κατοικίας τῶν ὑπνωτιστῶν καὶ τοὺς παρακαλοῦν ἐνθέρμως, πρὸθυμοι νὰ προσφέρουν ὅσαδήποτε ποσά, διὰ νὰ μεταβληθῶν ὡς διὰ μαγείας εἰς ἐξόχους ἀοιδούς. Εἰς τοῦτο παρωμῆθησαν ὑπὸ τῆς Μίς Μαρίας Γκράχαμ. Ἡ κυρία αὕτη κατέπληξε τὸν μουσικὸν κόσμον εἰς τὸ συνέδριον τῆς Κολομβίας, δπου ὑπνωτισθεῖσα ἔφαλε τὰ δυσκολώτερα τεμάχια μὲ θαυμασίαν φωνήν. Οἱ ἱατροὶ ὁμως ἀνησυχοῦν διὰ τὴν νέαν αὐτὴν ἐπέμβασιν τοῦ ὑπνωτισμοῦ, διότι φρονοῦν ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς θὰ εἴνε βραδεία, ἀλλ' ἀσφαλὴς αὐτοκτονία εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην. Διότι φέρει ἀταξίαν εἰς τὴν κυκλοφορίαν καὶ διαθέτει εἰς διαφόρους ἀσθενείας τὸν λάρυγγα. Δυνατὸν ἐπίσης νὰ ἐπιφέρῃ διατάραξιν φρενῶν καὶ τύφλωσιν. Ἡ Μίς Γκράχαμ ὁμως διατείνεται ὅτι οὐδεμίαν ἐνόχλησιν αἰσθάνεται ἐκ τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

Γαλλία.

Ἡ Σάρρα Μπερνάρ, ἡ μεγάλη καλλιτέχνης, ἡ πάντοτε νέα καὶ ἡ πάντοτε ἀνθηρὰ, τελευταίως ἐπαρασημοφορήθη διὰ τοῦ παραοήμου τῶν ἱπποτῶν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐθεώρησε δικαίαν καὶ ἐπιβεβλημένην τὴν πρὸς τὴν διάσημον τραγοῦδον ἀπονομήν τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης διακρίσεως διὰ τὰς υπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὴν Γαλλικὴν τέχνην.

Τὸ ἄλανεον τῆς παγκοσμίου φήμης καὶ αἱ ἀνά τὴν ὑψηλὴν καλλιτεχνικαὶ τῆς περιοδεῖαι ἐξέψωσαν τὸ γόη-

τρον τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Ἡ ἀναγνώρισις δὲ μιᾶς τοιαύτης εὐγενοῦς ἐργασίας ἀποτελεῖ μίαν γενναίαν ἐνθάρρυνσιν εἰς τοὺς ἀληθεῖς ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης. Ἡ Σάρρα Μπερνάρ δεχομένη τὰ συγχαρητήρια τῶν θαυμαστῶν τῆς ἡκούσθη λέγουσα

— Εἶμαι λίαν εὐχαριστημένη· ἀλλ' ἡ εὐχαριστήσις μου εἶνε ἔτι μεγαλειτέρα, διότι ἡμεῖς φθιν κατόπιν ἀγῶνος. Ὁ νικῶν ἄνευ ἀγῶνος θριαμβεῖται ἄνευ δόξης.

★ Ὁ Γάλλος βουλευτὴς κ. Ἰωσήφ Ρενάκ εἰς μίαν θαυμοσίαν μελέτην του, δημοσιευθεῖσαν τελευταίως ἐν Γαλλίᾳ, γράφει τὰ ἑξῆς περὶ τῶν προτερημάτων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

«Οἱ Ἕλληνες οὐδέποτε ἔπαυσαν νὰ εἴνε λαὸς καλλιτεχνῶν καὶ ἐραστῶν τοῦ ὥραιον. Οὐδέποτε ἔχασαν τὴν λατρείαν πρὸς τὴν φύσιν, οὐδέποτε παρεγνώρισαν τὰ ὥραια σχήματα τῶν ὁρέων των, τὴν διαύγειαν τοῦ οὐρανοῦ των, τὸ θαυμάσιον χρῶμα τῶν θαλασσῶν των. Τὰ ἔθνη καὶ ἄσματα εἶνε ἐγκατεσπαρμένα διὰ τῶν ὥραιότερων περιγραφῶν. Εἶνε πάντες μουσικοί. Ἐντὸς δύο ἢ τριῶν αἰώνων αὐτοὶ οὗτοι διὰ τρίτην φορὰν θὰ δώσουν εἰς τὴν γηραϊὰν Εὐρώπην τὰ καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματά των. Θὰ καταστοῦν αὐθις τὸ ἔθνος τοῦ Φειδία καὶ τοῦ Σοφοκλέους».

Γερμανία.

Ὁ «Παρσιφάλ» τοῦ δαιμονίου Βάγκνερ, ὅστις τὸ πρῶτον παρεστάθη ἐν Μπάϊροϋ τῇ 26 Ἰουλίου 1882, ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ διδάσκηται εἰς ἄλλα κράτη ἕνεκα τῆς ἐπιμόνου θελήσεως τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀειμνήστου μουσουργου, προβαλλούσης ὡς δικαιολογίαν τοὺς ἰδιαιτέρους θρησκευτικὸς λόγους τοῦ περιεχομένου τοῦ μελοδράματος. Καὶ οὕτως ἐπὶ τριάκοντα καὶ πλέον ἔτη μόνον ἡ Γερμανία καὶ οἱ ἔρασταὶ τῶν παραστάσεων τοῦ Μπάϊροϋ ἠκούοντο αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νέου ἔτους ἐπεγράφη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ καὶ εἰς ἑτέρας χώρας καὶ διὰ τοῦτο τὰ μεγάλα θεάτρα τῆς Δύσεως ἐφιλοτιμήθησαν ν' ἀναβιβάσωσιν αὐτὸ κατ' αὐτὰς καὶ ἀπὸ μελοδραματικῆς σκηνῆς μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης τεχνικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ λαμπρότητος. Καὶ οὕτως ὁ «Παρσιφάλ», ὡς καὶ τὰ λοιπὰ μελοδράματα τοῦ Βάγκνερ, κατέστη διεθνὲς καλλιτεχνικὸν ἐντρίφνημα. Ὁ μέγας δὲ καὶ δαιμόνιος αὐτοῦ μουσουργός, ὅστις ἄλλοτε εἰρωνικῶς ὠνομάζετο μουσικὸς τοῦ μέλλοντος, νῦν ἐγένετο ἤδη μουσουργὸς τοῦ παρόντος πανταχόθεν ἐπιζητούμενος καὶ χειροκροτούμενος διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ ἐμπνευσιν.

★ Κατὰ τὴν ἐν Βερολῶν ἐπίσκεψιν τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Ε. Βενιζέλου ἐν τῇ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ δοθείσῃ παραστάσει ἐν τῷ Βασιλικῷ Θεάτρῳ ἐδιδάχθη ἡ «Κέρκυρα», μελοδραματικὸν ἔργον τοῦ Ἰωσήφ Chlar, περὶ οὗ ἡ «Μουσική» ἔγραψεν ἑκτενῶς τὰ δέοντα ἐν τῇ 14ῃ τεύχει τοῦ παρελθόντος ἔτους (ἐν σελ. 80).

ΜΟΥΣΙΚΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Ὁ Πυθαγόρας ἰδὼν νεανίαν ἐκμανέντα καὶ ἐτοιμασθέντα νὰ πυρπολήσῃ τὴν οἰκίαν τῆς ἀπίστου ἐρωμένης του, προσέταξε τὸν μουσικὸν νὰ μεταβάλλῃ τὸ μέτρον τῶν στίχων καὶ νὰ μελωδίσῃ κατὰ τὸν σπονδαῖον, καὶ εὐθὺς τὸ σφοδρὸν τῆς μουσικῆς κατεπράϊνε τὰς ταραχὰς τοῦ καταφρονηθέντος ἔραστοῦ.

1. Ὁ κ. Ρενάκ ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις (1903) ὀγκῶδες περὶ Χίου σύγγραμμα, ἐν ᾧ δημοσιεύονται 17 Χιακὰ δημόδη ἔπη μετὰ τοῦ μέλους αὐτῶν.

304. ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ ΑΝΟΙΞΟΝ

Μελισθὲν ὑπὸ Ἀντωνίου Σύρκα, Πρωτοψάλτου τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου.

Ρυθμὸς τετράσημος. Σχεδὸν ἀργῶς. ΗΧΟΣ λ' δ' ΝΗ.

Ὁ ἴης με - τα - νοί - ας ἁ - νοί - ξόν μοι πύ - λας ζω - ο - - -
 δό - - - τα ὁ ὁρ - θρί - ζει γὰρ τὸ πνεῦ - μά μου ὁ πρὸς να -
 ὦν τὸν ἁ - γι - - - ο - ὦν σου να - ὦν φέ - ρων τοῦ σώ - - - μα - -
 τος ὁ - - - λον ἐ - σπι - λω - μέ - - - νον ὁ ἀλλ' ὡς οἱ -
 κτίρ - μων κά - - - - - θα - ρο - - - - - ον εὐ - -
 σπλά - - - εὐ - σπλά - χνῷ σου ἐ - λέ - - - η. ὁ

305. ΣΕ ΥΜΝΟΥΜΕΝ

Μελοποιία Δημ. Μούρη, Πρωτοψάλτου Πατριαρχείου Ἀντιοχείας.

ΗΧΟΣ λ' α'. Ἐκ τοῦ

ὁ ἴης ὁ - μνοῦ - μεν, Σὲ εὐ - λο - γοῦ - μεν, Σοὶ εὐ - χα - ρι - στοῦ - μεν,
 Κύ - ρι - ε, καὶ δε - ὀ - με - θά Σου γὰρ ὁ θε - ὦς ἡ - - - μῶν.

306. ΜΗΛΙΤΣΑ Μ', ΠΟΥΣΑΙ ἘΣΤΟΝ ΚΡΕΜΝΟ

Ἄσμα δημῶδες, ἀδόμενον ἐν Συνασῶ τῆς Καππαδοκίας πρὸς κύκλιον χορόν.

Ρυθμὸς δίσσημος (— = 138). ΗΧΟΣ γα Γα. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Ἀκριάτου Ἀδάμ.

Μη - λί = [μω - ρέ] μη - λί - - - τσαμ' ποῦ - σαι σὲν κρε - μνό, ὁ μη -
 λί - τσαμ' ποῦ - σαι σὲν κρε - μνό τὰ μη - λα φορ - τω - μέ - νη. ὁ

307. ΠΕΝΤΕ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

Δημῶδες ἔσμα τῆς Βιθυνίας. Χορὸς ἀποκρηάτικος. — Ὑπαγόρευσις **Φ. Π. Βαφοπούλου**.

π $\left[\begin{array}{c} \text{Πέν-τε} \\ \text{πον-π-} \end{array} \right] \text{καὶ} \text{καὶ} \text{δε-καοχτὼ} \text{νυ-φί-τσαις} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{γά-μο'κἀ-μα-νε} \\ \text{μξ-} \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{να σπυ-ρί} \\ \text{σι-τά-ρι.} \end{array} \right] \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{π} \\ \eta \end{array} \right]$

308. Ω ΧΑΙΡΕ ΩΡΑΙΑ ΕΣΠΕΡΑ

Ποίησις **Δ. Βικέλα**. — Μουσική **Μελοδραματική**.

Ρυθμὸς τετράσημος. Μετρίως.

ΗΧΟΣ Πα.

π $\left[\begin{array}{c} \text{1. "Ω χαῖ-ρε,} \\ \text{2. "Ω χαῖ-ρε,} \end{array} \right] \text{ὦ-ραί-α} \text{ἐ-σπέ-ρα,} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ἐλ-θὲ} \\ \text{τερ-πνὰς} \end{array} \right] \text{εἰς ζε-φύ-ρου πτε-} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{μοι-ρά-ζεις} \\ \text{ἀ-να-παύ-σεις} \end{array} \right] \text{στὴν}$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{ρά.} \\ \text{γῆν,} \end{array} \right] \text{Τὸν καί-οντ' ἔρο-σί-ζει αἰ-θὲ-ρα,} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{τοῦ} \\ \text{εἰς} \end{array} \right] \text{πλά-στου πνο-ῆ ἔρο-σε-ρά.} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{χ} \\ \eta \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{κ'ἡ-σύ-χως} \\ \text{ἐ-τοι-μά-ζεις} \end{array} \right] \text{τὸν νοδὸν ἐ-τοι-μά-ζεις} \text{εἰς θ-πνου ἀ-γί-αν} \text{σι-γῆν.}$

Ζωηρῶς.

ΗΧΟΣ Νη (= Ἠχηθῆτω ὡς ὁ Πα).

α' $\left[\begin{array}{c} \text{1-2. Σῆ-μας εἰν' ἡ} \\ \text{β'} \end{array} \right] \text{ἔρο-σος σου λή-θη μαύ-τῃν} \text{λη-σμο-νοῦ-μεν ἡ-μεῖς.} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{λ} \\ \eta \end{array} \right] \text{δει-}$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{νῶν} \\ \text{ψυ-χι-κῶν} \end{array} \right] \text{μας τὰ πλῆ-θη, καὶ καθ-σιν ἡ-μέ-ρας} \text{θερ-μῆς.} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ν'} \\ \eta \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{γό-} \\ \text{νων} \end{array} \right] \text{νῦν ὁ-πὲρ πάν-των ἀ-γών.} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ν'} \\ \eta \end{array} \right]$

309. Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΤΕ

Στίχοι ἐκ τῶν «Περσῶν» τοῦ Αἰσχύλου.

Ἀγωγή ἐμβατηρίου. Ρυθμὸς δίσσημος. ΗΧΟΣ Νη (Ἠχηθῆτω ὡς ὁ Ζω βαρὺς). Μελοποιία **Γ. Παχτίου**.

η $\left[\begin{array}{c} \text{"Ω παῖ-δες} \\ \text{Ελ-λή-νων} \end{array} \right] \text{ἰ-τε,} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ἐ-λευ-θε-ροῦ-τε} \\ \text{πα-} \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{τρί-} \\ \text{δα,} \end{array} \right] \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{Ε-λευ-θε-ροῦ-τε} \\ \text{δε} \end{array} \right] \text{παῖ-δας} \text{γυ-ναῖ-κας} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ν'} \\ \eta \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{θε-ῶν} \\ \text{τε} \end{array} \right] \text{πα-τρώ-ων} \text{ἐ-} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{θῆ-κας} \end{array} \right] \text{τε προ-γόν-προ-} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{βραδυπορών.} \end{array} \right]$
 η $\left[\begin{array}{c} \text{γό-} \\ \text{νων} \end{array} \right] \text{νῦν ὁ-πὲρ πάν-των ἀ-γών.} \text{π} \left[\begin{array}{c} \text{ν'} \\ \eta \end{array} \right]$

310. ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ ΑΝΥΜΦΕΥΤΕ=ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ

Ἕσθμα ἐκκλησιαστικὸν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

Ἀργῶς = Larghetto.

Ἀρμονία Γ. Δ. Παγτίκου.

Αἰνῶς = Largo.
 Χαῖ - σε νύμ - φη
 Ἀλ - λη - λού -
 ἁ - νύμ - φεν - τε.
 ἁλ - λη - λού - α
 ἁ - νύμ - φεν - τε
 ἁλ - λη - λού - α
 ἁ - νύμ - φεν - τε
 ἁλ - λη - λού - α

311. ΕΑΡΙΝΗ ΕΣΠΕΡΑ

Μετοίως.

Ποίησις Δ. Βικέλα. — Μέλος μελοδραματικόν.

1. "Ω χαῖ-ρε, ὦ - ραί - α εἰ - σπé - ρα, εἰλ - θὲ εἰς ζε - φύ - ρου πτε -
3. "Ω χαῖ-ρε, εἰ - σπé - ρα! μοι - ρά - ζεις θερ - πνὰς ἀ - γα - παύ - σεις στήν
ρά. Τὸν καὶ ὄντ' ὁδο - σί - ζει αἰ - θέ - ρα, τοῦ Πλά - στου πνο - ῆ, ὁδο - σε -
γῆν, ἡ - σὺ - χωρ τὸν νοῦν εἰ - τοι - μά - ζεις εἰς ὕ - πνου ἀ - γί - αν σε
εἰς τὴν ἀρχιμὴν ἀρωγὴν
ρά. 2-3' Σὴ - - μᾶς εἶν' ἡ δρό - σος σου λή - θη καὶ - τὴν λη - σμο - νοῦ - μεν ἡ -
γῆν.
μῆς, δει - νῶν ψυ - χι - ὤν μας τὰ πλή - θη, καὶ καὶ - σιν ἡ - μέ - ρας θερ - μῆς.

312. ΚΑΛΑΝΔΑ

Ποίημα καὶ μέλος Ἑπτανησιακόν.—Ἀρμονία *Η. Ν. Γερακοπούλου*.

Μετοίως.

Μετρίως.

1. Ἀρ - χή - μη - νιά κι' ἀρ - χή - χρο - - νιά, υἱ' ἀρ - - χή υἱ' ἀρ -
ψι - λή μου δεν - τρο - λι - θα - - νιά

χή υἱ' ἀρ - χος μας χρό - νος. Εὐ - λη - σιά, Εὐ - λη - σιά με τὰ - για - θος - - νος.

313. ΠΕΝΤΕ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

Δημῶδες ἀποκρηάτικον ἄσμα τῆς Βιθυνίας. Ἐκ τῆς ἀνεκδότου Συλλογῆς Γ. Παχτίκου.
Andante (♩ = 132).

1. Πέν-τε πον-τι- - υοί υαί δι-μασχ-τῶ νυ-φί-τσαις
γά-μο ὑά-μα-νε μ'ί-να σπυ-ρί σι-τά- - ρι.

314. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ "ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ,"

Στάσιμον Α' (Στίχ. 668—680 = 681—693).

Μέτριος = Moderato. Μελοποιία Bartholdy—Mendelssohn (1809—1847).

Στροφῆ α'. Εὐ-ἰπ- - πον, ξέ-νε, τᾶς-δε χῶ-ρας ἦλ- - του τὰ κρά-
(Ἐν μεταφράσει) Εἰς τὰ υἱά-λι-στὰ ἔ-παν-λα ἦλ- - θεις, ξέ-νε,
τι-στα γὰς ἔ- - παν-λα, τὸν ἄρ- - γῆ-τα Κο-λω-νόν,
τῆς γῆς τῆς ἰπ-πο-τρό-φου, εἰς τὸν λευ-καν-γῆ Κο-λω-νόν,
ἔνθ' ἄ-λι-γεί-α μι-νύ-ρει-ται θα-μύ-ζου-σα μά-λιστα ἁ-η-δῶν
ὁ-που ἄ-σμα λι-γύ-φω-νον ὑ-πὸ ἄλ- - σους χλω-ροὺς μυ-χοὺς
χλω-ραῖς ὑ-πὸ θάσ-σαις, τὸν οἰ-νῶ-πα νέ-μου-σα υἱσ-σόν
στε-νου-σιν ἁ-η-δό-νες οἰ-ουῦ-σαι με-λα-νὸν υἱσ-σόν,
υαί τὰν ἁ-βα-τον θε-οῦ φυλ-λά-δα μυ-ρι-ό-υαρ-πον ἁ-νή-
υαί τὸ σύ-σμι-ον φύλ-λω-μα, τὸ ἰ-ε-ρόν, μυ-ρι-ό-υαρ-πον, ἁ-
λι-ον ἁ-νή-νυ-μον χει- - μῶ-νων. Ἰν' ὁ θαυ-χι-ρῶ-
βα-τον εἰς φῶς ἦ-λί-ου, χει-μῶ-νος τὴν πνο-ήν. Ὁ θε-
τὰς ἁ-τί Δι-ό-νυ-σος εἰμ-θα-τεύ- - ει θε-αῖς
ὅς ἔ-δωκ ἑαυ-χός εὐ-θύ-μος εἰς χο-ρόν συν-ἁ-γει
ἁμ-φι-πο-λῶν, ἁμ-φι-πο-λῶν τι- - θή- - ναις.
τῶν τρο- - φῶν τοῦ νυμ- - φῶν τὸ σμῆ- - νος.

315. ΑΙΣΧΥΛΟΥ "ΠΕΡΣΑΙ" Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΤΕ

Μελοποιία Γ. Δ. Παχτίνου.

Αγωγή εμβατηρίου.
Tempo di marcia

Άσμα = Canto.

Ω παῖδες Ελ-λή-νων ἴ-τε, ἔ-λευ-θε.

ροῦ-τε πα-τρι-δα,

Ἐ-λευ-θε-ροῦ-τε δέ

παῖ-δας γυ-ναῖ-ας

θε-ῶν τε πα-τροφ-ῶν

θη-ῶν τε πα-τροφ-ῶν

νῦν ὑ-πέρ πάν-των ἁ-γῶν.

rit.

ff

316. ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΒΑΓΝΕΡ "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" = WAGNER "PARSIFAL"...

Moderato.

PIANO.

f

poco a poco rit.

dim.

Allegretto.

p

The musical score consists of five systems of piano accompaniment. The first system is marked 'Moderato.' and 'PIANO.' with a forte (*f*) dynamic. It features chords in the left hand and a melodic line with triplets in the right hand. The second system continues the 'Moderato' tempo, ending with a 'poco a poco rit.' (poco a poco ritardando) and 'dim.' (diminuendo) marking. The third system is marked 'Allegretto.' and begins with a piano (*p*) dynamic. The fourth and fifth systems continue the 'Allegretto' tempo, showing more complex harmonic textures with sustained chords and moving lines in both hands.

dolce

poco cresc.

mf

dim. *poco rit.*

a tempo *p* *leggiere*

❧ ΔΙΣΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ❧

304. ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ ΑΝΟΙΞΟΝ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Τριωδίου, εἰσάγον-
τος ἡμᾶς εἰς τὴν κατάνυξιν καὶ τὴν ψυχικὴν ἡρεμίαν τῆς
Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἐπικάειρον θεωροῦμεν τὴν δημοσίευ-
σιν τοῦ ὡραίου ἐκκλ. τοῦτου ἔργου, τὸ ὅποιον μελίσθεν
ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου πρωτοψάλτου τοῦ Ἁγίου Κωνσταντί-
νου Πέραν κ. Ἀντωνίου Σύρκα, ἀπεστάλη ἡμῖν λίαν προ-
φρόνως. Τὸ ἔργον τοῦτο ψαλλόμενον ἐν τῷ Ὁρθρῳ καθ' ἡ-
μέρας τὸς Κυριακὰς τοῦ Τριωδίου παρουσιάζει κατὰ τὴν
ὑπόθεσιν Σύρκα διασκευὴν οὐ μόνον ποικιλίαν μελωδι-
κὴν μετὰ μεταλλαγῶν ἤχων καὶ τρόπων, ἀλλὰ καὶ πλήρη
ρυθμικὴν ἀποκατάστασιν, ἥτις τοσοῦτον παρημελημένη
τυγχάνει ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλ. μουσικῇ ἐκδόσει.

«Τῆς μετανόιας ἄνοιξόν μοι πόλες, ἑφοδοῖα. Ὁρθρίζει γὰρ
ὁ πνεῦμά μου πρὸς τοὺς ἁγίους σου τοὺς φέρουσιν τοὺς
σώματος δὸν ἐσπιδόμενον. Ἀλλ' ὡς οἰκτιρῶν καθαροὺς εὐ-
σπλάγχχνον σου ἔλεη».

305. ΣΕ ΥΜΝΟΥΜΕΝ

Ὁ μουσικογράφος πρωτοψάλτης τοῦ Πατρισταρχείου Ἀν-
τιοχείας κ. Δημ. Μούρρ, τοῦ ὁποίου ιδιόρρυθμα ἐκκλη-
σιαστικὰ συνθέματα ἐδημοσίευσεν ἡ «Μουσικὴ» καὶ ἐν
προηγούμενοις φύλλοις, ἀπέστειλεν ἡμῖν τὰ λειτουργικὰ
ἔργα μεμελοποιημένα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔμπνευσιν.
Καὶ τὸ παρὸν «Σὲ ὑμνοῦμεν» εἶνε ἀπόσπασμα τῶν ἱερμάτων
τούτων, ἅπερ καὶ ταῦτα βραδύτερον θὰ δημοσιεύσωμεν.
Ὁ κ. Δ. Μούρρ μετὰ τῶν ἀραβοφώνων ὁρθοδόξων τῆς
Συρίας εἶνε ἐκ τῶν ἐνθέρμων ἑραστῶν καὶ προβιβαστῶν
τῆς θείας βυζαντινῆς τέχνης.

306. ΜΗΛΙΤΣΑ Μ', ΠΟΥΣΑΙ ΣΤΟΝ ΚΡΕΜΝΟ

Τὸ πανελληνίου χρήσεως δημοτικὸν τοῦτο ἔργον ἀπε-
στάλη ἡμῖν λίαν προφρόνως ὑπὸ τοῦ τῆς πατρίδος μουσικῆς
ἑραστοῦ κ. Ἀκρ. Ἀδάμ. Ἡ παρασημαντικὴ αὐτῆς ἀποτυπώ-
σις ὡς ἔδεται ἐν Συναφῇ καὶ τῇ λοιπῇ Καπταδοκίᾳ πρὸς
κύκλιον χορόν. Ἡ ἔκδοσις αὐτῆς μὲ τὰς τοπικὰς παραλ-
λαγὰς μαρτυρεῖ οὐ μόνον τὴν ἐλληνικότητα τοῦ ἔργου,
ἀλλὰ τὴν ἐλληνικότητα καὶ τῶν ἑδόντων, οἵτινες ἀπὸ τὸ
ἀκρότατον τῆς Μ. Ἀσίας ὄριον καὶ διὰ τῆς ταυτότητος
τῆς μάγου μελωδίας πιστοποιοῦσι τὴν ἐνότητα τῆς ἐλλη-
νικῆς φυλῆς.

Μηλίτσα μ', ποῦσαι 'ς τὸν κρεμνὸ τὰ μῆλα φορτωμένη,
τὰ μῆλά σου λιμπίστηκα, μὰ τὸν κρεμνὸ σ' φοβοῦμαι.

— Σάν τὸν φοβάσαι τὸν κρεμνὸ ἔλα 'ς τὸ μονοπάτι.

Τὸ μονοπάτι μ' ἔθγαλε σὲ μὲ ῥεμονι χασιά.

Βλέπω σαράντα μῆνηματα ἀδέλφια κ. ἀδελφεία,

κ' ἔνα μῆνημα περᾶμνημα κ' ἔνα ἔρημο μορμόρι.

— Τί ἔχεις, μῆνι μ', καὶ βογκᾷς καὶ βαργιά ἀνκατενάξεις;

Μὴ εἶν' τὸ χῶμά σου βαρὺ, κ' ἡ πλάκα σου μεγάλη;

— Δὲν εἶν' τὸ χῶμά μου βαρὺ, κ' ἡ πλάκα μου μεγάλη,

μόν' ἤλθες καὶ με' πάτησες ἐπάνω 'ς τὸ κεφάλι

καὶ ρούφηξες τὸ αἷμά μου σάν τὸ στεγνὸν σφυγγάρι!...

1. Τὸν τελευταῖον τοῦτον στίχον προσέθηκεν ἡμῖν ἡ ἐκ
Συναφῆς καταγομένη κ. Βασιλικὴ Αἰγίδου, μήτηρ τοῦ
ὁπτιθόνου τοῦ «Νεολόγου» κ. Ἀριστοκλέους Αἰγίδου.

307. ΠΕΝΤΕ ΠΟΝΤΙΚ Ι

Ἐκ τῆς ἀνεκδότου Συλλογῆς Γ. Παχτίου.

Τὸ δημοτικὸν τοῦτο ἔργον ἔδεται ἐν Μονδανίῳ καὶ
Ἀρβαντοχωρίῳ τῆς ἐπαρχίας Προύσης εἰδικῶς κατὰ τὴν
ἑβδομάδα τῶν Ἀπόκρεω. Παραλλαγὰὶ αὐτοῦ ὑπάρχουσι
καὶ ἐν ἄλλαις χώραις. Τὸ ἔργον τοῦτο, ὑπαγορευθὲν ἡμῖν
ὑπὸ τοῦ κ. Φωτίου Π. Βαφοπούλου, συνοδεύεται καὶ ἀπὸ
ἀστειότατον ἀποκρητικὸν χορόν.

1. Πέντε ποντικοὶ καὶ δεκαεχθὲς νυφίτσαις¹
γάμο 'κάμανε μ' ἕνα σπυρὶ σιτάρι.
2. Καὶ τῆλ' ἔθκανε 'ς τοῦ σφονδυλιῶ τὴν τρύπα
καὶ τὸ 'ζύμωναν 'ς τῆς ψείρας τὸ ταμπέρι².
3. Ψείρα 'ζύμωνε, κόνιδα³ 'κοσκινούσε
κι' ὁ γερόφυλλος τὸν γερόνιο συνδυλούσε⁴.
4. Κι' ὁ γερόφυλλος τὸν γερόνιο συνδυλούσε
σπίρτα⁵ πέταξε καὶ καίει τὰ παλληκάρια.
5. Πῶστε τὸν χορὸ, γειτόνι,
γιατὶ ὁ φύλλος δὲν γλυτώνει.

308. Ω ΧΑΙΡΕ ΩΡΑΙΑ ΕΣΠΕΡΑ

Τὸ ἔργον τοῦτο, προωρισμένον κυρίως πρὸς χρῆσιν τῶν
σχολείων, εἶνε διασκευὴ μελοδραματικοῦ χορικοῦ ἔργου,
συμφωνοῦντος πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ποιήσεως τοῦ
ἀειμνήστου Δημ. Βικέλα. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταγραφὴ
ἐγένετο ἐκ τῆς γραμμικῆς παρασημαντικῆς.

309. Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΙΤΕ

(Σχετικὰς πληροφορίας ἀνάγνωθι ἐν τῷ πρώτῳ ὁρθρῳ
τοῦ παρόντος τεύχους).

310. ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ ΑΝΥΜΦΕΥΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ

Τὰ ἔργα ταῦτα μὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτῶν μέλος καὶ
τὸν χαρακτηριστικὸν βραδὺν χρόνον, προσδίδοντα ὑψί-
στην θρησκευτικὴν κατάνυξιν, ψάλλονται κατὰ τὸν Ἀκά-
θιστον Ὑμνον ὡς ἐπωδικὰ μέλη ἐτέρων κατανυκτικῶν
τροπαρίων καὶ ὕμνων. Ἡ διὰ πολυφώνου δὲ ἀρμονίας
περιβολὴ τοῦ ἀρχικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους ἐπαυξάνει
ἐτι μᾶλλον τὴν ἀνέφικτον μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ὑψί-
στην θρησκευτικὴν κατάνυξιν.

311. ΕΑΡΙΝΗ ΕΣΠΕΡΑ

(Ἴδε σχετικὰς πληροφορίας ἐν τῷ 308ῳ ἔργῳ).

312. ΚΑΛΑΝΔΑ

Τὸ Ἑπτανησιακὸν τοῦτο πρωτοχρονιάτικον ἔργον ἀπε-
στάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ μουσικοφίλου διευθυντοῦ τῶν ἑλλήν.
σχολῶν Ζογκουλάκ κ. Η. Ν. Γεωργοπούλου. Ἐψάλη δὲ
κατὰ τριφωνίαν τὸ μουσούργημα εἰς τὴν σχολικὴν ἐορτὴν

1. Εἶδος γαλῆς, ἱετῆς. 2. Τομάρι, δέγμα. 3. Κονίς, ὡὸν ψείρας. 4.
Ἑκαε. 5. Σπίδα.

τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ζογκουλδάκ, περὶ ἧς ἐν ἄλλῃ στήλῃ ὁ πρὸς γίνεταί λόγος. Τὸ πληρὸς δὲ κείμενον τοῦ ποιήματος ἀναμφιβόλως θὰ ἐδίδα πληρέστερον καὶ τὸν ποιητικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔσματος.

313. ΠΕΝΤΕ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

(Σχετικὸς πληροφωρίας ζήτησον ἐν τῷ 307ῳ ἔσματι).

314. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ «ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩΙ»

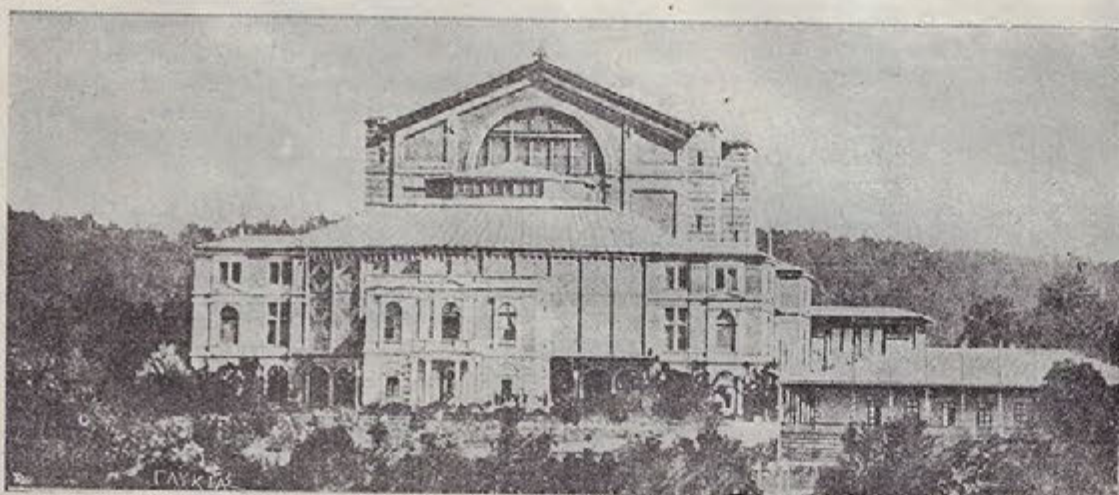
Στάσιμον Α' (Στίχ. 668—680=681—693).

Τὸ μέλος τοῦ χορικοῦ τούτου ἔσματος ἠρανόσθημεν ἐκ τῆς μελοποιίας τοῦ διασήμου Γερμανοῦ μουσουργοῦ Μένδελσον, ὅστις ἐκτὸς τοῦ «Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν» τοῦ Σοφοκλέους ἐμελοποίησε καὶ τὴν «Ἀντιγόνην» ἐπὶ γερμανικῆς μεταφράσεως. Τὸ ἀρχαῖον κείμενον ὑψηλοτάτην

εἰς τὸν λευκαυγῆ Κολωνόν,
ὅπου ἔριμα λιγύφωνον
ὅπῃ ἄλλους χλωροῦς μυχοῦς
στένουσιν ἀηδόνες,
οἰκοῦσαι μελάνον κισσόν,
καὶ τὸ σύσκιον φύλλωμα,
τὸ ἱερὸν, μυριόκαρπον, ἄδακτον
εἰς φῶς ἡλίου, χειμῶνος
τὴν πνοήν. Ὁ θεὸς ἐδῶ
Βάκχος εὐθυμὸς εἰς χορὸν συνάγει
τῶν τρεφῶν του νυμφῶν τὸ σμήνος.

315. ΑΙΣΧΥΛΟΥ «ΠΕΡΣΑΙ»

(Ἴδε σχετικὰς πληροφωρίας ἐν τῷ πρώτῳ ἀρθρῳ τοῦ παρόντος τεύχους).

Τὸ ἐν Μπαΐροϋτ (Bayreuth) θέατρον, ἐν ᾧ διδάσκονται τὰ ἔργα τοῦ Ριχάρδου Βάγνερ.

ὑπὸ τὸ μέλος ἀναλύσαντες τινὰς τῶν χρόνων τοῦ μουσικοῦ ρυθμοῦ, ἡ δὲ μετάφρασις τοῦ κ. Ἀγγ. Βλάχου ἐγένετο ἐπὶ τῶν μέτρων τῆς μελοποιίας τοῦ διασήμου γερμανοῦ μουσουργοῦ. Ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῷ Στασίμῳ τούτῳ ἐξυμνεῖ τὸν προσφιλεῖ αὐτοῦ Κολωνόν, ὅπου μέλπουσιν ἡδῶς αἱ λιγύφωνοι ἀηδόνες.

Στάσιμον Α' — Στροφή Α'.

Εὐίππου, ξένη, τὰςδε χώρας
ἴκου τὰ κράτιστα γῆς ἑκφυλα,
τὸν ἀργεῖτα Κολωνόν, ἐνθ'
ἀ λείπει μινύρεται
θαμίζουσα μάλλιστ' ἀηδὼν
χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις,
τὸν οἰκῶπα νέμουσα κισσόν
καὶ τὰν ἄδακτον θεοῦ
φυλλόσθα μυριόκαρπον ἀνῆλιν
ἀνῆνεμόν τε πάντων
χειμῶνων ἐν' ὁ βακχιστάς
ἀεὶ Διόνυσος ἀμειψέσθαι
θεατῆς ἀμφιπολὼν τιθῆναις.

Μετάφρασις Ἀγγ. Βλάχου.

Εἰς τὰ κάλλιστα ἑκφυλα,
ἦλθας, ξένη, τῆς γῆς τῆς ἱπποτρόφου,

316. ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΒΑΓΝΕΡ «ΠΑΡΣΙΦΑΛ»

Τελευταίως παρεστάθη τὸ μέγα μελόδραμα τοῦ Ριχάρδου Βάγνερ «Παρσιφάλ» ἀπὸ τὰ μεγαλειότερα θεάτρα τῆς Δύσεως. Μέχρι τοῦδε ἐδιδάσκετο τοῦτο μόνον ἐν Μπαΐροϋτ κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησιν τῆς οἰκογενείας Βάγνερ, ἀλλὰ τελευταίως ἐξῆλθε τῶν ὁρίων αὐτοῦ.

Τὸ «Παρσιφάλ» πρώτην φορὰν παρεστάθη τὴν 27 Ἰουλίου 1882 ἐν Bayreuth, ὅπου ἀποκλειστικῶς διδάσκονται μελοδράματα τοῦ Βάγνερ. Ὁ σοφὸς κοινωνιολόγος Μάξ Νορδάου ἐν τῇ «Τριμπτύνῃ» τῆς Ρώμης διὰ τὴν ἀποκλειστικότητα τοῦ ἔργου ἔγραψε τὸ ἐξῆς.

«Ἡ ἀποκλειστικότητα, ἥτις ἐτηρήθη διὰ τὸν «Παρσιφάλ», εἶνα πρωτοφανὴς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλ' οὕτως ἠθέλησεν ἡ χήρα Βάγνερ. Κατὰ τὸν νόμον πᾶν ἔργον γίνεται κοινὸν μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συγγραφέως. Ἀλλ' ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος εἰς τόσον ὑπέροχον καὶ μοναδικὸν ἔργον; Ἐπρεπε νὰ γένη ἰδιαίτερος νόμος πρὸς τοῦτο. Οἱ καλλιτεχνικοὶ κύκλοι καὶ ἐν γένει ὅλη ἡ Γερμανία ἐθορύβουν. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ Κοινοβούλιον ἐπαράχθη. Ἐγένοντο ἐπερωτήσεις πρὸς τὴν κυβέρνησιν, οἱ δὲ βουλευταὶ ὑπέβαλον σχετικὰ νομοσχέδια. Ἐπρόκειτο περὶ ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας. Ἐπρεπε ν' ἀπαγορευθῇ πᾶσα ἀπόπειρα κατὰ τῆς

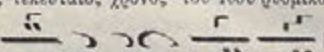
ὑπερτάτης καλλιτεχνικῆς καὶ ἐθνικῆς δόξης τῆς Γερμανίας. Εὐτυχῶς ἡ κυβέρνησις καὶ ἡ πλειοψηφία τοῦ Κοινοβουλίου δὲν παρεσύρθησαν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἐργῆς τοῦ πληθους καὶ ἀπέφυγον τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ προκαλέσωσιν εἰδικὸν νόμον διὰ τὴν προστασίαν τοῦ «Παρσιφάλ», διότι τοιοῦτος νόμος θὰ ἦτο ἀνωφελὴς, ἀφ' οὗ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς αὐτὸν οἱ ξένοι, εὔτε ν' ἀπειλήσῃ τὸ Κράτος διὰ πολέμου τοὺς παρθελάς. Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἥτις μετ' ἀγωνίας ἀνεμάνετο, ὁ «Παρσιφάλ» ἀνεβιβάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ἐστέφη γενικῶς ὑπὸ θριάμβου πρωτοφανοῦς. Τὸ κατ' ἐμὲ νομίζω ὅτι ἡ μεγάλη ἐντύπωσις, τὴν ἐποίησαν ὁ «Παρσιφάλ» ἐμποιεῖ εἰς τὸ πλῆθος καὶ αἱ μεγάλοι συγκινήσεις, τὰς ἐποιεῖς οὗτος προκαλεῖ, δὲν εἶνε φύσεως θρησκευτικῆς ἢ αἰσθητικῆς μουσικῆς, ἀλλὰ φύσεως θρησκευτικῆς ἢ ἀλληγορικῆς. Ὁ Βάγνερ, μελοποιῶν τὸν «Παρσιφάλ», παρέλειψε νὰ ἐξηγήσῃ τὰ μέσα τῆς καθαρᾶς τέχνης καὶ εἰσέδυσεν ἀποφασιστικῶς εἰς τὸ θρησκευτικὸν βάθος τῆς φύξης τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦ «Παρσιφάλ» ἀναβιβάσονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ δόγματα τοῦ καθολικισμοῦ καὶ τὰ μυστήρια τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ τελειότη τοῦ Γκράλ εἶναι μία ἀναπαράστασις τῆς θείας λειτουργίας. Ὁ Ἀμφότερος ὑπεδύναται τὸ πρῶτον τοῦ ἱερέως, ἡ δὲ Κούντρυ, νίκτοισι τοῦ πάδης τοῦ Παρσιφάλ, διακύνουσα μυρόεντα ἔλαια καὶ ἀπομάσσουσα αὐτὰ διὰ τῆς λυτῆς κόμης τῆς ἀναπαριστῆ τὴν μεταξὺ τῆς Μαρίας Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σκηνήν, καὶ οἱ λόγοι τοῦ Γκούρνερμαν, συνοδεύμενοι ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας, φέρουν εἰς τὴν μνήμην τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, τὴν εἰκόνα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὴν ἐκκέντρωσιν τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρώτη καὶ ἡ τρίτη πράξις ἔχουν καθαρῶς ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, οἱ δὲ χοροὶ τῶν ἀρχαίων παιδῶν καὶ τῶν ἱππέων τοῦ Γκράλ, ὅπως τῆς φάρμαγγος τοῦ φρουρίου Μοναχάτο εἶναι θεατὰ ὑποφύονται. Ὁ θεατὴς δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ κλέισῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ πιστεύσῃ πρὸς στιγμὴν ὅτι εὐρίσκειται ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς ναοῦ, ὑπὸ τοῦ θόλου τοῦ ὁποίου ἀντηχοῦσι θεατὰ μελωδίαι.

Καὶ ὁ Γερμανὸς H. A. Köstlin ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῆς Μουσικῆς» του (μετάφρασις Α. Μάλτου) περὶ τοῦ Parsifal τοῦ μεγάλου συμπατριώτου του γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἐν τῇ ἔργῳ ταύτῃ προσπάθεια τοῦ Βάγνερ νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν χριστιανισμόν εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ καθαρότητα ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι τὰς περὶ τοῦ βίου χριστιανικῆς ιδέας ἐξηγήσῃ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς νεωτέρας ἀπαισιοδοξίας καὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ συστήματος, ἀποκλείων ἀπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ πάσας ἐκείνας τὰς ιδέας, αἵτινες ὀρίζουσι τὴν οὐσίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἀλλ' ὅψηλ' ἡ τις, ὅπως ἰδιόρρυθμος θρησκευτικὴ καθέστρεψις, ἱερὰ τις διδασκαλία εἶνε διακαχυμένη ἐπὶ τοῦ καιμένου καὶ τῆς μουσικῆς καὶ ἀνυφοῖ τὸ ἔργον ὑπὲρ τὰ κοινὰ καὶ συνήθη μελοδράματα. Ἡ ἐπανεργασία εἶνε ἐπιβλητικὴ, συγκινητικὴ καὶ ψυχρωτικὴ, ἔστω καὶ νὰ μὴ ἀποδέχηται τις τὰς τοῦ καιμένου σκέψεις».

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Τὰ ἐν τῇ ἑπ' ἀριθμ. 235 ἴσονται («Δύναμις: Ἅγιος ὁ Θεός») τοῦ πρωτοφύλου Τραπεζοῦντος κ. Γ. Γ. Γ. ε. ο. γ. ι. α. δ. ο. υ. ἀπαντῶμενα τίσασα τρεῖς ὁμοῦ δόν νὰ γράφονται ὡς δ. ι. γ. ο. ο. γ. α. ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖται καὶ ἡ χρονικὴ ἀκρίβεια τῶν ρυθμικῶν ποδῶν.

Ἐπίσης καὶ ἐν τῇ «Ἀεὶν ἔστιν» τοῦ αὐτοῦ μουσοῦργου (ἀριθμ. 242) ὁ ἐσφαλμένος σημειωθεὶς τελευταῖος χρόνος τοῦ 10ου ρυθμικοῦ ποδὸς γράφεται ὡς ἑξῆς:

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΝΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ

Ὁ κλήρος καὶ αἱ συναυλίας. — Ὁ «Ὀιδίπους Τέραντος» ἐν τῷ θεάτρῳ Βασιλέ. — Ἡ ἐορτὴ τῆς Βασιλόπηγος τῶν «Ἐρασιμόπειων» — Δωρεὰ εἰς τὸν Σέλλογον «Ἐρμῆν». — Ὁ Σέλλογος «Ἀρίων» Ποιητῶν. — Ἡ οἰκογενειακὴ ἐσπερὶς «Προῦδου» Ταταούλων καὶ ὁ «Ἀμφίων». — Διδάξεις Λουίζου Ἡλιού. — Μουσικὴ Χρονογραφία.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ. — Ἐκκλ. μεταρρυθμίσεις ἐν Σμύρῃ. — Ἡ ἐορτὴ τοῦ «Ἐσπερου» Μετζίφου. — Πρωτοχρονιάτικη ἐορτὴ ἐν Ζαγκουλ'. δάκ. — Ἡ Φιλαρμονικὴ Τραπεζοῦντος. — Αἱ περὶ ἐκκλ. μουσικῆς γνώμαι τοῦ κ. Βαρβουδάκη.

ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ. — Συναυλίας ἑλληνικῶν ὁσμάτων ἐν Ἀμερικῇ. — Οἱ φοιτητικοὶ σύνδεσμοι καὶ ἡ μουσικὴ. — Ἡ Ἀθηναϊκὴ «Μανδολινάτα». — Τὸ Ὁδεῖον Βόλου. — Χοροσπερίαι καὶ συναυλίας ἐν Κρήτῃ. — Συναυλία μανδολᾶς ἐν Χίῳ. — Ἐσπερίαι ὑπὲρ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Λευκωσίᾳ. — Συναυλία Διανέλλου. — Ἡ Φιλαρμονικὴ «Ὀρφεὺς» Λάρισκος. — Ἡ μουσικὴ ἐν Λεμεσῷ καὶ ὁ κ. Γ. Χουρμούζιος. — Ἡ ἑλληνικὴ Ὀπερέττα ἐν Ρουμανίᾳ. — Ἡ συναυλία Μαρτίτης Νικαῆς. — Τὸ Ἑλλ. Μελόδραμα ἐν Ὁδησσῷ.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἐκ τῶν ἀθηναϊκῶν ἡμερησίων πληροφοροῦμεθα ὅτι εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπεβλήθη ἀπὸ τινος Δ. Βασιλόπουλου μὴνυσις κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου κ. Μελετίου καὶ τῶν Ἐπισκόπων Μυρῶν καὶ Χριστουπόλεως ὡς καὶ κατὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ριζαρίου σχολῆς ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου διότι παρενέβησαν οὗτοι παρὰ τὰς δήμεν διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἐπινίκειον συναυλίαν τοῦ Ὁδεῖου Ἀθηνῶν, περὶ ἧς ἐδημοσιεύσαμεν τὰ δέοντα ἐν τῷ προηγούμενῳ τεύχει (σελ. 33).

Τίς ὁ μνηνυτὴς ἀδιαφοροῦμεν νὰ ἐξετάσωμεν. Δὲν πρόκειται περὶ προσώπων. Θίγει ὅμως οὗτος διὰ τῆς μνηνύσεώς του ζητήματα ἀρχῆς, ὅπερ ἐνδιαφέρει πάντας ἡμᾶς πλὴν δὲ περισσότερον καὶ τὴν «Μουσικὴν», ἡ ὁποία ἀσχολεῖται οὐ μόνον περὶ τὰ μουσικά, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ ὕψος θεάτρων. Ἀλλοτε ἡ «Μουσικὴ» ἐν ταῖς στήλαις αὐτῆς ὥρισεν ἐλευθέρον βῆμα διὰ τοὺς θεολόγους ὑπὸ τὸν τίτλον «Θέατρον καὶ κλήρος» (Ἔτος Α', 1912 σελ. 107, 135). Ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν τότε γνωμῶν ἐπείθετό τις ὅτι τὰ ὕψος δραματικά ἔργα καὶ ἡ ἀκρόασις ἠθικῶν μου, σοιρηγημάτων οὐδόλως ἀντιβαίνουν εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἐθεσπίσθησαν οὕτω κατὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς τὸ Θέατρον καὶ ἡ Μουσικὴ εἶχον τελείως ἐκφυλισθῇ καὶ ἐκπορευθῇ. Ἀλλὰ σήμερον τὸ ὕψος θεάτρων, τὰ ἠθοπλαστικά ἀκροάματα ἀποτελοῦσιν ἔξοχα κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐξυψώσεως καὶ ἐκτιμήσεως διδάγματα. Ἄν δὲ θελήσωμεν εἰς τοὺς τύπους μόνον τῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας ν' ἀποβλέψωμεν χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ὑπ' αἷς ἐθεσπίσθησαν αἱ διατάξεις αὗται, ὁπόρχει κίνδυνος τότε μὴ ἀποκλεισθῶμεν πάντες τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, πρὸς τιμὴν τοῦ Ὁποίου ἐδόθη ἡ τροπικὴ συναυλία, ἐπληροφόρηθη τὴν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον Ἑλλάδος γενομένην μὴνυσιν, ἐπεφώνησε λέγων:

— *Μὴ γένοιτό ποτε ἡ Ἐκκλησία μας νὰ εἶνε πολεμικὴ τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ θεάτρου. Ἐὰν ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις εἶνε ἠθικῶς ἐπιζήμιος, τότε δὲν πρέπει νὰ παρίστανται οὔτε οἱ Βασιλεῖς.*

Πρὸς τὴν Α. Μ. ὁ Μητροπολίτης Κιτίου κ. Μελετίος ἀπήντησεν αὐτολεξεῖ τάδε:

— «Οχι τούτο μόνον, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἐὰν οἱ περὶ Ῥωμαϊκοῦ Θεάτρου ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες ἐφαρμοζῶνται καὶ εἰς τὸ σύγχρονον Θέατρον, τὸ ὅποιον πρὸς ἐκεῖνο δὲν ἔχει κοινὸν εἰμὴ τὸ ὄνομα μόνον, τότε ἡμεῖς μὲν οἱ κληρικοὶ εἴμεθα ἔνοχοι καθαιρέσεως, πάντες δὲ οἱ λαϊκοί, μὴδὲ τῶν Βασιλέων ἐξαιρουμένων, ἔνοχοι ἀποκοπῆς ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε τόσοσιν σοβαρὸν καὶ τόσοσιν κοινοῦ ἰδιοφύροντος, ὥστε πεποίθαμεν ὅτι ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἀπαξ διὰ παντός θὰ ἐκδώσῃ τὴν ἐντομηγορίαν αὐτῆς σύμφωνα πρὸς τὸ καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Πᾶσα περὶ τοὺς ξηροὺς τύπους κατατριβὴ θὰ ἀποξενώσῃ τὸν λαὸν τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς τὸν κληρὸν σεβασμοῦ. Ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Μουσικῆς» ἀνεγράψαμεν μέχρι τοῦδε πεντάκις καὶ ἑξάκις δημοσίᾳ συναυλίας ἀρμενικῶν δημοτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ᾠμάτων, δοθεῖσας ἐν τῷ Θεάτρῳ Μνημοτακίων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Ἀρμενίου Ἐπισκόπου, τοῦ δεινοῦ μουσικολόγου Βαρταμιᾶ Κομιτάς. Ἐν ταῖς παραστάσεσι ταύταις παρίσταντο οὐ μόνον λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ κληρικοί. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ δημιουργοὶ τῆς καλλιτεχνίας θὰ κατασιτῶμεν κατώτεροι καὶ τῶν Ἀρμενίων: Μὴ καὶ οἱ ἑλληνοπρεπέστατοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες δὲν ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι δημιουργοὶ τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς καλλιτεχνίας ἰδίως δὲ τῆς μουσικῆς, παραλαβόντες ἐκ τῆς μουσικῆς τῶν ἀρχαίων, ὅτι ὑγιὲς ὑπῆρχεν; Αὐτὴ λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία θὰ καθαιρέσῃ αὐτήν; Μὴ γένοιτο!

Ἐν τῷ Θεάτρῳ Βαριετὲ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ δραματικοῦ θιάσου ἐδιδόχθη ὁ «Οἰδίπους τύραννος» τοῦ Σοφοκλέους ἐν μεταφράσει. Ἡ παράστασις διεξήχθη μὲν μετ' ἀρχετῆς ἐπιτυχίας σκηνικῶς, ἀλλὰ φιλολογικῶς εἶχε καὶ οὐκ ὀλίγους ἀναχρονισμοὺς. Εἰς τὰ μεθ' ὑποκρούσεως ἰδίως ἀπαγγελθέντα χορικά οἱ ἀναχρονισμοὶ ἦσαν ἐπαισθητότεροι. Διὰ τὴν αἰ διευθύνοντες τὸν ἑλληνικὸν θίασον δὲν καταδέχονται νὰ ζητῶσι τὴν γνώμην καὶ εἰδικῶν φιλολόγων; Δὲν σκέπτονται ὅτι γίνονται καταγέλαστοι καὶ ὑπὸ τῶν ξένων ἐπὶ ἀσεβείᾳ καὶ προγονικῇ ἀγνοίᾳ; Μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν παραλείπομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ κ. Φύρστ ὡς Οἰδίπους ἦτο θαυμασιός, προκαλέσας ἀρκούντως τὸν δραματικὸν οἶκτον καὶ ἔλεον.

Ὑπὸ τοῦ «Ὁμίλου τῶν Ἐρασιμόλων» κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἔτους ἐγένετο ὡραία τελετὴ τῆς Βασιλόπηγτος εἰς τὰ ἐν Πέραν γραφεῖα τῆς «Μουσικῆς». Κατὰ ταύτην, μετὰ σύντομον προσλαλιάν τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ ἐγένετο ἡ κοπὴ τῆς Βασιλόπηγτος, ὅτε καὶ ἐψάλησαν καὶ διάφορα δημοτικὰ ἔσματα, κατάλληλα τῇ περιστάσει.

Ὁ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀποβιώσας ἀείμνηστος Ἐμμ. Σαριδίκης διὰ τῆς διαθήκης του κατέλιπεν εἰς τὸν Μουσικὸν Σύλλογον «Ἐρμῆν» 1000 λίρας. Ὁ ἀείμνηστος ἐπὶ πολλὰ ἔτη διετέλεσε Πρόεδρος τοῦ Σωματείου τούτου Ἀλωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Εἶνε λίαν εὐχάριστον ὅτι ἡ μουσικὴ παρ' ἡμῶν κατακτιθῇ ὁσημέραι ἔδαφος πρόσφορον. Οὕτως, ἐκτὸς τῶν μουσικῶν Σωματείων τοῦ Πέραν, Ταταούλων, Φαναρίου καὶ τῶν ἄλλων Προαστείων, προστίθεται καὶ ὁ πρὸ μηνῶν

Ἰδρυθεῖς «Ἀρίων» εἰς τὸν Ποιτηρᾶν, ὅστις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Α. Κρικώνη ἤρξατο ἐπιδεικνύων ζηλευτὰς προόδους.

Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τῆς οἰκογενειακῆς ἐσπερίδος τῆς «Προόδου». Ταταούλων ἐν τῇ κομπῇ καὶ ἡλεκτροφωτιστῇ αὐτῆς αἰθούσῃ.

Ἡ συρροὴ ὑπῆρξε μεγάλη, τὸ δὲ πρόγραμμα πλουσιώτατον καὶ ποικίλον. Οἱ κ. κ. Πειρίδης καὶ Σαράφογλου ἀπήγγειλαν ὡραίους μονολόγους, ὁ δὲ κ. Γαλανοῦδης ἔψαλε λίαν ἐπιτυχῶς. Ἐπίσης αἱ δεσποινίδες Φιλομήλια Στρογγυλοῦ καὶ Σκαλιστήρη ἐξετέλεσαν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου διάφορα τεμάχια μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτυχίας. Τῆς ἐσπερίδος μετέσχε καὶ ἡ Μανδολινάτα τοῦ συμπαθοῦς Συλλόγου «Ἀμφίονος», ἥτις ὑπὸ τὴν δεξιάν διευθύνειν τοῦ κ. Π. Ἀμμηρᾶ κατεκλήλησε τὸ ἀκροατήριον, ἐκτελέσασα διάφορα ἀποσπασματα μελοδραμάτων.

Τὰ ἐπακολουθήσαντα ζωηρότατα χειροκροτήματα ἦσαν αἱ μόναι φιλικαὶ ἐνδείξεις τῶν εὐγενῶν προσπαθειῶν τῆς «Προόδου» καὶ τοῦ συνεργήσαντος «Ἀμφίονος».

Ἐν τῷ «Ἑλληνικῷ Φιλ. Συλλόγῳ» ὁ ἀκάματος καὶ ὀρθορὸς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καθηγητὴς ἐν τῷ Ροβερτεῖῳ κ. Λουῖζος Ἠλιὸς ἔκαμε λίαν ἐνδιαφέρουσας διαλέξεις περὶ τῶν ὀλισθημάτων τῶν Ἑλλήνων Ἱφηνιστῶν. Ἀνέλυσε τὸ «Χαλασμένο σπῆτι» τοῦ κ. Σπ. Μελά καὶ τὸ «Μεγάλο ὄνειρον» τοῦ κ. Κωστή Παλαμά.

Κατέκρινε τὰ ὀλισθήματα καὶ τῶν δύο. Καὶ τὰ ὀλισθήματα ταῦτα συνίστανται εἰς τὴν προγονοφοβίαν. Καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ ζητοῦσι νὰ κρημνίσωσιν ὅτι ἔχει σχέση μὲ τοὺς προγόνους, καὶ νὰ ἀπαιτηθῶσι τὸν ὡραῖον θησανρόν, ὁ ὅποιος ἀν εὐρίσκετο εἰς τὰς χεῖρας ἄλλων θὰ τὸν ἐξεμεταλλεύοντο δεόντως.

Ἐκάκισε δ' ἐπίσης καὶ τοὺς νομιζοντας ὅτι τὰ πάντα ὀφείλουσιν εἰς τοὺς προγόνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπατωμένους ὅτι ἡ σημερινὴ ἀνόρθωσις ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῶν προγόνων. Ὅχι! Ὅχι! Πᾶν στοιχείον ἀνορθωτικὸν ἔχει τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀπὸ τοῦς προγόνους. Ἀπὸ τὸν Ὀμηρον, καὶ ἀπὸ τὸν Εὐριπίδην, καὶ ἀπὸ τὸν Σοφοκλέα, καὶ ἀπὸ τὸν Περικλῆ, καὶ ἀπὸ τοὺς ρήτορας καὶ ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους. Ἡ ἑλληνικὴ προγονικὴ τέχνη καὶ ἡ ποίησις σήμερον συγχεντρώνουν τὸν θαυμασμόν καὶ προκαλοῦν τὴν ζηλοτυπίαν καὶ αὐτῶν τῶν ξένων. Ἀνέφερον δ' ὅτι οἱ ξένοι συνάδελφοί του ἐν τῷ Ροβερτεῖῳ ἐπανειλημμένως λέγουσιν εἰς αὐτόν:

— Σὺς ζηλεύομεν μὰ τὴν ἀλήθειαν διὰ τοὺς μεγάλους σὰς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς.

Ἡ διάλεξις τοῦ κ. Ἠλιό, διὰ τῆς γλώσσης τὸ ρέον καὶ τὸ σαφές καὶ διὰ τὰ ἀδιαφιλονέικτα καὶ πειστικά ἐπιχειρήματά του, ἐχειροκροτήθη ζωηρότατα.

Ὁ μέγας Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς H. Taine ἀναγνούς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀείμνηστου ἀρεοπαγίτου Ἀχιλλέως Ἀγαθοπόλου φιλοπονηθεῖσαν μετάφρασιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ «Φιλοσοφία τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι» (Ἐν Ἀθῆναις 1879) ἀπέστειλε τῷ μεταφραστῇ τὴν ἐξῆς εὐχαριστήριον ἐπιστολήν, ἣν ἀναδημοσιεύομεν ὡς λίαν διδακτικὴν καὶ ὡς τὰ μάλα σχετιζομένην καὶ μὲ τὴν διάλεξιν τοῦ φίλου κ. Ἠλιό.

Κύριε,

Εἰπὶ λίαν εὐγνώμων ἐπὶ τῇ τιμῇ ἧς με ἡξιώσατο δὲν προσεβῶκα ἐλληγιστὶ ν' ἀναγνώσω τὸ μικρὸν περὶ τῆς Ἑλ-

λάδος βέλιον μου. Ἡ μεταφρασὶς μοι φαίνεται λίαν ἀκριβής. Ἀνέγνων αὐτὴν εὐχερέστατα, θύο δὲ μόνον λέξεις ἦσαν τέως ἄγνωστοι εἰς ἐμὲ νὰ καὶ δέν, ὧν ὁμοίως ἔγνω τὴν ἔννοιαν ἀνευ δυσκολίας. Οὕτως ἔνεκα ὁμῶν διατελῶ ἐν τῇ πασῇ ἀρίστῃ ἐμίλῃ, τῇ τῶν Ἑλλήνων συγγραφῶν. Ἐπιτρέψατέ μοι ὁμοίως νὰ εἶπω, ὅτι ἀφ' οὗ ἀνέγνων αὐτὴς ἐκκυτόν, ἔμεινα ὀλίγον κατησχυμένος. Οὐχὶ διότι περίσταται κακῶς, οὐδὲς δὲν ἔκτο ἀλλίον ὁμῶν νὰ μετενέγκῃ τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων καὶ τὴν τομὴν τῶν φράσεων, ἀλλ' ἀναγνοὺς αὐτὴς ἐμαυτὸν γαλλιστὶ, αἰσθάνομαι ὑπὲρ ποτε ζωηροτέραν τὴν ἀναπαύσασθαι καὶ τὸν ἰόν τοῦ νεωτέρου ἡμῶν ὁργάνου. Πόσον αἱ γλώσσαι ἡμῶν κατέστησαν βάρβαροι! Πόσαι λέξεις ἀφρημέναι καὶ δυσνόητοι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ γραπτῇ ἡμῶν λόγῳ! Πόσον τὸ λεξιλόγιον τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Πλάτωνος ἦν ἀπλούστερον καὶ ἑγγύτερον τῶν πραγμάτων! Ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ σκέψις περιέπλεξαν καὶ ἐξάρτυον τὴν διάνοιαν ἡμῶν, κατέστησαν αὐτὴν ποταμὸν βορβορώδη ἀπὸ διακυοῦς ρύακος. Εἴθε εὐτυχής, Κύριε, διότι πάντα ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ νήματος τούτου. Δύο μεγάλοι συγγραφεῖς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὁ Paul Louis Courier καὶ ὁ Leopardi, ἤντησαν ἐξ αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ἡ διαύγεια, ἡ ὑπερεχὴ τοῦ πεζοῦ αὐτῶν λόγου. Πιθανῶς οἱ νέοι ἡμῶν συγγραφεῖς, ἐπόμενοι τῇ παραδειγματῇ τούτῃ, θέλουσι προσεγγίσει τοὺς ἀμμήτους διδασκάλους, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν καὶ θὰ ἔχωμεν τὴν *ζωηρὰν εὐχαρίστησιν* νὰ χαιρετίσωμεν ἐν τῇ *Νέᾳ Ἑλλάδι τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἀρχαίας*.

H. Taine.

Ὁ δὲ συγγραφεὺς τῆς «Ἱστορίας τοῦ ναυτικοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων» Jurien de la Gravière· εἰς τὴν μεταφράσασα τὸ ἔργον αὐτοῦ κ. Κ. Ράδον (Ἐν Ἀθήναις 1890) ἔγραψεν ἐκ Παρισίων τὰ ἑξῆς βαρυσήμαντα

«... Ἐπεθύμουν ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἑλληνιστῶν καὶ ὅπως οὕτως συντείνωσιν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς θαυμαστῆς γλώσσας, ἥτις μετὰ τοσούτης τελειότητος διηρμήνευσε τὰς ὑφίσταται τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος συλλήψεις. Ὁ κόσμος εὐγνωμονῶν ἐφείλει, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τάφου ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐτέρου τινὸς καθήκοντος τὴν ἐκπλήρωσιν, τὴν ἐπίκλησιν τῆς γλώσσας τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῇ τῆς μεταξὺ τῶν λαλουμένων γλωσσῶν θέσεώς της... Κατακλύσεται καὶ ἡμεῖς τὸν κόσμον διὰ τῶν συγγραφῶν, τῶν σχολείων καὶ τῶν διδασκάλων ἡμῶν. Ἀπασα ἡ Ἑλλὰς δὲν συγκαντροῦται ἐν τῇ μικρῇ Ἑλληνικῇ κράτει. Αὕτη διακρίνεται ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς... Ἡ ἡμετέρα συμβουλὴ ἔσεται διαρκὲς αὕτη. *Προμαχεῖτε λυσσώδως τῆς ὑμετέρας γλώσσας*. Οὐχὶ μόνον διότι αὕτη, ὡραία οὖσα, ἀποτελεῖ κληρονομίαν παντός τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καὶ διότι αὕτη ἐφείλετο τὴν ὑμετέραν Πατρίδα...»

Ὁ συνάδελφος «Εὐαγγελισμὸς» ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ τεύχει (15 Ἰαν. ἀριθμ. 1) ἀφιερῶν κύριον ἀρθρον «*Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς*», ἐν ᾧ φέρωνται καὶ αἱ ἐτόμεναι ὁράαι γνώμαι, περὶ ὧν κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον ἐξεφράσθη καὶ ἡ «Μουσικὴ» ἄλλοτε.

«... Πρέπει νὰ ἐμολογήσωμεν, γράφει ὁ «Ἀρσενάκις» τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅτι δὲν δεκνόμενον τὸ ἀπαιτούμενον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἑκκλ. ἡμῶν μουσικὴν. Ἡ ὑπάρχουσα Μουσικὴ Σχολὴ καὶ ὁ Μ. Σύλλογος, περ' ὅλην τὴν ἐπαινε-

τὴν καὶ καλὴν πάλαι τῶν ἐργαζομένων ἐν ἀμφοτέροις, δὲν εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θ' ἀποκαθάρσιν καὶ θὰ προαγάγῃ τὴν Μουσικὴν τῆς Ἑκκλησίας μας διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἐλλείπουσιν οἱ ἀρμόδιοι καὶ οἱ εἰδικοί πρὸς τοιοῦτον ἔργον· ἀλλὰ εἰς τὸ *κῦρος* καὶ ἡ *αὐθεντία*. Αἱ Μουσικαὶ Σχολαὶ καὶ οἱ Σύλλογοι ἀνευ τῶν εἰδικῶν καὶ ἀρμοδίων ταύναντες συντελοῦσι εἰς τὸ νὰ διακινῶνται καὶ συστηματοποιῶνται μουσικὸν καθεστώς, τὸ ὅποιον... δὲν ἱκανοποιεῖ οὐτε αἰσθηματικῶς, οὐτε ψυχολογικῶς, οὐτε καὶ θρησκευτικῶς... Δὲν ἐπιτρέπεται πλέον εἰς ἡμᾶς, ὡς ἔθνος, νὰ ὑπολείπωμεθα ἐν τῇ ζητήματι τούτῃ ἄλλων ἐθνῶν κατωτέρων ἡμῶν καὶ νὰ φαινόμεθα εἰς τὰ ἔμματα αὐτῶν ἐντελῶς ἀκκαλισθητοὶ μουσικῶς... Ἡ Ἑκκλ. ἡμῶν Μουσικὴ ἔχει ἀνάγκην ν' ἀποκαθαρθῇ ἀπὸ τὰ ρύακα, τὰ ὅποια κακῶς ἔχῃ καὶ ἀκκαλισθητοὶ τὴν περιέβαλον καὶ ν' ἀνακτήσῃ ὅλην τὴν πραγματικὴν τῆς αἰγλῆς καὶ γοητείας· ἀλλὰ πρὸ παντός ἔχει ἀνάγκην ν' ἀπαλλαγῇ τῶν χειρῶν τῶν ἀναρμοδίων τῶν καπηλευόντων αὐτήν, καὶ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῶν εἰδικῶν καὶ γνωρίμων αὐτῆς.»

Ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους ἐγκαινίζομεν καὶ ἰδιαίτερον στήλην «*Μουσικῆς Χρονογραφίας*», ἣν ἀνέλαβεν ἡ περὶ ταύτην ἐνριβεστάτη νέα ἡμῶν συνεργάτις κ. Μαίρη Τακτιέλη, ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Κρήσσα*. Ἡ κ. Τακτιέλη εἰς τὸν ἑλληνικὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον, ἰδίως δὲ τῆς Ἀμερικῆς, εἶνε λίαν εὐφύμως γνωστὴ λογογράφος οὐ μόνον διὰ τὰ εὐθυμα αὐτῆς χρονογραφήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ὡραῖα πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς χροιάς ἀρθρογραφήματα. Ἀλλως τε δὲ καὶ ἡ ἐν ἄλλῃ στήλῃ δημοσιευομένη ἀπαρχὴ καταδεικνύει τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν εὐστροφίαν τοῦ κομποῦ καὶ χαρίεντος αὐτῆς καλάμου. Πεποιθήμεν δ' ὅτι διὰ παρομοίων χρονογραφημάτων θὰ κοσμήται ἡ «Μουσικὴ» καὶ δι' ἄλλων καλλιτεχνικῶν φιλολογικῶν προϊόντων τῆς φιλοκαλοῦ συνεργάτιδος ἡμῶν, ἡ ὅποια ἐν τῇ ξένῃ τιμῇ ἰδιαζόντως τὴν ἑλληνικὴν γυναικεῖαν διάνοιαν καὶ παραγωγικότητα.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἐκ τῆς μεγαλονόμου πρωτευούσης τῆς Ἰωνίας ἀγγέλλονται ἀξιοσημεῖωτοι ἐκκλησιαστικαὶ μεταρρυθμίσεις, ὀφειλόμεναι εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁμηκελεύθου Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Χρυσοστόμου. Αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται, τὸ γε νῦν, περιορίζονται εἰς τὰ ἑξῆς:

1) Ἵνα μὴ ἡ ἀπόλυσις τῆς Ἑκκλησίας γίνηται λίαν ἐπαισθητὴ εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἔνεκα τῆς παρατάσεως τοῦ Ὁρθρου, διὰ τοῦτο οὗτος θέλει συντέμνεσθαι διὰ τῆς χῆμα ἀναγνώσεως.

2) Διὰ τὴν ἀκούραστον ἐν τῇ ναφ̄ διαμονὴν τῶν ἐκκλησιαζομένων θέλουσι τεθῇ καθίσματα, καὶ

3) Διὰ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἐποπτείαν τῆς ἐν γένει τάξεως κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐξελέγησαν κοσμητορες.

Πεποιθήμεν δ' ὅτι ἡ Α. Σ., ἀποβλέπουσα καὶ εἰς τὴν ἐπίδρασιν καὶ ἀποστολὴν τῆς ἱερᾶς τοῦ Δαμασκηνοῦ τέχνης ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων, θέλει προνοήσῃ καταλλήλως καὶ διὰ τὸν εὐτρόσωπον καταρτισμὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν χορῶν, περὶ ὧν ἄλλοτε Βασιλεῖοι, Χρυσόστομοι, Πατριάρχαι καὶ μουσουργεῖς Αὐτοκράτορες ἐπρονόουν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ, ὡς νῦν ἔχει, δὲν ἐκκληροῖ ὡς δεῖ τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς. Ὅταν δὲ ἡ ἱερὰ ὁμωδία καταστῇ εὐπρόσωπος καὶ ἐπιβλητικὴ, πεποίθμεν ὅτι αἱ ἄνωθι τρεῖς περιπτώσεις ἀφ' ἐαυτῶν θὰ τεθῶ

οιν ἐν ἡσσοῖν μοίρα. Οἱ ἱεροὶ ἡμῶν ναοὶ ἔχουσιν ἀνάγκην οὐχὶ *μονωδῶν* ἀλλὰ *χορωδιῶν*, τῆς χορωδίας δὲ καθιστάμενης εὐρύθμου καὶ εὐμελοῦς, ἀφ' αὐτῆς θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις καὶ εὐπρέπεια, διότι πρὸς τῆς δυνάμεως τῆς μάγου μελοδίας παύει πᾶσα φλυαρία καὶ ἀταξία.

* Ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου «Ἑσπεῖον» τοῦ Ἀμερικανικοῦ Παρθενωγωγείου Μερξφοῦν ἐδόθη ἐσπερίς, καθ' ἣν, μετὰ συντόμους ὁμιλίας τῆς Προέδρου δεσποινίδος *X. Τσολανίδου* καὶ τῆς διευθυντρίας τοῦ Παρθενωγωγείου *Miss Willard*, ἐξετελέσθησαν μεταξύ ἄλλων καὶ διάφορα μουσικὰ τεμάχια, ἐν οἷς καὶ τινα δημόδι ἐλληνικά ἔσματα ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητριῶν. Κατεχειροκροτήθη ἰδίως καὶ ἐνάλῃ ἐκ δευτέρου τὸ ἔσμα «Ὁρφανὸ» ὑπὸ μικρᾶς τινος μαθητρίας. Εἶπε εἰς τὰς ἑλληνίδας μαθητρίδας, αἱ ὁποῖαι ἂν καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ ξένας ἐκπαιδευτικὰς στέγας, ἐν τούτοις δὲν λησμονοῦσι καὶ τὰ ἐθνικά των ἔθνη, ἐν οἷς ἐμφωλεύει ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων ψυχὴ.

* Ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν ἐν Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ καὶ Εὐρώπῃ προξενεῖων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Gottchalk ἐπισκεφθεὶς καὶ τὸ ἐν Μερξφοῦν Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον ἔκαμε διάλεξιν περὶ ὠραίων τεχνῶν καὶ ἰδίως περὶ μουσικῆς. Κατὰ ταύτην ἐξήρην ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιθεωρητὴς, κατὰ τὸν συνάδελφον «Πόντον», πολὺ τὴν εἰς τὰς ὠρσίας τέχνας καὶ τὴν μουσικὴν ἰδίως ἐπίδοσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, προσέθηκε δ' ὅτι εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται ἡ ἐφεύρεσις τοῦ πρώτου ἐγχόρου μουσικοῦ ὀργάνου, τῆς λύρας.

* Ἐκ *Ζογκουλδάκ* μᾶς γράφουσιν ὅτι ἐτελέσθη αὐτόθι μία ὠραία πρωτοχρονιάτικη σχολικὴ ἐορτὴ, χάρις εἰς τὴν εὐγενὴ πρωτοβουλίαν τοῦ νέου φιλοπόνου καὶ φιλομούσου διευθυντοῦ τῶν ἑλλ. σχολῶν κ. *Ἠλία Γερακοπούλου*.

Παραθέτομεν τὸ πρόγραμμα τῆς ἐορτῆς μὲ τὰ ἐπικαιρὰ ἔθνηματά της.

1) *Κάλαντα*. (Τρίφωνον ἔσμα ἐπὶ τῇ βῆται δημόδους μουσικῇ· ἐπιτεχνικῇ). 2) *Τὰ Χριστούγεννα* (X. Χρηστοδασίλη), ἀπκγγελῖα. 3) *Χειμῶνας*. (Τρίφωνον ἔσμα, γερμικ. μουσικῇ). 4) *Περὶ θῶρον*, ὁμιλία ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ. 5) *Τὸ δέντρο τῆς Πρωτοχρονιάς*, ἀπκγγελῖα καὶ ἔσμα. 6) *Διανομὴ δώρων εἰς τοὺς μαθητάς*, διὰ κλήρου, καὶ 7) *Χορὸς ἐθνικός*.

Ἡ ὠραία ἐορτὴ συνεκέντρωσε τοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν μαθητῶν καὶ ἐπέτυχε τελείως τοῦ σκοποῦ της, κατορθώσασα νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς πρώτους τὴν ἀκρατον καὶ ἀφελὴ χαρὰν τῶν δευτέρων.

* Ὁμιλος πρῶτην μαθητῶν τῆς Φιλαρμονικῆς Τραπεζοῦντος ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τοῦ νέου ἔτους ἐσκέφθη νὰ περιέλθῃ τὰς οἰκίας τῶν ὁμογενῶν ψάλλων καὶ παίζων διάφορα κατάλληλα ἔθνημα καὶ ὄργανα. Ἐπὶ τῇ εἰσκαίρῳ δὲ ταύτῃ ὁ «Φάρος» τῆς Ἀνατολῆς γράφει τὰδε: «Ὀφείλομεν νὰ ἐνθαρρύνωμεν τοὺς νέους· τούτους εἰς τὸ ἔργον των καὶ νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἀνασούσασιν ἐνὸς τόσον λαμπροῦ σωματείου, ὡς ἡ Φιλαρμονικὴ. Πιστεύομεν ὅτι ἐκφράζομεν κοινὴν εὐχὴν συνιστῶντες τὴν ἀνασούσασιν τῆς Φιλαρμονικῆς καὶ διαβεβαίωμεν ὅτι δὲν θὰ παύσωμεν παρέχοντες πᾶσαν ἐνθάρρυνσιν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Φιλαρμονικῆς καὶ τοὺς ἐραστάς της καλλιτεχνίας.»

Ἡ «Μουσικὴ» θερμότατα ἐπικροτεῖ τὴν σύστασιν ταύ-

την τῆς ἐγκρίτου Τραπεζοῦντιου συναδέλφου. Ἡ περὶ τῆς μουσικῆς προπαίδειας καὶ ἐνασχολήσεως τῆς νεολαίας φροντίς ἀποτελεῖ ἔργον οὐ μόνον καλλιτεχνικὸν καὶ ἐξανθρωπιστικόν, ἀλλὰ καὶ ἐθνικώτατον, καθόσον ἐν τῇ μουσικῇ ἐμφωλεύει ἡ ἀκραφνὴς ἐθνικὴ ψυχὴ καὶ τὰ ἰδεώδη τῆς ἡμετέρας φυλῆς.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει ἀναγγεῖλαντες τὰς «Περὶ τῆς κατ' ἡμᾶς Ἑκκλ. μουσικῆς γνώμας» τοῦ Μουσικοδιδασκάλου τοῦ Παναγίου Τάφου κ. *Ἐμμ. Γ. Βαμβουδάκη*, δημοσιευθεῖσας ἐν τῇ «Νέᾳ Σιών» Ἱεροσολύμων (Τόμ. ΙΓ' σελ. 442 καὶ 709) ὑπεσχέθημεν νὰ παραθέσωμεν καὶ τινὰς γνώμας αὐτοῦ ἐνδιαφερούσας καὶ ἀφορώσας τὴν τεχνικὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ὑμνοδίας.

«Ἡμεῖς λέγοντες μεταρρύθμισιν, λέγει ὁ κ. Βαμβουδάκης, ἐννοοῦμεν τὴν ἰδρυσιν χορωδιακοῦ συστήματος καὶ τὸν ὀπλισμὸν τῶν κειμένων μελῶν διὰ τῶν δυνατῶν ἁρμονικῶν συνηγήσεων, γνώμονα πρὸς τοῦτο καὶ κριτὴν διορίζοντες τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἑκκλησιαστικὴν αἴσθησιν καὶ οὐχὶ τοὺς παραδεδομένους μόνον νόμους τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἁρμονίας.» Ἐν τῷ δὲ ὁ μουσικοδιδάσκαλος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων οὕτως ἀποφαίνεται τοῦναντίον ὁ μουσικοδιδάσκαλος τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Κ. Ψάχος οὐ μόνον εἶπε τῆς ἐναντίας γνώμης, ἀλλ' ἀποκαλεῖ καὶ *μαλλιαροὺς* τοὺς τάναντια φρονούντας. Ὅμοια διαφορά καὶ γνώμων ἀντίθεσις καὶ τρόπος συζητήσεως τῶν δύο Πατριαρχικῶν μουσικοδιδασκάλων!

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ρυθμὸν, παρρηχεῖ ὁ κ. Βαμβουδάκης, ὅσος ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἡμῶν ἔσμασιν ἀπέθανε σὺν τῇ καταργήσει τῆς χειρονομίας. Ἐπιδοθέντες ἀπὸ πολλοὺς εἰς τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μελέτην τοῦ στενογραφικοῦ συστήματος τῶν Βυζαντινῶν Μουσικῶν, ἀππροσέβατε ὁστος, ἀπειρόμενος εἰς τὰς πληροφίας, ὡς παρέχουν οἱ κατὰ καιροὺς περὶ τοῦτου γράψαντες, πρὸ παντὸς δὲ εἰς μοναδικὸν χειρόγραφον, ὅπερ κατὰ τὴν ἀνὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος περὶδομένην ἡμῶν τύχην ἀγαθὴ ἀνεκαλύφθη, εἴτι δὲ εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ ἀειδίσμου Γρηγορίου Κωνσταντῆ, τὰς ὁποίας εἶχε λάβει παρ' αὐτοῦ τοῦ Χουρμουζίου, καὶ παραλληλίσαντες διαφόρους γραφὰς καὶ ἐξηγήσεις, εὗρομεν τὰ πλεονεκτήματα τῶν μελῶν οἰκτρῶς ἠκρωτηριασμένα καὶ οὐδεμίαν τακτικὴν καὶ ἑλλογον ἐνέχοντα κίνησιν. Φαίνεται δ' ὅτι πολλοὶ ἀφελεῖς ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν μαθημάτων, θεωροῦντες περιττοὺς καὶ χρονοφθικὰς χρόνους τινὰς, ἀπῆλειπον αὐτοὺς μὴ ἐννοοῦντας ὅτι τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν τῇ τακτικῇ τοῦ ρυθμοῦ οὕτω τὴν διὰ τῆς ἀπκκωφῆς αὐτῶν προσγινομένην τοῖς μαθήμασι ζητοῦν...

Τῆς κακωτάτης ταύτης τῆς μουσικῆς ἡμῶν πρῶτοι αἰτίαι ἀπῆρξαν πολλοὶ μὲν ἀπὸ τοῦ ΙΖ' μέχρι τοῦ ΙΘ' αἰῶνος διδάσκαλοι, ἱερεῖς δὲ αἰτίαι, ἡ καὶ κυριωδέστερη, ἐγένετο ἡ ἀνικατάστασις τῆς γραφῆς. Ἐνῆκεν τούτου εὐρίσκομεν τοὺς τρεῖς διδάσκαλους παρ' ὧν τὴν ἀγαθὴν καὶ φιλογενὴ αὐτῶν προκίρουν, πταίσαντες... Κολακαυόμενοι οἱ τρεῖς οὗτοι ὅτι ἀτελειοποιῶν καὶ ἀπιστημονικῶς ὀρίζον τὰ κατ' αὐτὴν, ἀπέφερον τὸ τελευταῖον τὸ καὶ καλὸν πλῆγμα κατ' αὐτῆς. Ἐάν ἀντιλαμβάνοντο οὗτοι τῆς δυνάμεως καὶ ἀξίας τῆς πρώτης ὁρατῆς παρασημαντικῆς οὐδόλως θὰ ἐπεχείρουν, εἰ ἐπαχέρισαν. Ἐγνώριζον τὴν γραφὴν κατ' ἀποβολὴν καὶ οὐχὶ κατὰ βάθος.»

ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Εν Ἀμερικῇ.

Ἐν τῷ Λυκεῖῳ Καρνέϊ τῆς Νέας Ὑόρκης ἐδόθη χορευτική ἐσπερίς ὑπὸ τῆς κ. Ἑλλης Κιάμον (τὸ γένος Βίκτωρος). Τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐσπερίδος περιελάμβανε ὁρχήσεις ἑλληνικάς· α') Χοροὶ νυμφῶν τῇ συμπαράξει Ἑλληνίδων. β) Τὸν Ὁρφέα κροῦντα τὴν λύραν τὸν ἐν δάσει παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Σιγῆς. γ') Κάθοδος τοῦ Ὁρφέως εἰς τὸν Ἅδην διὰ τὴν Εὐρυδίκην τοῦ δ) Ἑμφάνισις τοῦ Ὁρφέως ἐν τῷ Ἰδμῷ καὶ ε') Χορὸς Ἑρμίου.

Τὸ δὲ δεύτερον μέρος περιελάμβανε μονόλογον ἐκ τῆς «Μηδείας» τοῦ Εὐριπίδου, εἰδύλλιον ἐκ τοῦ Θεοκρίτου, Κορυμνὸς ἐκ τῆς «Ἀντιγόνης» τοῦ Σοφοκλέους καὶ εἶτα χορὸν Βάκχου, Μουσῶν καὶ Ἀθηναίων.

★ Ἐν Oakland διωργανώθη συναυλία ἀπογευματινὴ μετ' μουσουργήματα καθαρώς ἑλληνικῇ, ἥτοι μετ' δημοτικὰ καὶ ἀρχαία ᾄσματα. Ἐφάλη δὲ καὶ ὁ συγγινητικὸς Κορυμνὸς τοῦ Φιλοκτήτου κατὰ τὴν μελοποιίαν τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Μουσικῆς». Τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἑλληνοπρεποῦς συναυλίας ἔσχε καὶ πάλιν ὁ ἀκάματος ἐν Ἀμερικῇ ἀπόστολος τῶν ἑλληνικῶν καλλιτεχνικῶν ἰδεωδῶν κ. Γ. Δ. Παπαγεωργίου, συνεργάτας ἔχων ἀφωσιωμένους φίλους, ἐν οἷς καὶ τὴν φιλέλληνα ἀμερικανίδα καλλιτέχνηδα Miss G. Harpending. Τιμὴ εἰς τοὺς οὕτως ἐθιοπρεπῶς ἐργαζομένους.

Εν Αὐστρίᾳ.

★ Ο κ. Δ. Ι. Δανιηλίδης γράφων ἐκ Βιέννης τὰς περὶ τῶν φοιτητικῶν συνδέσμων ἐννυλώσεις του ἐν τῇ «Προόδῳ» Κρόλεως παρατηρεῖ καὶ τὰ ἐπόμενα περὶ τῶν Γερμανῶν φοιτητῶν.

«Ἐκεῖ ἐρέμελλον, ἐπλάττον ἀπὸ καινοῦ τὰ δυνεῖρα τῆς πρώτης νεανικῆς ὁρμῆς, ἀτραγῶδουν τὸ ἔσχατ' τῆς πρώτης νεότητος. Ἐκεῖ ἀγώνιζον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά των. Οἱ ἱατροὶ συνεζήτουν μετ' αὐτῶν φιλοσόφους, αὐτοὶ μετ' αὐτῶν νομικοὺς, οἱ ἱστορικοὶ μετ' αὐτῶν φιλολόγους ἢ τοὺς θεολόγους. Τὰ κέντρα αὐτὰ ἐπληθύνοντο βιβλιοθηκῶν, οἱ δὲ νέοι ἀποχωρίζοντο αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποπαράτασιν τῶν σπουδῶν των μετέφερον εἰς τὰς μικρὰς τῶν πατριδῶν, ὅτε ἀπῆρταιτο διὰ τὴν δημοκρατικὴν καὶ ἐκεῖ ἀνάλογα μικρὰ κέντρα. Οὕτως ἐπέδωκεν εἰς ἑλούς τοὺς γερμανικοὺς λαοὺς μίαν ἐθνικαὶ ἐθνικὴν συνείδησιν. Πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ νεαροὶ Γερμανοὶ ἤρχισαν νὰ τραγῶδουν τὸ αὐτὸ ἔσχατ', νὰ βυκαλιζοῦνται μετὰ αὐτὰ ἰδεώδη, νὰ ἔχουν τὰς αὐτὰς σκέψεις, τὴν αὐτὴν μόρφωσιν, τὴν αὐτὴν γυμνασίαν».

Εν Ἑλλάδι.

Ἐν τῷ Βασιλικῷ θεάτρῳ ἐδόθη ἡ συναυλία τῆς δημοφιλούς «Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας» ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ πρίγκηπος Νικολάου. Τὸ πρῶτον τῆς συναυλίας μέρος ἐλάμβανε καὶ ἐν πολεμικῶν θούρῳ «Στοὺς ρικητὰς» τοῦ κ. Σαμάρα ἐπὶ στίχων Πολέμη. Ἐπίσης καὶ ὁ «Κρητικὸς χορὸς» τοῦ κ. Λάβδα ἐνεποίησε λαμπρὰν ἐντύπωσιν. Τὸ δεύτερον δὲ μέρος ἐλάμβανε καὶ μίαν ἑλληνικὴν συμφωνίαν τοῦ κ. Λάβδα. «Τὸς ἀδικοσκοτωμένους». Αἱ δεσποινίδες Ἀλεξάνδρα Πανταζοπούλου καὶ Μ. Ξανθοπούλου καὶ χορὸς ἀρσενικῶν ἐξετέλεσαν λαμπρῶς τὰ μέρη των καὶ ἐχειροκροτήθησαν.

★ Τὸ Ὑδρίον Βόλου ἔδωκε λαμπρὰν συναυλίαν, ἡ ὁποία ὑπερήρκεν. Οἱ βιολιστὰι Δούρα, Κόντη καὶ Μαντιδοπούλου, ἡ κ. Τσολάκη καὶ αἱ δεσποινίδες Ὠρίμματα, Μεγα-

λείδων καὶ Πατίρα ζωηρῶς ἐχειροκροτήθησαν. Ὑπερήρκεσαν ἰδίως τὰ τραγούδια τῆς χοροφῆδος μαθητριῶν τοῦ Ὑδρίου καὶ δὴ τὸ «Γλυκὲς Ἑλληνοπούλες», σύνθεσις Β. Κόντη, τὸ ὁποῖον κατὰ γενικὴν ἀπαίτησιν ἐπανελήφθη.

Εν Κρήτῃ.

★ Ὁ ἐν Ἀρκελῷ Κρήτης δημοφιλὴς Μουσικὸς Σύλλογος «Ἀπόλλων» ἔδωκε χοροεσπερίδα, καθ' ἣν ἐχορεύθησαν καὶ διάφοροι ἐθνικοὶ χοροὶ.

★ Ὁ διακεκριμένος Ἕλλην καλλιτέχνης κ. Ξανθόπουλος ἔδωκεν ἐν Χανίοις καλλιτεχνικὴν ἐσπερίδα μετ' πλούσιον πρόγραμμα, συνδυαζόμενον μετ' καλλιτεχνικὸν καὶ ἐθνικὸν σκοπὸν.

Εν ταῖς Νήσοις τοῦ Αἰγαίου.

★ Ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης τῆς Μανδόλας κ. Ν. Πιερόπουλος ἔδωκεν ἐν Χίῳ ὥραιαν ἐσπερίδα συνωδεύετο καὶ ὑπὸ τοῦ ἐρασιτέχνου μαδολινίστα κ. Βακοτίου. Ἡ συνάδελφος «Νέα Χίος» γράφει τὰ ἑξῆς· εὐχάριστα περὶ τῆς τέχνης τοῦ ὁμογενοῦς καλλιτέχνου.

«Αἱ γλῶσσαι τῆς μανδόλας τοῦ χορδαῖ θεγόμεναι διὰ τῶν μάγων δακτύλων τοῦ ἐξαιρετικοῦ ὄντος φθάγγου ἀρρήτου γλυκύτητος καταμαγεύουσιν. Ἡ μανδόλα δὲν ἐπικτεῖ πλέον, ἀλλὰ ὁρᾷ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀγγέλων. Ὅσοι δὲν τὸν ἀπῆλυσαν ἔχασαν πολὺ».

Εν Κύπρῳ.

★ Ἐν Λευκωσίᾳ ἐδόθη καλλιτεχνικὴ ἐσπερίς ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Κατὰ τὴν φιλανθρωπικὴν ταύτην ἐσπερίδα ἐξετελέσθησαν ἐπιτυχῶς διάφορα τεμάχια ὑπὸ τῆς Μανδολινάτας, ἣν κατήρτισεν ὁ ἀριστος καλλιτέχνης τοῦ τετραζόδου κ. Ι. Δανιηλίδης. Μετ' ἴσης ἐπιτυχίως διεξήχθησαν ἐπίσης χοροφῆδι ὑπὸ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν χάρις εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιδικῆς κ. Ἀργεμίδου. Καὶ ἑλληνικοὶ δὲ χοροὶ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ εὐσταθῶν καὶ ἀλκιμῶν μαθητῶν τοῦ Π. Γυμνασίου, τοὺς ὁποίους ἐδίδαξεν ὁ ὀργανιστὴς κ. Χ. Νικολαΐδης. Εἰς ἐπιτυχίαν τῆς ἐσπερίδος ταύτης συνέβαλε μεγάλως καὶ ἡ εὐπαιδεύτος καὶ διὰ τὸ μουσικὸν τάλαντόν. τῆς διακρινομένης δεσποινίδος Ἰωάννα Ν. Δέσφη συνωδεύσασα τὰς διαφόρους μουσικὰς ἐκτελέσεις διὰ κλειδοκυμβάλου.

★ Ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου κ. Ι. Θ. Διανέλλου ἐδόθη ὥραια συναυλία τῇ εὐγενεῖ συμπαράξει τῆς κ. Ε. Α. Θεοδότου καὶ τῶν δεσποινίδων Δέσφης καὶ Ἀράρης καὶ τοῦ κ. Ἀράρη υἱοῦ καὶ τοῦ Γαβριηλίδου διὰ τὴν ἀπαγγελίαν. Τὸ φιλόμουσον ἀκροατήριον κατεχειροκρότησε ζωηρότατα τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων τεμαχίων διὰ βιολίου, κλειδοκυμβάλου καὶ πλαγιάλου.

★ Ἐν Λάρνακι, καθὰ ἐκεῖθεν ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν, κατηρτίσθη Φιλαρμονικὴ Ἑταιρεία, ἥτις ἤρχισε νὰ παινίζῃ λίαν ἐπιτυχῶς ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς πρωτοχρονιάς. Τὴν παραμονὴν δὲ τῶν Φώτων οἱ μαθηταὶ τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς Φιλαρμονικῆς ψάλλοντες ὥραια ἐμβατήρια περιέφερον ἀνά τὴν πόλιν τὸν δίσκον τῆς Πατριδος. Ἀλείως μεγαλοπρεπῆς ἔγενεν ἡ κατάδυσιν τοῦ Σταυροῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἀποβάθρᾳ. Ἡ κομπὴ ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἡ δὲ Φιλαρμονικὴ προπορευομένη ἐπαινίζε διάφορα ἐθνικὰ ἐμβατήρια.

★ Ὁ ἀριστοῦχος ἀπόφοιτος τοῦ Ὑδρίου Ἀθηνῶν κ. Γ. Σ. Χουρμούζιος καὶ διευθυντὴς τῆς Φιλαρμονικῆς Λεμεσοῦ ἀπεφάσισε τὴν ἀναούσασιν καὶ τῆς Μανδολινάτας ὡς καὶ τὴν ἰδρυσιν «Μικτῆς Χορῆς Ὑίας» ἀπὸ τοῦ

νέου έτους. Έν τῇ σχετικῇ ἐκκλήσει τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ προσπαθειῶν προλογίζει διὰ τῶν ἐξῆς ὁ μουσικογράφος καλλιτέχνης.

«Επιθυμῶν νὰ εὐρύνω πάσῃ δυνάμει τὸν κύκλον τῆς μουσικῆς προσέδωκ ἐν τῇ γενναίᾳ μου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δημιουργηθῇ καὶ ἐδῶ σὺν τῷ χρόνῳ Ἐν Κέντρῳ Μουσικῶν ἄξιον λόγου, νομίζων δ' ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τοῦτο οὕτως τὸ κλίμα οὕτως ἡ φύσις τοῦ τόπου καὶ τὸ σκορπισμένον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀφρονῶν ἀλλ' ἀφ' ὧν ὁλικόν, καὶ μέλλον νὰ μὴ φρεσθῶ πρὸς τοῦτο καννὸς μόχθου, λημδάνω τὴν τιμὴν νὰ προσθῶ εἰς τὰς σχετικὰς δηλώσεις».

Ἡ πρωτοβουλία αὕτη τοῦ φερέλτιδος Κυρίου καλλιτέχνου εἶνε τόσον ἀξία προσοχῆς καὶ συστάσεως, ὥστε νὰ μὴ ἔχη ἀνάγκην καὶ ἰδιαίτερας ἐξάρσεως.

Ἐν Ρουμανίᾳ.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀπερέττα τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Βραϊλίαν, ἣν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἐπισκεφθῇ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Μελόδραμα. Ἄν καὶ ὅπου χωρεῖ τὸ Μελόδραμα τολμηρὸν εἶνε νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ἡ Ὀπερέττα μετὰ τὴν ἐλευθέρην αὐτῆς μουσικὴν, ἐν τοιαύτῃ ἐλπίσμεν ὅτι μόνον ἡ προθυμία τῶν Ἑλλήνων τῆς Βραϊλίας θὰ συμβιβασθῇ τὰ ἀσυμβίβαστα καὶ τὴν ἀπερισκεψίαν τῶν θιασαρχῶν.

★ Ἡ διαπρεπὴς ἑλληνικὴ καλλιτέχνης *Μαριέττα Νικάκη* ἔδωκε συναυλία μετὰ τὸ μάγον τετράχορδόν της καὶ ἐν *Γαλατσιῷ*, ἡλεκτρίσασα τὸ ἀκροατήριον. Ἡ καλλιτέχνης θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν Ὀδησσόν, ὅπου ἀναμφιβόλως θὰ καταγάγῃ τὸν αὐτὸν θρίαμβον.

Ἐν Ρωσίᾳ.

Τὸ Ἑλληνικὸν Μελόδραμα ἐκ Ρουμανίας μετέβη εἰς Ὀδησσόν, ὅπου θαυμάζεται καὶ χειροκροτεῖται οὐ μόνον παρὰ τῶν ὁμογενῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ξένων.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

Λίαν προσεχῶς ἐν τῇ χειμερινῇ θεάτρῳ τῶν Μνηματαίων θὰ δοθῇ μεγάλη φωνητικὴ συναυλία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ Ἀρμενίου μουσικολόγου Ἐπισκόπου *Βαρταμπέτ Κομιτάς*. Θέμα τῆς συναυλίας θὰ εἶνε νέα τινὰ ἀρμενικὰ δημοτικὰ ᾠσματα καὶ ἐκλεκτὰ τινὰ μέλη τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, περιβεβλημένα μετὰ πολυφωνίαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Κομιτάς. Ὁ χορὸς θὰ συνίσταται ἀπὸ 100 καὶ πλέον ἀνδρικῆς καὶ γυναικείας φωνάς.

★

Ἐν τῇ «Γαλλικῇ Ἐνώσει» ἐδόθη ὡραία συναυλία ὑπὸ τοῦ Πολωνοῦ βιολιστοῦ κ. *Ροβέρτου Περούτζη*, καθηγητοῦ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Ὁδείου τῆς Λεμβέργης. Τὸ κλειδοκύμβαλον συνόδευεν ὁ κ. Ἰταλὸ Σελβέλη.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΜΟΥΣΙΚΗΣ»

Β'

Συνεχίζοντες τὰς ἐπὶ τῇ διετῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς «Μουσικῆς» κρίσεις τοῦ τύπου τοῦ ἔσω καὶ ἔξω

Ἑλληνισμοῦ, εὐχαριστοῦμεν καὶ πάλιν θερμότερα τοὺς εὐμενῶς κρίναντας τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίου τέχνης προσπαθείας ἡμῶν.

«*Ἄλφρεδ*» *Κυθωνίδης*, (18 Δεκεμβρίου 1913).

«... Διὰ τοῦ τεύχους τοῦτου συμπληροῦται ἡ διετὴς σταδιοδρομία τῆς «Μουσικῆς». Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εὐρίσκεται δυστυχῶς παρ' ἡμῖν τόσον παρημελημένη ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν μουσικὴ, ἥτις τοσοῦτον ἡγαπᾶτο καὶ ἐξυμνεῖτο παρὰ τῶν ἀθανάτων προγόνων ἡμῶν, τὸ ἔργον τοῦ μοναδικοῦ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον περιοδικοῦ τοῦτου εἶναι καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῇ μέγα καὶ ὑψηλόν. Εἰς ἡμέρας καὶ περιστάσεις ἀντιξῶνους τὸ μικρὸν φυτῶριον ἀντέσχευε εἰς τοὺς ἐναντίους ἀνέμους καὶ ἀντεμετώπισε θαρραλέως αὐτοὺς καὶ ἀπέφερε μάλιστα καὶ ἀγλαοὺς καρπούς· 300 περίπου σελίδες τῆς «Μουσικῆς» ἐκ πυκνῆς μουσικοφιλολογικῆς ὕλης, 150 πρωτότυπα ᾠσματα καὶ 50 καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες ἀποτελοῦσι τρανὰ μαρτύρια τῶν προσπαθειῶν αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς. Ἡμεῖς μετ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦντες πάντοτε τὸ ἔργον τῆς «Μουσικῆς» συγχάριμεν θερμότερα τὴν ἀξιοτίμιον Διεύθυνσιν αὐτῆς.

Πᾶς δὲ Ἕλλην καὶ πᾶς λάτρης τῆς θείας τοῦ Ἀπόλλωνος τέχνης πρέπει νὰ θεωρήσῃ ὡς καθήκον του τὴν ὑποστήριξιν τῆς «Μουσικῆς» καὶ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῆς εἰς τὸν καλὸν καὶ ὑψηλὸν ἀγῶνα τῆς».

«*Φάρος τῆς Ἀνατολῆς*», (14 Δεκεμβρίου 1913).

«... Τὸ μοναδικὸν τοῦτο καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν μουσικοφιλογικὸν περιοδικὸν εἰσερχεται εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του. Οἱ παρακολουθήσαντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ περιοδικοῦ τοῦτου δύναται νὰ διαπιστώσωσιν ὅποιον σταθμὸν διέγραψεν ἡ «Μουσικὴ» ἐν τῇ μέχρι τοῦδε σταδιοδρομίᾳ τῆς καὶ ὁπόσους σκοπέλους ὑπερεπῆδησεν ὅπως φανῇ ἐφ' ἑαυτῇ πρὸς εὐρωπαϊκὰ περιοδικὰ τοῦ εἶδους τῆς. Βεβαίως ἐὰν τύχῃ τῆς ἐνθέρμου ὑποστηρίξεως τῶν ἀταναχτοῦ φιλομούσων ἡ «Μουσικὴ» θὰ ἐξυψωθῇ εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο, εἰς ὃ θέλουσι νὰ ἴδωσιν αὐτὴν οἱ πολυπληθεῖς συνδρομηταὶ καὶ ἀναγνώσταί τῆς.

Μόνον οἱ γνωρίζοντες ὅποια πικρία καὶ ἀπογοητεύσεις ἐπιφυλάσσονται διὰ τοὺς ἐκδότας τοιούτων ἔργων δύναται νὰ ἐκτιμῇσιν τὸ ἔργον τοῦ κ. Παχτίκου. Μόνον οἱ γνωρίζοντες ὁποῖους κόπους καὶ ὁποῖαν ἐργασίαν ἀπαιτοῦσι τοιαῦτα ἔργα δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ κενὸν ὅπερ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φιλογικῇ καὶ καλλιτεχνικῇ κινήσει ἐπλήρωσεν ἡ «Μουσικὴ».

Τὴν «Μουσικὴν» συνιστῶμεν καὶ ἡμεῖς ἰδιαίτερος εἰς πάντα τῶν Μουσῶν θεράποντα, θέλοντα νὰ παρακολουθῇ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν φιλογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν τῆς Ἀνατολῆς».

«*Μακεδονία*» Θεσσαλονίκης, (11 Δεκεμβρίου 1913).

«Διετὴς σταδιοδρομία, πλήρης λαμπρῶν ἀποτελεσμάτων καὶ ἐθνικῆς ἐργασίας συμπληροῦται κατ' αὐτὰς ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ ἐκδοσις τοῦ λαμπροῦ τοῦτου μουσικοῦ περιοδικοῦ ἡ «Μουσικὴ» ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ ἐξάρωμεν θερμότερα τὴν δράσιν τοῦ ῥέκτου διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Γ. Παχτίκου, ὅστις ἀγωνίζεται τελεσφόρως τὸν καλὸν καὶ ἐπίμοχθον ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς παρημελημένης ἐθνικῆς μουσικῆς, συντελοῦσης τὰ μέγιστα ὑπὲρ τῆς ἐνό-

τητος της φυλής, σύναμα δὲ καὶ νὰ συστήσωμεν εἰς πάντας τοὺς ἀναγνώστους μας ὅπως μὴ παραλείβουν νὰ καταστήσουν τὸ ἔξοχον περιοδικὸν ἡ «Μουσικὴ» ἀπαραίτητον ἀνάγνωσμα τῶν οἰκογενειῶν τῶν.

Ὁ δὲ ἐν Χανίοις διαμένων διαπρεπὴς πολιτευτὴς καὶ τῶν πατρίων ἔνθερος λάτρης κ. **Μ. Γ. Κοῦνδουρος** εὐηρεστήθη ν' ἀποστείλῃ ἡμῖν τὴν ἐπομένην φιλόφρονα ἐπιστολήν.

Χανία, 20 Δεκεμβρίου 1913.

Ἀξιότιμε Κύριε,

Σὰς ἀποστέλλω τὴν συνδρομὴν τοῦ Περιοδικοῦ σας τοῦ λήξαντος ἔτους. Ἐπὶ τῇ ἐκκαιρίᾳ ταύτῃ παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰ συγχαρητήριά μου διὰ τὸ πολὺτιμον Περιοδικόν σας, πρὸς ὃ ἡ ἐκτίμησίς μου εἶνε μεγάλη, ὅσον μεγάλοι εἶνε καὶ οἱ κόποι σας ὅπως περισυλλέξητε καὶ ἐκκαθαρίσῃτε ἀπὸ παντὸς ἔθνους τὴν δημοσιευομένην ἐκάστοτε ἔλκιν.

Μετ' ἐξαιρέτου ἐπολήψεως
Μ. Γ. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

•Σάλπιγξ• Λεμεσοῦ (27 Δεκεμβρίου 1913).

Τὸ ὀξυλόγον τοῦτο περιοδικὸν τὸ ἐν Κων/πόλει ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Δ. Παχτίκου, συμπληροῖ διὰ τοῦ τευχους τοῦ Δεκεμβρίου διέτιαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκδόσεώς του, καὶ δὲν δύναται τις ἢ νὰ συγχαρῇ εἰλικρινῶς τὸν φιλόπονον αὐτοῦ ἐκδότην, τὸν μετ' ἐπαινετοῦ ἀληθῶς ζήλου καὶ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς θείας τέχνης ἀνθολογήσαντα ὡς μέλισσα καὶ ἐναποταμιεύσαντα ἐν τοῖς δυοῖς τόμοις τοῦ λαμπροῦ περιοδικοῦ του πᾶν ὅ,τι ὥρατον καὶ ἀξιον λόγου ἐγράφη περὶ μουσικῆς ἐν γένει τῆς τε Βυζαντινῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς, πᾶν μέλος ἀξιον λόγου, πᾶσαν συζήτησιν διαφωτιστικήν. Ὁ κ. Παχτικός ἐν ὀλίγοις ἡδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ ἐν ἐνὶ κέντρῳ ἐκ διαφορῶν διευθύνσεων πᾶν ὅ,τι παρᾶγει ἡ παγκόσμιος μελέτη, καταστήσας τὸ περιοδικὸν του κοινὸν ἐντευκτήριον τῶν ἀπανταχοῦ μουσικῶν τῶν δύο συστημάτων.

Τοιαῦτα περιοδικὰ ἐργοζόμενα μετὰ τόσον ζήλου ὑπὲρ τῆς εὐγενεστερᾶς καὶ ἱερωτέρας τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ὑπηρετοῦντα δὲ μετὰ τοῦ προγονικοῦ θησαυροῦ καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἰδεώδη ἔπρεπεν οὐ μόνον νὰ τυγχάνωσι πάσης ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ γενναίας συνδρομῆς ὑπ' ἀνωτέρων Ταμείων πολιτικῶν τε καὶ ἐκκλησιαστικῶν. Πλὴν δυστυχῶς παρ' ἡμῖν τοῖς «Ἑλλησιν», ὡς εἰς πολλά, ἐπικρατεῖ ἡ μεγαλειτέρα ἀδιαφορία περὶ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν θησαυροῦ, τῆς Βυζαντινῆς, λέγω, Μουσικῆς, ἥς, ἐγκαταλειφθείσης ἐνεκα ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν περιπετειῶν, καὶ καταπεσοῦσης ἐκ τοῦ ἀρχαίου κάλλους, ἀπαιτεῖται ἤδη ἡ ἀπόρριψις, πρὶν ἢ καλῶς γνωσθῇ ἡ μεγάλη αὐτῆς ἀξία.

Ἐν Λεμεσῷ, 25 Δεκεμβρίου 1913.

Σ. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ

•Ἐθνος• Βραΐλας (20 Δεκεμβρίου 1913).

Ὡς γνωστὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδίδεται ἀπὸ διετίας σπουδαιότατον ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἑλληνικὸν μουσικὸν περιοδικόν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Μουσικὴ», περὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν μουσικὴν κυρίως ἐνδιατρίβον, διευθυνόμενον δ' ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἐρευνητοῦ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ ἐντρίβεσάτου φιλολόγου κ. Γ. Παχτίκου, μέλους τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ρουέννης. Τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἰσελθόντος ἐπ' αἰσίοις εἰς τὸ τρίτον ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ

ἔτος, θεωροῦμεν καθήκον, ἄφ' οὗ συγχαρῶμεν ἐπὶ τούτῳ θερμότητα τῷ ὀργηρῷ καὶ ἀκαμάτῳ αὐτοῦ ἰδρυτῇ καὶ διευθυντῇ κ. Γ. Παχτίκῳ, ἵνα ἐπικαλεσθῶμεν τὴν φιλομουσίαν τῶν περὶ τὴν μουσικὴν καταγινομένων ἀναγνώστων ἡμῶν, συνιστῶντες ἵνα γίνωσι συνδρομηταὶ εἰς τὸ ἀξιολογώτατον καὶ διδασκικώτατον περιοδικόν. Ἐν τῇ πόλει τῶν Κωνσταντινῶν ὁ κ. Παχτικός ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς παρημελημένης ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς συμβάλλεται οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἐνδόξου ἡμῶν φυλῆς πολύμοχθον δημοσιογραφικὸν ἀγῶνα, οὗ ἐνεκα δικαιοῦται τῆς πανελληνίου ἀντιλήψεως ὑπὲρ παγίσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Τὸ περιοδικὸν «Μουσικὴ» δημοσιεύει ἐκάστοτε σπουδαῖα τελεῖα δημῶδη ἔσματα, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Παχτίκου ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ ἐπιμελῶς συλλεγόμενα καὶ διὰ σημάτων τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ βυζαντινῆς μουσικῆς καθιστάμενα κτήμα καὶ ἐντρυφήματα τῶν περὶ τὴν μουσικὴν καταγινομένων.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ

•Ὀπτιόφωνον. — Πρὸ ἔτους ἐπενοήθη τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου οἱ τυφλοὶ δύναται νὰ ἀναγινώσκουν. Οὗτος εἶναι ὁ τοῦ ὀπτιόφωου. Ἡ ἀνάγνωσις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν διαφορῶν ἰδιαζόντων ἤχων τοὺς ὁποίους ἕκαστον γράμμα παράγει. Π. χ. αἱ κάθεται γραμμαὶ τοῦ Η. Μ. καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς παράγουν συγκεχυμένους ἤχους, ἡ διαγνώσις γραμμῆ τοῦ Ν δίδει τὸν φθόγγον κατερχομένης κλίμακος, αἱ τρεῖς ὀριζόντιοι γραμμαὶ τοῦ Ε καὶ τὰ κυρτὰ γράμματα ὡς Ο, Ψ κτλ. δίδουν ἀναλόγους ἤχους. Οἱ τυφλοὶ τὸ ἀλφάβητον τῶν κεφαλαίων χαρακτήρων δύναται εὐχερῶς ἐντὸς μιᾶς ὥρας νὰ τὸν μάθωσιν, ἄφ' οὗ δὲ ἀπαξ κατορθωθῇ ἡ ἐκμάθησις τοῦ ἀλφάβητου ἡ διὰ τῶν ἤχων ἀνάγνωσις γίνεται τόσον ἐπιτυχῶς ὅσον καὶ ἡ διὰ τῆς ὁράσεως.

*

Χορὸς ὑπὸ ἐπιβλεψὴν ἀστυνομικῶν. — Εἰς τὸ Μόναχον ἀπεφασίσθη νὰ διεξάγονται οἱ χοροὶ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴν ἀστυνομίας ἡδῶν καὶ διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀμεροληψία τὸ μέτρον ἐφηρμοσθῇ εἰς τὸν πρῶτον δοθέντα χορὸν ὑπὸ τῶν δημοσιογραφῶν. Εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ χοροῦ ἐνεκαθιδρύθησαν τέσσαρες ἀστυνομικοὶ διὰ νὰ ἐπιβλέπωσιν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς τῆς καλῆς κοινωνίας τῆς Βαυαρικῆς πρωτεύουσας. Πέμπτος ἀξιωματικὸς εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης ἐθεάτο ἄφ' ὑψηλῆς ἐδρας τὰς κινήσεις τῶν χορευόντων ζευγῶν, διότι οἱ σύγχρονοι χοροὶ ὅπως λ. χ. ὁ ἀμερικανικὸς *To Step*, τὸ *Tango* ἔχουν κινήσεις ὑπερμέτρως ἡδυσθεῖς, ὡσάντις δὲ ὁ ἀστυνομικὸς Ἐπιθεωρητὴς ἐβλεπε τὰς κινήσεις ταύτας ἐνταῖνους τὴν ἡδυπάθειαν ἐκράνυαζε πρὸς τὰ πλήθη.

— Ἐὰν ἐξακολουθήσῃτε θὰ διατάξω νὰ σᾶς συλλάβωσιν. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους ὁ χορὸς ἐξηκολούθησε ζωηρότατος καὶ ἐπέτυχε πληρέστατα.

✱

Ἰνδικὸν ἀπόφθεγμα.

Ὁ ἴππος, τὸ ὄπλον, ἡ ἐπιστήμη, ἡ κηδάρη, ἡ γλῶσσα, ἡ γυνή, συμμορφοῦνται πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. Ἐχουσιν ἀξίαν, ἂν ὁ κύριός των δὲν στερεῖται τοιαύτης.

Θέατρον.—Τί κάμνουν τὰ διάφορα ἔθνη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θεατρικῆς παραστάσεως.

•Ο Ἰταλὸς ὀμιλεῖ.

•Ο Γάλλος βλέπει.

•Ο Γερμανὸς ἀκούει.

•Ο Ἕλλην τὰ κάμνει ὅλα περὶ πλέον δὲ ἔχει καὶ πρὸν καὶ τὰ χειροκροτῇ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ρητορικοὶ Λόγοι» μετὰ διατριβῶν ἐθνικῆς ὑποθέσεως ὑπὸ Γεωργίου Μιστριώτου. Τόμος ἕκτος. — Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου 1913.

Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Γ. Μιστριώτου καὶ ὁ ἕκτος τόμος τῶν Ρητορικῶν Λόγων μετὰ 472 σελίδων καὶ μετὰ ὁραίων εἰκόνων. Καὶ ἐν τῷ ὀγκῷ τούτῳ πονήματα τοῦ σοφοῦ καὶ εὐφυεθοῦς διδασκάλου τοῦ ἡμετέρου Γένους ἀνθρακωδῶνται ἐπιχρίτως τρία τινά: α) ἐκλογὴ σεβαστῶν ἐθνικῆς καὶ φιλολογικῆς ὑποθέσεως θεμάτων, β) ὀρθὴ γνῶσις καὶ ἀντίληψις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐθνικῶν πραγμάτων καὶ γ) ποιητικὸς οἶστρος ἐν περὶ λόγῳ μετ' εὐφραδείας καὶ γλώσσας καλλιτελεῖας ἐκφερόμενος. Τὰ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ρητορικῶν τούτων λόγων γεννῶμενα συναισθήματα εἶνε τοσοῦτον πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ τοσοῦτον μεγάλα καὶ ὀφθαλμῶν, ὥστε ἀπορεῖ τις τί πρῶτον τί δ' ὀφείλει νὰ θαυμάσῃ καὶ ἐξυμνήσῃ. Ὁμοιάζει πρὸς πολὺφωνον καὶ πολὺχερον ὀρχήστραν, ἡ ὅποια ἐν ἡδυτάτῃ παναρμοσίᾳ ὅδῃ ἐκπέμπει τὰς πλέον ὀφθαλμῶν καὶ τὰς πλέον ὁγμῶν μελωδικὰς ἀννοίας. Ἀλλὰ τὸ πλέον ἀξιοθαύμαστον σημεῖον τοῦ πολυτίμου συγγραμματος εἶνε ἡ μεγάλη καὶ σκόπιμος παραγωγικότης τοῦ πολυσεβαστοῦ καὶ ἐθνοφιλῆς συγγραφέως, ὅστις μετ' ὅλον τὸ προέδωκός τῆς ἡλικίας αὐτοῦ πνευματικῶς νεάζει, ὥστε ὥστε ἀφδῶς περὶ αὐτοῦ νὰ λέγῃ ὅτι γηράσκον αἰετίζει. Καὶ τοῦτο ἔστω ὡς ἐνδείξις τῆς αἰετίζουσης νεανικότητος τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἡ ἐκ τῶν τιμημένων ἱεροθυτῶν τυγχάνει καὶ ὁ πολυσέβαστος καθηγητής. Ἡ «Μουσικὴ» ἰδιαίτερος συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ συνδρομητάς αὐτῆς τὸ πολύτιμον τοῦτο σύγγραμμα, ἅψ' οὐ μάλιστα καὶ ἡ τιμὴ τῶν 3 δραχμῶν (=15 γρόσια) σχετικῶς πρὸς τὸν ὄγκον καὶ πρὸς τὸν πλοῦτον τῶν θεμάτων εἶνε ἐλαχίστη.

«Εὐαγγελισμός», Ὁργανον τοῦ ὁρθοδόξου θρησκευτικοῦ Συλλόγου «Ἀνορθώσεως» Κων/πόλεως, ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός. — Ἀπὸ τριετίας περίπου ἐκδίδεται ἐν τῇ πόλει μας τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἑβδομαδικόν, τὸ ὅπολον ἐκτός τῶν εἰδικῶν θρησκευτικῶν ἄρθρων ἀσχολεῖται συστηματικῶς καὶ μετὰ περρησίας καὶ εἰς τὰ ἑλλογα μέσα τῆς ἡθικοθρησκευτικῆς ἀνορθώσεως κλήρου καὶ λαοῦ, πρὸ παντός δὲ τοῦ πρώτου. Τὰ σχετικὰ τῶν συναργατῶν αὐτοῦ ἄρθρα, ἐν οἷς συγκριτικῶς καὶ ἡ ἱερὰ ἡμῶν μουσικὴ περιποιοῦσιν ἐντὺς τιμῇ εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνερωτικὸν τοῦτο Σωματεῖον, τοῦ ὅπολου ὁ ἱερὸς σκοπὸς δοτῆρα γίνεται ἐκπαισθητότερος καὶ προσφιλέστερος καὶ εἰς τὰ κοινωνικά ἐκείνα στρώματα, ὧν ἡ ἡθικοθρησκευτικὴ ἀφύπνις ἀποτελεῖ καὶ πρέπει ν' ἀποτελέσῃ ἐν ἐκ τῶν οὐκ ἐκδοτικῶν φροντιστῶν τῶν ταγῶν τοῦ ἡμετέρου Γένους καὶ τῆς Ἑκκλησίας. Ἡ ἐτησίαι συνδρομὴ τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» εἶνε σχεδὸν μηδαμινή· 20 γρόσια ἐν Κων/πόλει, 25 ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ 6 φράγκα ἐν τῇ ἐξωτερικῇ.

Ἐν Πάρισις ἐκδίδεται περιοδικῶς δεκαπενθήμερος μουσικὴ Ἐπιθεώρησις, ἡ «*Révue Française de Musique*» (44, Rue de Lévis), ἀσχολουμένη κυρίως περὶ τὴν νεωτέραν Γαλλικὴν καὶ διεθνή μουσικὴν. Διευθύνει αὐτὴς εἶνε οἱ κ. κ. Léon Vallas καὶ Jean Bartolier, ἀρχιμουσικῆς δὲ ὁ ὀνομαστός Ἕλλην μουσικολόγος κ. Μ. Δ. Καλβόκο-ρέσης, τὰ πρωτότυπα ἄρθρα καὶ αἱ κριτικαὶ μελέται τοῦ ὅπολου κτισθεὶς τὰς στήλας τοῦ ἐν λόγῳ ἑβδομαδικοῦ. Ἡ νέα μουσικὴ αὕτη Ἐπιθεώρησις τυγχάνει ὅλως ἀνεξάρτητος, καθόσον οὐδενὸς τυγχάνει ὄργανον, οὔτε Ὁμίλου, οὔτε ἐκδοτικοῦ τινος καταστήματος. Διὰ τοὺς βουλομένους νὰ παρακολουθήσωσι τὴν νεωτέραν τέχνην ἀπὸ ἀνεξαρτήτου, ἐπομένως καὶ ἀληθοῦς μουσικῆς ἀπόψεως, εἶνε μοναχικὸν τὸ ὄρατον τοῦτο ἑβδομαδικόν, τοῦ ὅπολου ἡ ἐτησίαι συνδρομὴ εἶνε μόνον 12 φράγκα.

Ἡ «Ἀγωγή». — Εὐχαρίστως ἀναγράφωμεν ὅτι ὑπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ ὁμηγορητικοῦ Συλλόγου τῆς πόλεως μας ἐξεδόθη Παιδαγωγικὸν ἑβδομαδικόν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἀγωγή». Ἡ ἑλλειψίς τοιοῦτου ἑβδομαδικοῦ ἦτο τοσοῦτον ἐπαισθητὴ, εἰς πόλιν μάλιστα, ἐν ἣ λειτουργοῦν πολυφώνια σχολεῖα μετ' ἀλληλοσυγκρουόμενα πολλὰς προγράμματα, ὥστε νὰ παρέλκῃ πᾶσαν ἱκαντέραν αὐτῆς οὐσας. Πᾶς ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἐκπαιδεύσιν καθήκον ἔχει νὰ υποστηρίξῃ τὸ ἑβδομαδικόν τοῦτο, τοῦ ὅπολου ἄλλως τε ἡ συνδρομὴ εἶνε σχετικῶς καὶ μικρά.

«Διὰ τὰς νεαρὰς ὑπέρτας», ἡτοι ὁγμὴν τῆς βραβυφικῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας ὑπὸ Νικ. Κοκκολάτου, ἱατροῦ ἐν Κων/πόλει 1914. — Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς χρησιμώτατον διὰ τὰς Ἑλληνίδας μητέρας βιβλίον τοῦ ἱατροῦ κ. Ν. Κοκκολάτου, ὅστις ὡς εἰδικὸς παιδίατρος καὶ καλὸς τοῦ καλῶς χειριστοῦ προσφέρει διὰ τοῦ πονήματός του λαμπράν ὑπηρεσίαν διὰ τὴν ὁγμὴν καὶ ὑπαρξὴν τῶν τέκνων μας. Τὴν βραβυφικὴν καὶ παιδικὴν ἡλικίαν ἔχοντες σχεδὸν παραμελήσει, ἐν ᾧ αὕτη εἶνε ἡ βῆσις τῆς ὑπάρξεως οὐ μόνον τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν. Τὸ πονήμα τιμᾶται μόνον γρόσια 5 ἀδελφὸν διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ 1.50 φρ. διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Οὐδεμίαν αἴτησιν πρὸς ἐγγράφην συνδρομητῶν λαμβάνεται ὅπ' ὅφει, ἀν μὴ προκαταβληθῇ προηγουμένως ἡ συνδρομὴ. Πᾶσα τῆς ταχυδρομικῆς διεσπόμενης ἀλλαγῇ τῶν συνδρομητῶν δέον ἐγκρίτως νὰ εἰδοποιῇται, ἄλλως οὐδεμίαν φέρωμεν εὐθύνην διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν. — Ἐπίσης καὶ πᾶσα περὶ τῆς διακινεώσεως τοῦ ἑβδομαδικοῦ παρατήρησις δέον νὰ γίνηται ἐντὸς ἐνὸς μὲν μηνὸς διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ ἐντὸς δύο διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Εὐκαιρία διὰ τοὺς συνδρομητάς μας.

Ὅλη ἡ σειρά τοῦ λήξαντος βίου τῆς «Μουσικῆς» πωλεῖται εἰς μὲν τοὺς ἐν Τουρκίᾳ 80 γρόσια, εἰς δὲ τοὺς ἐν τῇ ἐξωτερικῇ 20 φράγκα.

Διὰ τοὺς προπληρωσάντας ὅμως νέους συνδρομητάς ἡ σειρά αὕτη δίδεται ἐξαιρετικῶς εἰς τὸ ἡμῶν τῆς τιμῆς.

ὑπεύθυνος Γ. Α. ΠΑΧΤΙΚΟΣ — Τόποις ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΑΡΔΩΝ

I. ΤΡΑΒΑΥΝ ΣΥΡ ΤΗ ΜΥΣΙΚΗ.— Les «Perses», Tragédie d'Eschyle, avec image (G. Pachtkos).— Les Beaux Arts Helléniques en Amérique, avec portrait (Correspondance).— La Musique par Téléphone (Krisa).— Propagation de la Musique au peuple.— Concert de Mre E. Kalogéropoulou (Speranza Calo), avec portrait.— Les Chants populaires.— «Asmatologie» (Textes et renseignements sur les 13 morceaux), avec image.— Revue de la musique internationale.— Revue de la musique Grecque et des peuples orientaux.— «Mosaïque».— Critique sur l'œuvre de la «Musique».— Bibliographie.

II. ΜΟΡΧΕΑΥΝ ΔΕ ΜΥΣΙΚΗ.— 304. Τίς μέτανις ανίχον, Chant ecclési. grec (A. Syrkas).— 305. «Sē Hymnoumen», Chant ecclési. (D. Moury).— 306. Le Pommier, Chant populaire grec de Cappadoce (A. Adam).— 307. Cinq souris, Chant populaire grec du Carnaval (Recueil de G. Pachtkos).— 308. La soirée, Chant à 2 voix.— 309. O enfants de la patrie, Chant (G. Pachtkos).— 310. «Hērō nymfi anymfotē».— Alléluias, Chant ecclési. grec de Caréme, à 3 voix.— 311. Une belle soirée, Chant à 2 voix.— 312. La nouvelle année, Chant populaire grec à 3 voix (El. Gerasopoulos).— 313. Les souris, Chant populaire.— 314. «Oēipe à Colone» de Sophocle, Chœur à 3 voix (Bartholdy-Mendelssohn).— 315. Les «Perses» d'Eschyle, Chant et Piano (G. Pachtkos).— 316. «Parsifal», pour Piano (Richard Wagner).

ΑΛ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΝΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΩΤΩΝ, ΛΑΡΥΓΓΟΣ, ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΡΙΝΟΣ

Πέραν, Ἀνατὸλ Χάν, 13.

Allegro.

Ο ταν τ'αυμά σου εἶν δ' αὖν κ'η μύ - τη σου εἰν φρα - λει Για
 αὖτ'αν τ'αυμά σου εἶν δ' αὖν κ'η μύ - τη σου εἰν φρα - λει Για

τὸ γὰρ εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η
 Δι - ο - ρόν εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η εἶν κ'η

„ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΦΑΡΟΣ,”

Ἐπιστημονικὸν Θεολογικὸν Σύνγραμμα
 ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Θεολογία, Ἐκκλησιολογία, Αἰγυπτιακή, Ἱστορία, Παιδαγωγική, Φιλοσοφία.—Κριτική.—Βιβλιογραφικὸν Δελτίον. ἀνακοπή τῆς το παρ' ἡμῖν καὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ρωσίᾳ ἐπιστημονικῆς κινήσεως.

Τὸ ἄριστον ἐκ πάντων τῶν ἑλληνικῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν περιοδικῶν, ἀπολαθὸν ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ

Ρωσίᾳ μεγίστης ἐκτιμήσεως.—Σύγκριται ἐκ σελίδων 96 κατὰ τετράχος.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ φρ. χρ. 25.

Διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας φρ.χρ. 12. 50.

Εἰς τοὺς συνδρομητὰς δίδεται δωρεὰν δ

„ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ”

Ἐβδομαζιακὸν Παράρτημα τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» ἐκ 16 σελίδων, περιέχον ὅλην πρακτικὴν, ἐθνικὴν καὶ ποικιλομορφικὴν καὶ ἀνασκοπὴν τῆς παγκοσμίου ἐκκλησιαστικῆς, Παιδαγωγικῆς καὶ ἡθικῆς κινήσεως.

Διεύθυνσις: «Phare Ecclesiastique»
 Gessi Pacha 10.—Alexandrie—Egypte

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΥ

» ΕΡΓΑ ΜΟΥΣΙΚΑ «

«Ἀρχαῖαι ἑλληνικαὶ μελωδίαι» εἰς τὴν γραμμικὴν παρασημαντικὴν μετὰ φιλολογικοῦ παραρτήματος.
 Κωνσταντινουπόλις 1894..... Φράγκα 4.

Εὐριπίδου «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις» (μετὰ φιλολογικοῦ παραρτήματος), μελοποιία βραδευθεῖσα
 κατὰ τὸν διεθνή μουσικὸν ἀγῶνα τῆς ἐν Ἀθήναις «Πρὸς διάδοσιν τῶν ἀρχαίων δραμάτων
 Ἑταιρείας». Ἀθῆναι 1901..... Φράγκα 5.

«260 δημώδη ἑλληνικὰ ᾠσματα» Μ. Ἀσίας, Νήσων τοῦ Αἰγαίου, Θράκης, Μακεδονίας, Ἠπείρου,
 Ἑλλάδος, Κρήτης καὶ Κύπρου, ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ συλλεγέντα καὶ παρασημαν-
 θέντα. Τόμος Α', σελίδες 490 (Βιβλιοθήκη Μαρασλή). Ἀθῆναι 1905..... Φράγκα 15.

Εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Μουσικῆς» παρέχονται εἰς τὸ ἡμῖν τῆς τιμῆς.

ΚΟΝΙΑΚ ΜΕΤΑΞΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑΝ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ἐν Γαλατῇ, ὁδὸς Μουμχανέ, Γαλατῇ χάν, ἀρ. 9.

Andante

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕΘ' ΩΝ ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΕΤΑΙ Η "ΜΟΥΣΙΚΗ",

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ἀθηνᾶ (Νέα Ὑόρκη), Διευθυντής Α. Ἀργυρός.
 Αἰγαῖον (Σάμω), Διευθυντής Ι. Δ. Βακιντζής.
 Αἴγυπτος (Ζαγκζίκ), Διευθυντής Δ. Φωτιάδης.
 Ἀναγνώσεις (Καίρου), Διευθυντής Νικ. Ι. Αἰμυλίου.
 Ἔθνος (Βραβία), Διευθυντής Λεωνίδας Γ. Κωστομύρης.
 Εἰσηγίες (Ἀγ. Φραγκίσκος), Διευθ. Ἀλ. Παβέλλας καὶ Σα.
 Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια (Κων/πολις) ἐπίσημον ὄργανον
 τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.
 Ἐλευθερία (Λευκωσία Κύπρου), Διευθ. Κ. Θ. Στυρινίδης.
 Ἐμπρός αὐτοκτονῶν (Κων/πολις), Διευθυντής Κωνσταντῖνος
 Γ. Μακρίδης.
 Ἐναγγелиσμός (Κων/πολις) ὄργανον τοῦ Σουλ. Ἐννοβό-
 σεως.
 Εφημερίς τοῦ Λαοῦ (Ἀθήνα), Διευθυντής Ἰωάν. Χα-
 τζηγιάννου.
 Εφημερίς τῶν Κυριῶν (Ἀθήνα), Διευθ. Καλλιπ. Παρρέν.
 Ἡπειρος (Ἰωαννίνων), Διευθυντής Γ. Χατζής.
 Ἡρώ τοῦ Δουδίνου (Δουδίνου), Διευθ. Δ. Θ. Στυρινίδης.
 Κάϊρον (Κάϊρον), Διευθ. Ἀλ. Σ. Βαβακούκας.
 Καλιφορνία (Ἄγιος Φραγκίσκος), Διευθυντής Ἀντ. Β.
 Μουνεῖνος.
 Κῆρυξ (Κυθωνία), Διευθ. Δ. Α. Πέππας καὶ Γ. Τούμπας.
 Κῆρυξ (Χανιά), Διευθυντής Κυρ. Κ. Μετατάκης.
 Κόσμος (Ὁδυσσεύς), Διευθυντής Πέτρος Λεωνταντινίδης.
 Λαϊκὸς Ἀγὼν (Μυτιλήνη), Διευθυνταὶ Α. Χ. Σαμαριδῆς
 καὶ Τιμ. Κ. Παπαδόπουλος.
 Musica (Roma), Ἱταλικὴ μουσικὴ ἐφημερίς Ρώμης.
 Νέα Ἠχώ (Πόρτ-Σαϊδ), Διευθ. Γ. Η. Σουλτανάκης.
 Νέα Χίος (Χίος), Διευθ. Μετὰλ Νιελς.
 Νέα Ρόδος (Ρόδος), Δ. Ἐμ. Α. Πολεμικοῦ καὶ Γ. Α. Κοκιδῆς.
 Νεολόγος (Κων/πολις), Διευθ. Σταύρος Βουτρεῖς.
 Νέον Ἔθνος (Ἀθήνα-Κύπρου), Διευθ. Χ. Ν. Μεσολογγίτης.
 Παλλυγγενοσία (Ἡράκλειον-Κρήτης), Δ. Ἰ. Χ. Ἐλευθεριάδης.
 Πατρις (Λευκωσία), Διευθ. Α. Αισιόδης.
 Σάπυγξ (Λεμεσός), Διευθ. Χρ. Σ. Χουρμούζιος.
 Σύνταγμα (Χανιά), Διευθυντής Ἰω. Χουλιόπουλος.

Φόρος τῆς Ἀνατολῆς (Τραπεζοῦς), Διευθυνταὶ Δημ. Χ. Σε-
 ράτης καὶ Γεώρ. Ν. Σερπίτης.
 Φόρμιγξ (Ἀθήνα), Διευθ. Ἰω. Τσούκλης.
 Φωνὴ τῆς Κύπρου (Λευκωσία), Διευθ. Κ. Κ. Παυλίδης.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Διολικός Ἀστὴρ (Κυθωνία), Διευθ. Ἀλέξ. Κολυφάκης.
 Ἀνατολή (Σάμος), Διευθ. Ἐμμανουὴλ Ἰακωβίδης.
 Ἀπ' Ὅλα (Κων/πολις), Διευθυντής Θ. Καθ' ἄλλους Μαρ-
 κουζῆς.
 Ἀρμονία (Ἀθήνα), Διευθυντής Κ. Α. Χριστοφίδης.
 Bissarione (Roma), Διευθ. Mons. Niccolò Marini.
 Δελτίον Λαογραφικῆς Ἑταιρείας (Ἀθήνα), Διευθ. Ν. Γ.
 Πολίτης.
 Ἐκκλησιαστικὸς Κῆρυξ (Ἀθήνα-Κύπρου), Διευθ. Μητρο-
 πολίτης Κιτίου καὶ μελ. Μεταξάκης.
 Ἐκκλησιαστικὸς Φόρος (Ἀλεξάνδρεια), Διευθ. Γρ. Πα-
 παμιχαήλ.
 Ἱερὸς Πολύκαρπος (Σμύρνη), Ὁργανον τῆς Θρησκευτικῆς
 Ἀδελφότητος Ἐδσαδαϊκῆς.
 Ἰαποκράτης (Κων/πολις), Διευθ. Μ. Μωυσιάδης.
 Κόσμος (Σμύρνη), Διευθυνταὶ Μ. καὶ Ν. Νικολαΐδης.
 La Nuova Musica (Firenze), Δ. E. del Valle de Paz.
 Musikpädagogisch-Blätter, Ὁργανον τοῦ «Μουσικοπαι-
 δαγωγικοῦ Συνδέσμου» Βερολίνου.
 Νέα Σιών (Ἱερουσαλὴμ), Ὁργανον Πατρ. Ἱεροσολύμων.
 Ἡ Νίκη (Νέα Ὑόρκη), Διευθ. Χαρίλαος οἰκονομίδης.
 Πάντανος (Ἀλεξάνδρεια), Διευθ. Γρ. Παπαμιχαήλ.
 Παναοθήνη (Ἀθήνα), Διευθ. Δημ. Καλογερόπουλος.
 Πόντος (Μεζιζούνη), Ὁργανον τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου.
 Revista Musical Catalana (Barcelona), Ὁργανον τοῦ
 «Orfeo Català».
 Revue Française de Musique (Paris), Διευθ. L. Vallas
 et J. Barlatier.
 Русская Музыкальная Газета (Russische Musikzeitung)
 (Πετροῦπολις).
 The Musician (Boston, Mass.), Oliver Ditson Company.
 Χαγανῆ (Μυτιλήνη), Διευθ. Μ. Βέλλης καὶ Δ. Ἀλθανός.